

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פסח א' תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

1 ופריבין ותני תנא מנה בן ארבעים – והא "מנה ופרס" דרב, הוא "מנה ופרס"
2 דקאמר רבי דוסא, בכל אהא מנה ופרס. ופלגי רבנן עליה, דאמר: כל שוק, ופרש
3 רב למלתיה: ד"כל שוק" – היינו בין כולן מנה ופרס. חמת הרשת – של עור,
4 שלא גמר תפירתה ושורר בה סדק. אף על פי ששקבתה כח מוטל – שאן בסדק
5 כמזביא, ויהי של שאל נגמרה

6 מלאכתה. תפדה – ונגמרה מלאכתה ואל
7 על עיה של כלי, ואחר כך נקדעה כמזביא
8 רמן – טוהרה. אבל מקבלת רמונים –
9 טמאה, ולא פקע שם כלי מנה, עד שתתקב
10 כמזביא רמן, כשיעור כל כלי בעלי בתים
11 ושעורו כרמונים. כפקעיות של שתי –
12 שיעור קריעת כל לטורח – כשימזביא
13 פקעיות של שתי. שזה הוא השמשתה של
14 חמת. ואין דרך להשתמש בה פירות. וסתם
15 פקעיות של שתי גדולות מעל סלעים. ש
16 משקלם ארבעה לנגה. פקעיות –
17 "משישילי. תנא – הא דקעני מנתנין
18 דחמט סלעים מנוקב" – של שדא על
19 ישראל מוטל ללנגה, אלא אשעורא קפיד,
20 ולתיבי ליה בהרבע שבשיתלבן שיהא בו
21 חמט סלעים, ונטרחה כל גזים. אמר קרא
22 לקעור לשרת – בטר ראשת הנו תביב –
23 בו ברה ד' מכל שבמין לעבור לשרת. מא
24 ניהו אבנט – שחא קטן שבבגדי מנה
25 וקם ליה לרבען שיהול לעשות מנה
26 סלעים צמר, שהרי אין כולו צמר אלא
27 כלאים הוא. תפשת מרובה לא תפשת –
28 ברייתא תורתא חכמה גבי ובה (תפשת –
29 "זימין רביב", "זימין" – שנים, "רביב" –
30 שלשה. או אינו אלא "רביב" – שהרי?
31 אמרת: כל ששעמו מרובה ושעמו מוטע,
32 תפשת מרובה – לא תפשת, תפשת מוטע –
33 תפשת. והואיל ולא פירש כל איזה מוק, יש
34 כל תפשת והיאשן שבמשמע. שם שאן בהדין
35 לתפס אלא התרובה – אני שמעך הדין
36 אתה ממעט לזה הומועט? והלא אין הוא
37 במשעמו כשחמרא אינה זבה בפרת
38 מעשרה. אני אומר לך, והלא אין שלשה
39 במשעמו וכשחמרא בשלשה. ואני שמעך
40 אינו אלא עשרה אתה אומר לך אף
41 השלשה במשעמו. וגבי שירות נמי, תאמר
42 אבנט, ואני משירב; ואימא מעילא אתה אומר
43 לך: והלא אף האבנט בכלל שירות, והדין
44 אתה ממעט? אבל כשחמרא אין פטור
45 אלא בכדי מעיל, אני משירב; והלא אבנט
46 ראו לשירות, וקרא שירות הוא כרתיב
47 ואימא כיפה של צמר – שדא מנטע
48 מאבנט, אף הוא בכלל שירות, כרתיב
49 (שמות ח') "כל פתיל תבלתי", ותבלתי מנור
50 הוא. כיפה – כובע קטן, **מלטיי. ושפת
51 אורז – בציץ. אמר קרא – בני שירות
52 דרשייהו חיל, הוא אבנט – וציץ אינו אבנט
53 הדיט. הניחא למאן דאמר אבנטו של כהן
54 גדול – ביים הכפרים שהוא בוץ, כרתיב
55 (ויקרא טו) "ובאבנט של תיזור". לא זהו
56 אבנטו של כהן הדיט – של כל השנה.
57 דהא זהו הואי של כלאים, כרתיב (שמות
58 לו) "ואת אבנטו של משרו תבלתי" וגו', וכי
59 כתיב אבנט בדלאים – כן בכהן גדול כן
60 בכהן הדיט דכל השנה כתיב. שפיר –
61 משכחת שוין אחרן ובני באבנט של צמר,
62 כגון של שאר ימות השנה. אלא למאן דאמר –

קכו

"אבן ישראל" (שטיינליץ)
רש"י

63 כשר הוא בחיטיו, כל השנה דכי כתיב "אבנט" בכלאים גבי פרשת בני בחנה –
64 בכהן גדול הוא כרתיב. אבל בכהן הדיט – כולו של בוך, אין כן למשכחת צמר
65 באבנט של הדיט, ואמאי משערת ראשית הומו באבנט, הא לא שוין בה אחרן ובני,
66 שהצמר אינו ראוי לשירות הדיט? שם אבנט – אף על גב דאין צמר בשירות
67 הדיט, ויהי ראוי לשירות כח מוטל – אמר
68 משום "הוא ובניו" – הכי קאמר: ברבים
69 הדיטין לאבנט, שהרי אבנט נהנה בו
70 ובניו. מכל לו שחמות כ"ו – הא אוקימנא
71 עצה טובה קא משמע לך, דאף על גב ששיר
72 לעצמו בן הטוב, יקנה לו הלווקח ממן
73 הרעת אחד מששים יקנה לו. וזמבר
74 ראשונה – ראשונה היה מוכר לארזו אחת
75 מדי, קודם שצירף חמש גזיק. הייב –
76 בראשית הגז, ד"צאנו אמר" קרנא רחמנא, הא
77 איבא – בדשעת גיזה כל אחת הייתה שלו.
78 בעידא דקא מלי שיעורא – דהמש צאן,
79 שבער יד גיזה החמישית הוא מתחייב
80 בארבעה אשונות. והדיא ששנת לא הוא
81 מציאן שלו. תמן הלווקח צאנו של גוי –
82 אפילו עד שלא נגזרה, ונזחה – פטור הלווקח.
83 אלא צאנו הוא. הא צאנו לטורח – שמכר לו
84 גוף וצאן, זה קנה לו הנוקע עד שנת – שוכר לו
85 ד"צאנו" קרינא בית. כל הוא וזהא בתי –
86 גיזה נפק משרותיה – וקתני: חייב – אלא,
87 בטר שנת גיזה רכל חתי אולין, כל שלשים
88 יום – לאו דוקא, אלא שיהו כל הגופים
89 קעיינו לו עד תשלום כל הגופים. בטר מוכר
90 אולין – למיתב אבלה, קלחי אילין –
91 אילנות עצמן לקח עם פירותיהן. חייב יבקט
92 לשוק "קלחי" – שאן שדה זו שדה אילן,
93 אלא שדה לבן, גדולו בה שנים או שלשה
94 אילנות ומכרן. לוקח פאה מכל פאה
95 אילן, כרתיב (דברים כד) "לא תפאר
96 אחרך". אלא אחד מיום פטור את תבוי –
97 הואיל אין השרה שלו. שאם היתה שדה
98 שלו, היה נותן מנאור כל כולן. אימתי בוסן
99 שלשה שירי בעל השרה – שום אילן שבה
100 לעצמו. אבל שיר – אחד לעצמו – רמיא
101 כולה אילן שיר, ונתן פאה לקבץ בורעים
102 לעשים, ופטור את כל האילנות. אלמא,
103 היכי דאיבא שיעורא – כולה דחובא רמיא
104 עלה. דאי לאו עליה רמיא, היכי פטר פאה
105 ידיה אילנות של אחרים? והוא שהתחיל
106 בעל הבית לקצור – והענין קודם כמיתב
107 האילנות, דמהאית שיעורא מחייב בפאה,
108 ופאה אילנה הדיהא ששנת אחיא למפטור
109 כולה שדה. ומזהו כי כל שיר מדי –
110 אסתלק מדין פירות אילנות, אפא נתן רעים
111 פוטרו. כל שיר, דאמתי שיר בפירות
112 אילנות – לא נפס מחיובא קמא, והיה ליה
113 מערקיעו. ובקריבם – משעמו מתחלה
114 קעריה. לא מחייב בכחיה אילנות, ולא
115 כתיב "בגזזים", אלא "זו אבנטים" – לאור
116 שנקראו גז, צאן. אלא אמר רבא – עטמא
117 מנתנין; משום דאין אפר רשאי להפקיע
118 ממונו מדי מצוה, ולמכור גיזו חיי שדא
119 של אחד וצאן של אחד לפטור, דלא קרינא
120 מיתב גז, ו"צאנו". אלא כי קא מניב, לא מניבן
121 מנתן בכהן גדול, דלכך, כן שחיי מדי – איבא
122 למימרה. מדלא פירש מוכר לוקח "חייך
123 מנתנינו" של כחך, דאי הבל מכר לו, ושחיי
124 אצילו את מנת הבוקר, ואמר לוקח למוכר: מנתה דכחך נבך היא

בששים, ותני תנא מנה בן ארבעים סלעים? – אין,
והתנין: חמת קרשה, אף על פי ששקבתת רמונים –
מזוהרת. תפדה ונקרעה – שיעורה כמזביא רמונים.
רבי אליעזר בן יעקב אומר: כפקעיות של שתי, אתה
מארבע במנה בן ארבעים סלעים. "וכמה נתן לו" כו',
תנא: לא שליכנו, ותננו לו, אלא שליכנו בהן ועמוד
על המש סלעים. כדי לעשות נגד כהן, מהרני מלי?
אמר רבי יהושע בן לוי: אמר קרא "לעבור לשרת" –
דבר שהוא ראוי לשירות, מאי נהו – אבנט. אימא
מעילו – תפשת מרובה – לא תפשת, תפשת מוטע
תפשת. ואימא כיפה של צמר! דתניא: כיפה של
צמר היתה מונחת בראש בנה גדול, וליה ציץ נתון,
לקיים מה שצאמר "ושמת אתו על פתיל תבלתי" –
אמר קרא: "הוא ובניו" – דבר השנה לאהרן ולבניו. –
אבנט נמי לא שוי! הניחא למאן דאמר אבנטו של כהן
גדול לא זהו אבנטו של כהן הדיט – שפיר, אלא למאן
הכי גרסין הניחא לטאן דאמר
לא זהו אבנטו כו' –
כדכתיב בפרק קמא דזונא (בבא).
אלמא מנתת

17 "יתנו" וכו'. איתמר, וזו ומכר ראשונה. רב חסדא אמר:
18 חייב, רבי נתן בר הושעיא אמר: פטור. רב חסדא אמר
19 חייב – דקא גזר. רבי נתן בר הושעיא אמר: פטור –
20 בעידא דקא מלא שיעורא, בעינן "צאנא" – ולקא!
21 נתן: הלווקח זו צאנו של גוי – פטור מראשית הגז, הא
22 צאנו לנזון – חייב, אמאי? כל חד וחד בתר גיזה נקא
23 לה מישותיה! תתקמא רב חסדא איבא דרבי נתן בר
24 הושעיא: כגון שיעורא זו כל שלשים יום. "הלווקח זו
25 צאנו של כהניו" כו'. מאן תנא דהיקא דאיבא שירא
26 גבי מוכר – בתר מוכר אולין? אמר רב חסדא: רבי
27 יהודה היא, דתנן: המוכר קלחי אילן בתוך שדהו –
28 נתן פאה לכל אחד ואחד. אמר רבי יהודה: אימתי
29 בזמן שלא שיר בעל השדה, אבל שיר בעל
30 השדה – נתן פאה על הכל. אמר ליה רבא: והא
31 מר הוא דאמר, והוא שהתחיל בעל השדה לקצור!
32 וכי תימא הכי נמי והוא שהתחיל לקצור, בשלמא
33 התם "באבנטים את קציר ארצכם" פתיב – מעידנא
34 דאתחיל לקצור מיתביב בכולה שדה, אלא הקא –
35 מעידנא דאתחיל למינו לא מיתביב בכולה עדיה!
36 אלא אמר רבא: האי תנא הוא, דתנן: אמר לו
37 "מכור לי בני מעיה של פרה זו", והיה הן מתנות
38 ונתןן לפהן, ואין מנכה לו מן הדימים. לקח
39 ממונו במשקל – ונתןן לפהן ומנכה לו מן הדימים,
40 אלמא

אבנטו של כהן גדול ביים הכפרים

1 אֱלֹמָא מַתְּנַת דְּכֶהֱן לֵא מְנַבְיָא אֲנִישׁ – פִּירֵשׁ יִשְׁרָאֵל "מְנַבְיָא" בְּנֵוּ לֵא זַבְנֵי דְּכִי וְכִי
 2 דְּכִשְׁלֵק מְנַבְיָא בְּמִשְׁקֵל, מְנַבְיָא לֵוִי, מְשֻׁם דְּכִשְׁמֵאֵר לֵיהּ "מְכֹר לֵי לִיטְרָא בִּשְׂרִי"
 3 לֵא רַצָּה לְקַטְנָת מַתְּנַת – זַבְנֵי נְגִי מַתְּנִיחֵין שִׂירִי אַעֲלֵ מְכֹר, הִי כְּלִיקָא הִימְנָ בְּמִשְׁקֵל, וְלֵא
 4 זַבְנֵי מַתְנָה רִבְתָּן, אַבְל שְׂלֵא שִׂירִי כְּלֹמֶם – לֵא שִׂירִי לְמוֹר לֵא זַבְנֵי, שְׂהֵר קֵבֵל אַחַד וְתִיבֵהוּ
 5 הֵא דְּקִמְרָא "דִּיאָמֵר לֵיהּ מְכֹר מַתְּנַת רִבְתָּן לֵא
 6 זַבְנֵי קָרִי לֵא אֲחִיר שְׂפִיר.

- 1 אֱלֹמָא - מַתְּנַת דְּכֶהֱן לֵא מְנַבְיָא אֲנִישׁ, הֵכָא נְמֵי -
- 2 מַתְּנַת דְּכֶהֱן לֵא מְנַבְיָא אֲנִישׁ, הֵלְקָהּ: שִׂירִי הַמְּכֹר -
- 3 מְכֹר חֵיבִי, דִּיאָמֵר לֵיהּ לִקְחָהּ: מַתְּנָה דְּכֶהֱן נִגְפָה הֵיא, לֵא
- 4 שִׂירִי - לִקְחָהּ חֵיבִי, דִּיאָמֵר לֵיהּ מְכֹר: מַתְּנָה דְּכֶהֱן לֵא
- 5 זַבְנֵי קָרִי.

הדרן עלך ראשית הגז

7 שִׁילּוּחַ הֵקֵן, לְבַר מְרֵאשִׁית הַגִּז - וְהָאֵת הַרְיָן
 8 לְבַר מַמְתַּנְתָּהּ, וְהָאֵת מַמְיִדְהָ נִקְטָה.
 9 כֹּל הֵיכָא דְּתַנּוּ בְּחֻלִּין וּבְמוֹקְדֵשִׁין אֲצִירֵן כִּי - בִּי
 10 תַּיְמָה: כִּיּוֹן דִּיאֵן הַחֻלִּין כִּיּוֹן הַחֻלִּין וּמְקוֹדֵשִׁים
 11 אֵלֵא בְּגִיד דְּעֵשֶׂה וּבְכוּתוֹ וְאֵת בְּנֵי, אִם כִּי הָבִי נְמֵי
 12 הָהּ מִצֵּי לְמַמְרֵי אִיפְכָא "שְׂלֵא לְעֻזְרָה, לְבַר
 13 מֵאוּתָה וְאֵת בְּרִי' וְשֵׁי לְמוֹר: דְּכִיּוֹן הַדְּרוּשׁ הָאֵת
 14 בְּאוּתָה שְׂהֵא שְׂלֵא לְעֻזְרָה, כְּדִמְפְרֵשׁ אֹהֵל וְיֵלֵא "וְלֵא
 15 מִי אֲוִקְמַנְתָּ" כִּי, וְזֵאת מִפְּנֵי לְמוֹר לְבַר מֵאוּתָה
 16 דְּבִר שְׂהִיחֵי סִבְרָה שְׂהֵא לְעֻזְרָה הָאֵת שְׂלֵא
 17 לְעֻזְרָה, "מֵאִי" טַעְמָא אֲוִקְמַנְתָּ אֵלֵא דְּמִשְׁחָה
 18 דְּקִשְׁיָא כִּי - בִּי - הָאֵת דִּיאֲשַׁמְעִינָן דְּחֻלְתָּה
 19 קְדִישֵׁהּ בְּמֵינָה אַנְשֵׁי אֶרֶץ בְּרִיתֵינוּן קְדוֹשִׁין - הָאֵת
 20 מִצֵּי לְאֲשַׁמְעִינָן כְּעִלְמַת בְּלֵא דִּיד דְּעֵשֶׂה, אֵלֵא
 21 אֵלֵא דְּתַנּוּ לְעֻזְרָה, תַּנּוּ נְמֵי שְׂלֵא לְעֻזְרָה, וְעַבְל
 22 מִקְּטוֹן מְקוֹמָהּ לְבִי כְּלִיּוֹת קְדִישִׁים, כִּיּוֹן דְּעֻזְרָה
 23 לְפִרְשֵׁי דִיאֲשַׁמְעִינָן חֻדוּשׁ קִצְתָּ, "יֵצֵא הֵא שְׂאֵן
 24 אַתָּה מִצֵּה לְשִׁלּוּחֵי אֵלֵא לְהִבְיָאוּ לֵיד גֹּבֵר -
 25 פִּירֵשׁ הַקְּדוּשָׁה: טַעְמָא, מְשֻׁם דְּלֵא אַמְרֵהּ
 26 תוּרַהּ שְׂלֵא תִּלְקַחְתָּ, וְקִשְׁתָּ חֻדָּא, וְלִישַׁנְתָּ אֵל
 27 מַמְעַת הַכִּי, וְעֵד: וְטִסְקֵי וְטוֹקֵי לֵה כֵּלֵא נִגְמַר
 28 רַע, וְאִם כִּי אֵין בְּתַלְמֵיהּ וְתוֹרַתֵּיהּ דְּפִרְשֵׁי הָאֵת
 29 דְּרֵשׁ, וּמַמְעַת דְּבִבְרִי שִׁכִּיל לְשַׁלּוּחֵי מַשְׁתַּעֵי
 30 אַבְל הַקְּדֵשׁ - מַצְהָה לְהִבְיָאוּ לִיד גֹּבֵר, וּפִירֵשׁ
 31 כְּבָרְשֵׁי: מַתְּנַח קָרִי לֵא מִצֵּי אֲחִירֵי - וְהָאֵת
 32 בִּיצֵי חֵרִים לֵא מְעִילֵס וְלֵא תַּנְשֵׁם, אֵלֵא רַב
 33 דְּבַקְדֵּשִׁי בְּרַק הַבֵּית מְעִילֵס - מַתְּנִיחֵין אִיּוּד
 34 כְּבָרְשֵׁי מַחֵב לְכִילֵי עִלְמָא, וְלֵא פְּלִיגֵי כְּסָטָן
 35 אֵלֵא כְּבָרְשֵׁי בְּרַק הַבֵּית, וְלִהְבִּי לֵא מִצֵּי מַמְעַת
 36 "מַתְּנַח קָרִי" וְעֵדוּ לִשׁוֹן "לְהִבְיָאוּ לִיד גֹּבֵר" הָאֵת
 37 מַיְטַע כֵּל כִּךְ, דְּגֹבֵר לֵא שִׂירִי אֵלֵא כְּבָרְשֵׁי בְּרַק
 38 הַבֵּית.

הדרן עלך ראשית הגז

1 שִׁילּוּחַ תַּנּוּ נִגְמַת בְּאַרְצֵי וּבְחֻצוֹתָא לְאַרְצֵי, בְּפִנֵּי תַּבִּית
 2 וְשְׂלֵא בְּפִנֵּי תַּבִּית, בְּחֻלִּין אֲבָל לֵא בְּמוֹקְדֵשִׁין, חֻמְרָא
 3 בְּכִסְפֵי הַדָּם מְשִׁילּוּחַ תַּנּוּ, שְׂכִסְפֵי הַדָּם נִגְמַת בְּתַבִּית
 4 וְכַעוּף בְּמוֹמֵין וּבְשִׂאָן מוֹמֵין, וְשִׁילּוּחַ תַּנּוּ אִינוּ נִגְמַת
 5 אֲלֵא בְּעוּף, וְאִינוּ נִגְמַת אֲלֵא בְּשִׂאָנוּ מוֹמֵין, אִוְרֵיהּ שְׂאִינֵי
 6 מוֹמֵין? כְּגֹזֵן אִוְרֵין וְתַרְגִּילוּסִים שְׂקִינָה בְּפִרְדֵּסִים, אֲבָל אִם
 7 קִנְנוּ בְּבִית, וְכִן יוֹנֵי תְּרַדְּסִיאֵת - פְּטוֹר מְשִׁילּוּחַ, עוּף
 8 מְמָא - פְּטוֹר מְשִׁילּוּחַ, עוּף מְמָא רֹבֵץ עַל בִּיצֵי עוּף
 9 מְטוֹר, וְכַמְּטוֹר רֹבֵץ עַל בִּיצֵי עוּף מְמָא - פְּטוֹר מְשִׁילּוּחַ,
 10 קוֹרֵא זְכֹר, רַבִּי אֱלֵעָזָר מְחִיבֵי, וְהַכְּמִינֵם פּוֹטְרֵינָא גְּמֵרֵא
 11 וּבְחֻצוֹתָא לְאַרְצֵי - שְׂלֵא לְעֻזְרָה, לְבַר מְרֵאשִׁית הַגִּז,
 12 וְשְׂלֵא אֲבָרֵי, וְהֵד אָמַר: כֹּל הֵיכָא דְּתַנּוּ "בְּפִנֵּי תַּבִּית
 13 וְשְׂלֵא בְּפִנֵּי תַּבִּית" - שְׂלֵא לְעֻזְרָה, לְבַר מֵאוּתָה וְאֵת
 14 בְּגוֹ, סְלִקָא דְּעֻקְתָּהּ אֲמִינָא, הֵיאֵל וּבְעִינָא קְדִישִׁים
 15 תַּבִּית, כִּיּוֹן דִּיאֵיבָא קְדִישִׁים - נְהוּוּ, כִּיּוֹן דְּלִיבָא קְדִישִׁים
 16 דְּתַנּוּ, וְכִיּוֹן, קָא מַשְׁמַע לֵן, וְתוֹרִיּוֹהּ אֲמִרֵי: כִּיּוֹן הֵכָא
 17 דְּתַנּוּ "בְּחֻלִּין וּבְמוֹקְדֵשִׁים" - לְעֻזְרָה, לְבַר מְרֵאשִׁית הַגִּז,
 18 שְׂפִיטָא! מְשֻׁם דִּיאֵיקְדֵּשׁ קַעֲקָ לֵיהּ אִיסוּר גִּיד תַּנְשֵׂה
 19 מִצִּיהָ? - וְלֵאוּ אֲוִקְמַנְתָּ בְּלִדְתָּ קְדִישִׁים? - וְמֵאִי
 20 טַעְמָא אֲוִקְמַנְתָּ - לֵאוּ מְשֻׁם דְּקִשְׁיָא לֵן אֵל לִתְנֵי, מְעַקְרָא נְמֵי לֵא תַּקְשִׁי קָרִי, אִיּוּדֵי דְּתַנּוּ
 21 לְעֻזְרָה - תַּנּוּ נְמֵי שְׂלֵא לְעֻזְרָה, "בְּחֻלִּין אֲבָל לֵא בְּמוֹקְדֵשִׁים", אֲמַאי לֵא? דִּיאָמֵר קְרָא:
 22 "שְׂלֵחַ תְּשַׁלְּחֵה אֵת הָאֵם" - בְּמֵי שְׂאֵתָהּ מַצְוֵהָ שְׁלַחְהּ, יֵצֵא זֶה - שְׂאֵי אַתָּה מַצְוֵהָ שְׁלַחְהּ
 23 אֲלֵא לְהִבְיָאוּ לִידֵי גֹבֵר, אֲמַר רַבִּינָא: הֵלְקָהּ, עוּף מְטוֹר שְׂהֵרַתָּ אֵת הַנֶּפֶשׁ - פְּטוֹר מְשִׁילּוּחַ,
 24 מֵאִי מְעַמְמָא? - דִּיאָמֵר קְרָא "שְׂלֵחַ תְּשַׁלְּחֵה אֵת הָאֵם", בְּמֵי שְׂאֵתָהּ מַצְוֵהָ שְׁלַחְהּ, יֵצֵא
 25 זֶה שְׂאֵי אַתָּה מַצְוֵהָ שְׁלַחְהּ אֲלֵא לְהִבְיָאוּ לְבִית דִּין, הִיכֵי דְּמִי? אִי דְּגִמְרֵה דִּינֵיהּ -

נשנית לצורך, דא רבי אלעאי יתיב מתנת מראשית הגז. הוא נדקט ראשית הגז. משום דעלה אמר רבי אלעאי בריהא, כדאמר לעיל, רבי אלעאי אמר: ראשית גזא אינה נתנה לאבא ובאר. כל זה היבא התיב בחולין ובמוקדשין - דרתינן, דא דעשה ואתו את בני. לצורך - דראתו אתא בני נא לאו דאשטמונתי, הוה אהא ראשית גזא נתנה אלא במוקדשין, דהא בקדשים חביב. הילכך אשטמונתי ונדקט הוא בחולין, כדאמר תתם: "זשור" חפסיק הענין, וכל שכן תתן דתתן. אבל לא במוקדשין" - לצורך הוא. דאשטמונתי חילוק. בר גביד תנשה - דשלא דראתך תנייה דנדקט הוא, ופשטאן לך דמשום דאקדשה לא לפקע איסור גז תנשה מיניה. ולא מי אוקמנא ליה - בפרק "גזי תנשה" (חולין פטב). בלולות קדשים - דאצת דאשטמונתי דחייב משום גז ומוקדשין. דכין דאיסור מוקדשין קדים, כדפרשש תתם שצירת הולך קודמת לגיזין, איצטרך ליה אשטמונתי דראתא איסור גז ודחיל עליה. ומשכ מאי טעמא דחוקת - דלאוקמה בריב - משום דהיה קשיא לך לנאי הלכתא תנייה. והשתא את רבי אבא ברי מישא ליתן לממנה לא תרדק לאוקמה בריב. דרעמיקא ב' מקשת התם פשטא - לאו קשיא היא. דהא איכא טובא דתנטינן שלא לצורך. ואידי דתנינתי כל זה היא ודחיא בתרא לצורך. נתן נמי בזן באיך שלא לצורך. והוא הרין לצורך. אידי דתנייה בבולחו לצורך, תנייה נמי בזן שלא לצורך. וכן "פני הבית" - משום אתו ולא אתי תנייה בבולחו, וכן "חוצה לארץ" - משום ראשית הגז. שרתת את תנשה - אתו תרן כדמר, ונמצא כן. פטור מלשלח - הוהילן ובר פפיא הוא. והכי דרשת ליה דקא בני לשלח למקום הצלה והפקר, והאי לא בר הכי הוא. והכי דרשי קרא: "שלח תשלח" - את הראוי לשלחו, ואת שאין ראוי לשלחו - לא תשלחו.

1 וכי לא שירי חייב חלוקת, ולא משום דחייב המצה עליה, דלאו "אצרך" הוא. אלא
 2 משום דזה לא מוכר לו חלקו של כרן. ונתנו - לוקח לכוך, ואין הטבח מנכה לו
 3 כלום לפי שלא מוכר לו את המנהגת שסומא. לקח חייבנו במשקל - דהשתא דחייב
 4 זבין ליה. מנכה לו מן הדרים - משום שנתנו זכו הכותנים במנותחין, ואין פירוש לו
 5 הטבח. ונביר ראשית הגז איתיה, ודחיל על
 6 "חלבי אצי מוכר לך" - אין כאן לכוך כלום
 7 על זה. והוא תיעל שלא נהנה ממנכה - דהא
 8 תל עליה חובת ראשית הגז, ולא קרינא ביה
 9 "גו אצרך". ועמא דתמתיק: משום דלא
 10 ונבניה. ולעמיה דרב חסדא. אפילו פירש ליה
 11 - דחייב ליה, ולאוי מילתא דהא.

הדרן עלך ראשית הגז

12 מַשְׁנֵה שִׁילּוּחַ הֵקֵן, אַבְל לֵא בְּמוֹקְדֵשִׁין -
 13 בְּגִמְרָא מְפִרֵשׁ הִיכֵי דְּמֵי מוֹקְדֵשִׁין.
 14 וְאוּנֵי נִגְמַת אֵלֵא בְּשִׂאָנוּ מוֹמֵין - דְּרַבְחִי
 15 (דְּרַבִּים בַּב) "כִּי יִקְרָא" שְׂקִינָה בְּפִרְדֵּסִים -
 16 שְׂמִרְדוּ יִצְאֵן מִן הַבֵּית וְאִין חִירוּת לְבִית,
 17 וְנַעֲשֵׂה מְרַבְרִיּוֹת, וּפִרְסֵס לֵאוּ מוֹמֵין הָאֵת,
 18 שְׂכִילֵים הֵם לְבִירוֹת. אַבְל אִם בְּבִית קִנְנוּ -
 19 פְּטוֹר. קִנְנוּ בְּחוּץ תַּבִּית - שְׂלֵא מְטוֹר. וְכִן
 20 יוֹנֵי תְּרַדְּסִיאֵת - שְׂהֵרֵם לִירוּלַע עַבְי אִדָּם
 21 - פְּטוֹר. עוּף סַמָּא פְּטוֹר - כְּדִמְפְרֵשׁ
 22 בְּגִמְרָא: "פְּטוֹר" - תוּרֵיהּ דֵּלֵא מְטַחָה, עוּף
 23 סַמָּא רֹבֵץ עַל בִּיצֵי עוּף מְטוֹר - אַף עַל גַּב
 24 דְּמַעַת אֲפִרְחֵה כִּי שְׂהֵרַתָּהּ חֻדָּא, פְּטוֹר - דִּיקָן
 25 צִפְרִי' בַּעֲנֵן - שְׂהֵרַתָּהּ וְאֵת מַמְתַּנְתָּהּ צִפּוֹר
 26 טוֹרֵהוּ, וְעוּף מְטוֹר הוֹרֵץ הוֹרֵבֵץ עַל בִּיצֵי עוּף מְטַחָה
 27 נְמֵי, אַף עַל גַּב דְּקָן צִפּוֹר הוֹא - פְּטוֹר,
 28 כְּדִמְפְרֵשׁ בְּגִמְרָא: "זֵאת תַּנְשֵׂם תַּקֵּן לךְ" -
 29 וְלֵא לְכַלְכֵּין, בְּגִמְרָא פִּירִי: מְכַלְכֵּי דִישׁוּן
 30 טוֹרוֹ הוֹרֵבֵץ עַל בִּיצֵי עוּף אִחַר כְּמוּתוֹ טוֹרוֹ
 31 - חֵיבִי קוֹרֵא - עוּף נְמֵי חוּתָהּ, וְהִרְבִּי
 32 לְרִבְרֵן עַל בִּיצֵי אֲחִירֵים. וְכִי פְּטוֹר מְשַׁלַּח
 33 - כִּדִּילְקָ טַעְמָא בְּגִמְרָא.
 34 גְּמֵרֵא רַבִּי אֲבִין וְרַבִּי מִישָׁא - מְפִרֵשׁ דִּיקָן
 35 מַתְּנִיחֵין דְּכִסְפֵי הַדָּם" רֵאוּתוֹ וְאֵת בְּנֵי רִגְדֵי
 36 תַּנְשֵׂה" וְחִירוּת הַחֻלִּים" רֵאוּשִׁית הָאֵת
 37 וְשִׁילּוּחַ הֵקֵן, דְּתַנּוּ בְּבִלְחוּ "בְּאַרְצֵי וּבְחֻצוֹתָהּ
 38 לְאַרְצֵי, בְּפִנֵּי תַּבִּית וְשְׂלֵא בְּפִנֵּי תַּבִּית, בְּחֻלִּין
 39 וּבְמוֹקְדֵשִׁין". מַר פִּירֵשׁ חוּתָהּ מַר פִּירֵשׁ חוּתָהּ,
 40 וְלֵא פְּלִיגֵי, וְתוֹרִיּוֹהּ קָא מְפִרֵשׁ לֵאדִּיקָ,
 41 וְעִרְכִּינֵן אִינוּ לְמוֹר דְּבִר סִבְרָה אֹמְרוּ. כֹּל הֵיכָא
 42 דְּתַנּוּ בְּאַרְצֵי וּבְחֻצוֹתָא לְאַרְצֵי - בְּחוּץ פִּירִי.
 43 שְׂלֵא לְעֻזְרָה - וְלֵאוּ חֻבַּת קְרִיקֵךְ וְכִי
 44 אֵלֵא חֻבַּת תְּהֵקֵן, וְתוֹהֵת כֹּל מַשְׁבֹּתָהּ,
 45 כִּדִּילְקָ בְּפִרַק קִמָּא דְּרִבְרֵיהּ (לגב). לְבַר
 46 מִרְאִישֵׁת גְּמֵי לְאֲפוֹרֵי מְרַבְרִי "אֱלֵעָאי" -
 47 דְּמַקְשֵׁי לֵה לְתוֹרֵמוֹהּ. וְהָאֵת חֲרִין נְמֵי בְּמַתְּנַת
 48 נְשִׁינַת לְעֻזְרָה, וְהָאֵת רַבִּי אֱלֵעָאי יתיב מתנת מראשית הגז. הוא נדקט ראשית הגז. משום דעלה אמר רבי אלעאי בריהא, כדאמר לעיל, רבי אלעאי אמר: ראשית גזא אינה נתנה לאבא ובאר. כל זה היבא התיב בחולין ובמוקדשין - דרתינן, דא דעשה ואתו את בני. לצורך - דראתו אתא בני נא לאו דאשטמונתי, הוה אהא ראשית גזא נתנה אלא במוקדשין, דהא בקדשים חביב. הילכך אשטמונתי ונדקט הוא בחולין, כדאמר תתם: "זשור" חפסיק הענין, וכל שכן תתן דתתן. אבל לא במוקדשין" - לצורך הוא. דאשטמונתי חילוק. בר גביד תנשה - דשלא דראתך תנייה דנדקט הוא, ופשטאן לך דמשום דאקדשה לא לפקע איסור גז תנשה מיניה. ולא מי אוקמנא ליה - בפרק "גזי תנשה" (חולין פטב). בלולות קדשים - דאצת דאשטמונתי דחייב משום גז ומוקדשין. דכין דאיסור מוקדשין קדים, כדפרשש תתם שצירת הולך קודמת לגיזין, איצטרך ליה אשטמונתי דראתא איסור גז ודחיל עליה. ומשכ מאי טעמא דחוקת - דלאוקמה בריב - משום דהיה קשיא לך לנאי הלכתא תנייה. והשתא את רבי אבא ברי מישא ליתן לממנה לא תרדק לאוקמה בריב. דרעמיקא ב' מקשת התם פשטא - לאו קשיא היא. דהא איכא טובא דתנטינן שלא לצורך. ואידי דתנינתי כל זה היא ודחיא בתרא לצורך. נתן נמי בזן באיך שלא לצורך. והוא הרין לצורך. אידי דתנייה בבולחו לצורך, תנייה נמי בזן שלא לצורך. וכן "פני הבית" - משום אתו ולא אתי תנייה בבולחו, וכן "חוצה לארץ" - משום ראשית הגז. שרתת את תנשה - אתו תרן כדמר, ונמצא כן. פטור מלשלח - הוהילן ובר פפיא הוא. והכי דרשת ליה דקא בני לשלח למקום הצלה והפקר, והאי לא בר הכי הוא. והכי דרשי קרא: "שלח תשלח" - את הראוי לשלחו, ואת שאין ראוי לשלחו - לא תשלחו.

חולין. פרק שנים עשר – שילוח הקז דף קלט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינלין)" קלא תוספות

1 בר קטלא הוא – ומדוכן גמול? ובערת הרע – מצוה על כל פגועו בדחיבי מיתה
 2 להביאן לבית דין, כדי לבער רשעים מישראל. מי מתייב – אפילו כשהוא חולץ?
 3 **אלא דהוא קן בעלמא** – במקום שאין קני לו, הרביעים אינן שלו, דהא כל מקום
 4 שהרביעים שלו, אפילו על ידי זכיית חבב הממשלת לארם שלא מדעתו – חשיב
 5 ליה ממונן, כשהוא לא הפירא את חברא
 6 מצינא עבא, **אלא דאמריהו לא פאפוחים**
 7 וזכה ברו, ואקדשינהו, ומאחר דאפרוחין
 8 קודשים – נפטר משלשן את אבא. והר
 9 אחריהו – חזרה דהא עליהן. **פסור**
 10 מלשלא – דהא חייב דוכה ברו – "מומין"
 11 קרינא עבא. **חייבי ליה בשלוח** –
 12 שבמנא, ומשום דאקדשה ברה ברו, לא
 13 פקע ליה שום מצוה מניה, ותניא וכו'
 14 מקודשים אין כסוי הדין נהו, כגון כדאמרינן
 15 בפיר' ר' אבהו (פג. תולין פג.) משום שהרע
 16 שאינה ראיה, שאסורם בתנאה. שהמה
 17 ואחר כי הקדשה חיב לכסות – דחויבא
 18 דחיל עליה לא מקט. **רב אמר** – לתרצי
 19 למתניתין. במקדש פירות שוכבו – גזולת
 20 שוכבו למזבח לעולת נדבה, ואחר כך
 21 כשגדלו אותן פירות מרדו, ויצאו וקטו
 22 במקום אחר. ומעיקרא כי אקדשינהו ירדיה
 23 הו, ולח הקדש לעליה, והשתא דנפאן –
 24 לא ממונן הוא. ואי הוה חולץ – הוה מתייבי.
 25 דהאי דנקט "פירות", ולא מבר "מקדש"
 26 שוכבו עצמם – משום דיונים אינן אריון
 27 אלא בשלוח קטנים, ורב לא אמר למילתיה
 28 אלא בקדש מונח. דקא פוקים ליה אפילו
 29 בקדש שוכב הבית – ואשמעינן ברותא,
 30 דאף על גב דקודשת דמיס בעלמא הוא –
 31 פטור מלשלא, כדארמון עטמא: **אשתא מצוה**
 32 להביא עליה גזבר. **לא פקעה קדושתיהו** –
 33 במירוחן לא יצאו מנח הקדש. פקעה
 34 קדושתיהו – ומתייבי בשלוח. **לח' הארץ**
 35 – אין בארץ, שכלל מקום שום – של
 36 הקדש. הא סמאי דשמעיה מרבי יוחנן
 37 רב – דהוה קני ליה כיון דמירדח פקעה לח'
 38 קדשתה. וברא דשמעיה מרבי יוחנן דתרץ
 39 לח' **לח' הארץ ומלאה** – קבלה מנתן
 40 ומשום דכי פטור מביקדש ואבד. **הא דאמר**
 41 חיי עלי – "להביא". וכשהפרישה אתר כן
 42 נגבבו ואבד – אף על גב דכי גזא דרחתא
 43 הוא, לא קיים נרו. נרד האומר חיי עלי
 44 עולה – ואחר כך הפריש בתנאה. ואמר 'חיי'
 45 זו לנרד, אם אתה – חייב באחריותה,
 46 הואיל ומעיקרא ארבעה באחפיה. ודחסיב
 47 הקרב – וכי אמר 'עלי' – זכי קאמר. על
 48 להביאו לעורה. אבל ברק הבית – גמרו
 49 בתפושתו. ואי משום וזכי הואיל ילד גזבר
 50 – הכל גזבריהו, וז' **לח' הארץ**. וזית זה
 51 קרבן – "בערב הבית". שאף קן נקראת
 52 "קרבן", לכגון שאמר (במדרב לא) "נקרב"
 53 את קרבן ד' איש אשר מצא כלי זהב',
 54 וקודשת דמיס הם. שור זה עלי עולה – אף
 55 על גב דמיס זדי – כיון דקאמר 'עלי' – עלי'
 56 להביא קאמר. וכן בבית ברבך הבית –
 57 למזבחו, להביא דמיס ליד גזבר. **אלא היכא**
 58 דאיתנהו – כגון עמות אבדו – בי גזא דרחתא, ואם התיצאן נגבב – דהוא מעל, ועליו לשלמן להקדש. בערבין – האומר "ערכי עלי", ופרישי ערכו. **דלא מיתמר**
 59 **לח' בלא עלי** – ולא אפשר למימר 'חיי' בלשון ערך דהא עריך לא קבל חבת ערך עליו. **דאי נימא ערכי** – ולא 'עלי' – אמאן רמי אתי נרד לשלמי? **אלא אמר ערך**
 60 **פלוגי** – ולא אמר 'עלי' – אמאן רמי? ועוד תניא – דחייב באחריותו. ונתן את הערבך – בפרדה שדה מקנה מן ההקדש תביב 'וחשב לו הובן כל מסכת הערבך עד
 61 שנת הובל נתן את הערבך' – הוה ליה למסכת 'ותן אתר', או 'ונתני', מה תלמוד לומר 'וערבך' – שעמ מניה אערבך מקדוה. **לפי שצניע בחקירות ומעשר שני שחן**
 62 **מתחילין על המעות** – כשהפריש פדיון ואבד – ואין בחקירות, דהא תביב 'וחשב ממישית וסמ ערבך עליו דהא ליה, ולא כתוב ביה נתנה. אלא משתפישו ואמר
 63 'חיי זה חובל בך' – וקרא ערך להקדש דמיס, וצא לחולץ הקדש.

1 **כיון** וטרדו פקעה קדושתיהו – שמענן מחבא דאוחים ותרגמילם על חילין שמרדו
 2 בבעליהם ולחבו, הוה הפקר, המוחיץ בן – זכה. דהא הבא הינו טעמא: כיון
 3 וטרדו הוה הפקר, דחייבין בשלות.
 4 **דוקא** מת דלפי דלינתהו – לאו דוקא קט' דמ', דהא שור אפילו נגבב או נאבד נמי חייב
 5 באחריותו, שהוה קט' המזבח, ולרבי יוחנן
 6 'עלי' נגבב לאו דוקא.
 7 **לפי** שצניע בחקירות ומעשר שני כו' –
 8 תימה באיזה הקדש מתייב או דאמי 'חיי'
 9 וזי – מאי אייתי תקט לאחור שנתחילו, אפילו
 10 הקדש עצמו נגבב או נאבד אין חייב באחריותו
 11 אלא על כרחך דאמר 'עלי' – אף על גב
 12 דברקדש גופיה חייב באחריותו, כיון שנתחלל –
 13 אינו חייב באחריות הנשטת, ואם כן, מה קאמר
 14 'יכול אתי כן?' היאך דומה ערך להקדש
 15 שנתחלל?
 16 שכסו
 17 **קד חזרה האם עליהן** – פסור מלשלא! – אלא דאנקהה לאם ואקדשה, והדרה – מעיקרא
 18 איתביב ליה בשלוח מקמי דאקדשה. דתניא, רבי יוחנן בן יוסף אומר: הקדש היה ואחר
 19 קד' שהמה – פסור מלכסות, שהמה ואחר קד' הקדושה – חייב לכסות, שכלבך תתייב בכסוי
 20 קודם שבא לרדי הקדשו – רב אמר: במקדש פירות שוכבו ומרדו, ושמואל אמר: במקדש
 21 תרגולתו לברך הבית. בשלמא שמואל לא אמר קרב – דקא מוקים לה בקדש ברק הבית,
 22 אלא רב מאי טעמא לא אמר כשמואל? אמר לך רב: דוקא קפפרי משלוח כגון פירות שוכבו
 23 הקדש מוכב גינהו, דכיון דקדש קדושת תהוץ לא פקעה קדושתיהו מנייהו, אבל במקדש
 24 תרגולתו לברך הבית, דלאו קדש מוכב, דקדושת דמים בעלמא הוא, כיון דמפרך לה, פקעה
 25 קדושתיהו, ותתיב בשלוח. ושמואל אמר: כל הובא דאתיה, כבי גזא דרחתא איתא, דכתבי
 26 "לח' הארץ ומלאה". וכן אמר רבי יוחנן: במקדש תרגולתו לברך הבית ומרדו. אמר ליה
 27 רבי שמעון בן לקיש: וכיון שפירדה פקעה ליה קדושתה! אמר ליה: כבי גזא דרחתא איתא,
 28 דכתבי "לח' הארץ ומלאה". ורמי דרבי יוחנן אדרבי יוחנן, ורמי דרבי שמעון בן לקיש אדרבי
 29 שמעון בן לקיש. דאיתמר: "מנה זה לברך הבית" ונגבבו או נאבדו – רבי יוחנן אמר: חייב
 30 באחריותו עד שיבואו לרדי גזבר. ורמי לקיש אמר: כל הובא דאתיה – כבי גזא דרחתא
 31 איתיה, דכתבי "לח' הארץ ומלאה". קשיא דרשי לקיש אדרשי לקיש, קשיא דרבי יוחנן אדרבי
 32 יוחנן! – דרשי לקיש אדרשי לקיש לא קשיא, הא מקמי דשמעיה מרבי יוחנן רביה, הא לברת
 33 דשמעיה מרבי יוחנן רביה. אלא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן קשיא! – דרבי יוחנן אדרבי יוחנן נמי
 34 לא קשיא, אלא דאמר "עלי" – הא דאמר "חיי וזי". ובכלל דרבי שמעון בן לקיש אף על גב
 35 דאמר "עלי" לא מתייב; והתניא: איתנהו נרד ואינו הוא נדבה, נרד – האומר "חיי וזי עולה",
 36 נדבה – האומר "חיי וזי עולה". ומה בין נרד לנדבה? נרד – מתה או נגבבה או שאבדה, חייב
 37 באחריותה. נדבה – מתה או נגבבה או שאבדה, אינו חייב באחריותה! – אמר לך ריש לקיש:
 38 הני מילי קדש מוכב, דמחוסר הקרבה, אבל קדש ברק הבית, דלאו מחוסר הקרבה, אף על
 39 גב דאמר "עלי" – לא מתייב. והתנין: האומר "שור זה עולה", "בית זה קרבן", מת השור,
 40 נפל הבית – אינו חייב באחריותו. "שור זה עלי עולה", "בית זה עלי קרבן", מת השור ונפל
 41 הבית – חייב לשלם! – הני מילי היכא דמת השור ונפל הבית חייב לשלם – דליתנהו, אבל
 42 היכא דאיתנהו, כל היכא דאתיה – כבי גזא דרחתא איתיה, דכתבי "לח' הארץ ומלאה".
 43 אמר רב המנונא: הכל מודים שבקרבן, אף על גב דאמר "עלי" – לא מתייב. מאי טעמא
 44 דלא מיתמר ליה בלא "עלי"? הכי לימא? "ערכי" – לימא? לימא? "ערכך פלוגי" –
 45 אמאן מתקף לה רבא: לימא? "חייבי בערבך", "חייבי בערבך פלוגי" ועוד, תניא, רבי נתן
 46 אומר: "נתן את הערבך ביום ההוא קדש לח" – מה תלמוד לומר? לפי שצניע בחקירות
 47 ומעשרות – שמתחילין על מעות, שבחולין נגבבו או שאבדו – אין חייבין באחריותו,
 48 היכי דהוה חובל בך' – וקרא ערך להקדש דמיס, וצא לחולץ הקדש.

1 שייך לעמ' קלח. **שנבטו** הדם נהג בו – הימה אמאי לא תני 'שכפוי הדם נהג
2 מכריס תנבות, ושלוח הן אינו נהג אלא בנקבות?
3 **בדרך** כורב ויהיה בו – ואם תאמר: אמאי אצטרף ריביא לן שבט?
4 דאי משום דבתיב 'על הארץ' – און לא לכתוב 'בדרך' ולשחוק מילי על הארץ? ומיהו
5 'על הארץ' צפריש למעשה נש בשיבום. אבל
6 קשה דאם כן, מאי פריך בסמוך 'מצאן קו'
7 בשנים, הכי נמי מדמידיב: ומאי קשיא, א?
8 תתיב 'על הארץ' ונראה: דפריך דקו בשנים
9 נתיב מ'בדרך' ומ'על הארץ' נעטש שבט. במה
10 ראת.

11 **תא** שמע תבנית כל צפר כף וגו' – ואם
12 תאמרה להו' תבית (תהלים יא) 'איך תאמר
13 לדעך נוד הרבם צפרי': ש' לומר: דפשיט
14 לרוד לעוף טורו היה מרונה עצמו. וכן (שם)
15 (קב) 'כיצור נבלטה פתח יוקשפם', ושעת' לא)
16 'כצפרים עפות'. ואם תאמרה: הוא תתיב (תהלים
17 פס') 'עם צפור מצאה ב'ת', דאריי' נמי בטעמ'
18 דאמו טורו מצא, טמא לא מצא: מיהו
19 דמיירי בטורה, כדומכת סיפא דקרא, דבתיב
20 'דורו' קו' לה, וצפור דורו היא טורה, כדומכת
21 ב'אלו טרפתי' (תולין טבא). הוא דבתיב
22 (תהלים קד) 'איש שם צפרים פתח חסידו' וכו'
23 – אפשר דבכלל חסידו הם כל התנאים.
24 'צפרים' היינו טהורה.

17 **ובכירות** ואזיזין ותרנגולין שקננו בפרדם
18 הדרסיות – פטור משלוח. אמר קר: מה דרס: ש' קר
19 הא למה ל? מ'כ'י 'קרא' נקא – כי יקרא פרט למוזמן! ועוד, 'לפניך' למה ל? אלא
20 'לפניך' – לאתוי' שהיו לפניך ומרדו. 'בדרך' – כדרך יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר
21 רב: מצאן קו' בים – תיבי בשלוח. שנאמר 'בה אמר ה' הנותן בים דרד' וגו'. אלא מעתה
22 מצאן קו' בשמיים, דבתיב 'דרך' נש' בשמיים', הכי נמי דמתייב בשלוח תקו! 'דרך' נש' –
23 אקרי, 'דרך' סתמא לא אקרי. אמרי ליה פפונאי לרב מתנה: מצאן קו' בראש של אדם
24 מהו? אמר: 'ואדמה על ראשו'. משה מן התורה מנין? 'בשגם הוא כשר'. המן מן התורה
25 מנין? 'המן העין'. אסתתה מן התורה מנין? 'ואנכי הסתר אסתיר'. מרדכי מן התורה מנין?
26 דבתיב 'קר דרור' ו'אסתתה מנין? מירא דבאי. 'ואזהו ישאנו מוזמן' וכו'. רבי חיאי ורבי שמעון.
27 חד תני דהרסיות, וחד תני דהרסיות. מאן דתני דהרסיות – על שם ה'הרדום', ומאן דתני
28 דהרסיות – על שם מקומן. אמר רב פהא: לדידי חיזין, וקימין שיתסר בפת' מילא, וקרא
29 ויהוה קרא 'קרי קרי'. יהוה חן מניינו דלא יהוה קרי 'קרי קרי', אמרה לה חבריה: סומא,
30 אמרי 'קרי קרי'! אמרה: סומא, אמרי 'קרי בירי'! איתיה ושחבטה. אמר רב אשי, אמר
31 לי [רבי] תנינא: מילין, מילין סלקא דעתך? אלא אימא: במילין. 'עוף קמא פטור מלשלה'.
32 מנהיג מילי? אמר רבי יצחק: דאמר קרא 'כי יקרא קו' צפור לפניך'. 'עוף' – משמע לן בין
33 טהור בין קמא. 'צפור' – טהור ואשכחן דאיקרי 'צפור'. קמא לא אשכחן דאיקרי 'צפור'.
34 תא שמע: 'תקנית כל צפור כנה', מאי לאו: 'צפור' – בין טהור בין קמא, 'כנה' – תיביב!
35 לא 'צפור' – טהור, 'כנה' – קמא ותיביב. תא שמע: 'תחיה וכל בהמה רמש וצפור כנה'.
36 מאי לאו: 'צפור' – בין טהור בין קמא, 'כנה' – תיביב, לא, 'צפור' – טהור, 'כנה' –
37 קמא ותיביב. תא שמע: 'כל צפור כל כנה', מאי לאו כדמשיבין? לא, כדמשיבין, תא שמע:
38 שמע ואתהו' כן אדם... אמר לצפור כל כנה, מאי לאו כדאקשיני? לא, כדמשיבין, תא שמע:
'ובנפשו'

1 יבול אף – ערכין משהפרישן ופטו? תלמוד לומר ונתן את הערקיך קרש – אן
2 ערכין קורשיך עד שעת נתינה. וקרא הכי מדרשו: 'וחשב לו הבזק למקריש את שדה
3 מקנה את מנסת הערקיך', ושבקי. והאי 'את הערקיך' קאי אערכיך, דאילו בפרין
4 חקמה תיביב לעיל מנייה 'ויהוה לה', בלא שום נתינה. הכי רשני לן 'אנאמר שלא
5 בשלש' – שתי פעמים, שחמד עמי לומר הארץ?
6 המצהו הוות עד שחבא ליה. תלמוד לומר
7 'ויקרא סמאור' – הכותב מדבר,
8 לכשריקא. קו' מכל פקום – אפילו באפחון
9 אחד או בכיניה אחת, כדגון במתינוץ. צפור
10 מהורה ולא סמאה – לקמן מפרש לה רבי
11 יצחק. 'עוף' – משמע קו' בטמא בין טהור,
12 אבל 'צפור' – לא אשכחן קמא אלא
13 טהורים. לפיכך – משמע ברשות היחיד,
14 כגון בפרדט וברשה שאינה משתמרה. דלא
15 קאי ליה וצור, ולא מוזמן הוא. בדרך –
16 להביא רשות הרבים. שאין קו' בידך – אן
17 קו' מוזמן לך, ואין קו' לך. וני שובי – ויני
18 מדרבתיך שקננו בשבתיך. וכלכלו פריקן פריק.
19 הא כיון דחצרו קונה לו הניצנים, מוזמן הוא
20 שפתיים – שנותנין בתן קדוות טקנות
21 בתומה, וקורין ביליש' – בנתיבות – דירות
22 ומגול' עיר. שקננו בפרדם – שמרדו,
23 להשאט את קו' בידך. ועוד לפיכך למה ל'
24 משום רשות היחיד ופרדט, הואיל וסופנו
25 לרבות את הכל? אלא לפיכך – במעלה ליה
26 לדיכ' את שדיו כבר שלו ומרדו. בדרך –
27 נמי מביע ליה לכרוב יהודה. קו' בים –
28 ששקט את האהל, קו' בראש.
29 חיבי לשלח' דים נמי אקרי 'דרך'. קו' בשמים
30 – עוף נשאט קו' באויר. דרך כחמא לא אקרי
31 – אבל ים אקרי 'דרך' סתמא. 'הנותן קו'
32 דרך. 'דאמה על ראשו' – הא על על שותיה
33 בראשו, לא אבדה את שמה, שמע מיתה
34 אדם גפיה אומה הוא, מרלא אבדה את
35 שמה. 'דא קרייה 'צפור'. והשתא נמי 'על'
36 'הארץ' קרינא ביה. ועוד זה שאלו סמנו –
37 מנעם מלהט רמו קודם שבא סיסופו בלא?
38 כגון הוא – 'בשגם בניגמתיא כמו
39 משה'. ותיביב שם 'דחיו מיהו מתיב וערשמי
40 ענה, וכך חיו ימי דמי. מלה. כלומר, עתיד
41 לבא. בשגם משה מן הגולדים וכן ימי. מנין
42 ל'משה הבן? תמן תנין – ותלה על
43 העין. למעשה אסת' – 'הסתר אסתיר' –
44 בימי אסת' יהוה הסתר פנים, ומצאוהו צרות
45 רבות ורעות. מנין – לגולות מרדכי? ב
46 דרוו – וקרי ליה ראש בשמים, לצדיק
47 ואנשי סבת הגולה. חד תני – הדרסיות,
48 חד תני הדרסיות. הורדום – התחיל
49 להתעסק בגולה. לדידי חיזין לי – הן
50 שנשארו מבני בניהם של ימי הורדום. וקיימא
51 שית ביי בדי – שם ששהו שרות. שפתי
52 מילא – כל שורה ארבע בתרבי, ואמון
53 'קרי' קרי – 'אדוני, אדוני'. 'קרי' הוא
54 לשון אדון. 'בירי' – הוא עבד, כדאמר
55 בעירובין (גג.) גבי נלל שאין מדרקס בשלטה. הוא דאתאי לקמיה (רבי ינאי) ודינאי דבעא למימר 'מרי קרי, טבלא הוית לי וגבוה מניי', ואמרה: 'מרי בירי,
56 טבלא הוית לי וגבוך מני'. סומא – שותה, בלא ארזות. איפ קרי – כמו שאנו אומרים. משה לה – אידי לזביתה. סומא ואיפ בירי – לאוהו שותה קראת אן
57 עבד הוא, על שדה הוא עבד. אחיה – ערבים שנשארו מעבדי הורדום ושחטה. אפ' לי רבי תנעא מילין – דביר רוחן, קו' שלא דברו מעולם. מילין בליקא דעתך –
58 דאמרו בר כותב 'לדידי חיו ימי, ודור בר כותב מיעד על הדבר. לאו לאו וקישטא הוא, לא הוה אמנא אלא במילין' – על ידי כשכל מלומדות דברו אתו עפתי. עוף
59 משמע בין סמא וכו' – אי היה תתיב 'עוף' – הוא משמע בין טמא בין טהור. כדבתיב (דברים יד) 'כל שרץ טהור האכלו, ובתיב 'כל שרץ טהור טמא הוא לכם', ובתיב
60 (ויקרא יא) 'ושקעו מן העוף'. תא שמע – דהדריה הכתוב שלא לעשות עבודה וזה דמות צפור, ועל כרחך כדמאמאי נמי מוהיר, ומדכא משמע מנייה? לאו מ'צפור'
61 משתעביב בין טמאין בין טהורין, וכנה' – לאיתוי תניבין לא צפור טהורה – משמע מנייה. וכנה' – לאיתוי טמאים ותיביב. תא שמע – הדיה וכל בהמה וחלול את
62 שם ה, ועל כרחך צפרים טמאים נמי משבדי קמיה, ומדכא אדריכיהו ודו? לאו מ'צפור', וכנה' – לאיתוי תניבין

רש"י פרק שנים עשר - שילוח הקן דם קמו עמוז א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

1 **וּבְנֵינְפוּדוֹ יִדְוֶן צָפִיר שְׂמִיא** - והבא אל כתיב 'כפף', ועל כדרך עופות טמאין נמי
 2 מתקבצין באילנות, ומתשמעה כולוה מי'צפור. **מִדְּקִאָמֶר צִפּוֹר טוֹרוּה מְבַלְל דְּרִיאָב**
 3 **טַמְאָה** - דאי אק טמאין מבלל "צפור" - לכתוב קרא "כל צפור תאכלה" ומשני
 4 - דאי "טוורו" לא למעטי טמאה אפרא, אלא למעטי אסרוה, וכן הטורחיים דאי
 5 וטרפה. **וְהָיָה בְּהִרְדֵּי כִּתִּיב** - (ויקרא כב)

6 **וְגִבְלוּ וְטִרְפָה** לא יאכל למטאה הדי, ובקפן 1
 7 טוור מיתקם קרא בתורה כתיבם שירא 2
 8 טמאה בתיב הבלית, אי שחומה דמצורע 3
 9 "ישחט את הצפור האחת", ויקמיא לן 4
 10 בעבודה ורה (ערא) ובקדושין (זא) וטורא 5
 11 בתאה. **וְהָיָה אִשֶּׁר לֹא תִאֲבָלוּ בָהֶם** - אסורא 6
 12 הוא "מהם", מן הטוורין, ודאי אסורין 7
 13 ללעיל מניה קאי. לרבות שחומה דמצורע 8
 14 - אבל המטלות - מותרת, דלא אמרה 9
 15 תורה שלחנה ברי בשכשלה בה ארתיני, שיהו 10
 16 צדין ואוכלין אותה בני אדם, אלא דאי 11
 17 מותר. **קָשָׁה** - טווריה האכל ולא אסרוה, 12
 18 כגון שחומה דמצורע, ולאו הדי מבלל עמוז 13
 19 - עשה. **וְאִימָא לְרִבּוֹת טִרְפָה** - כלומר, 14
 20 אמאי נהיא לך לאוקמי עשה בשחומה 15
 21 דמצורע עמי טמאה? דבר הלמד מענינו - 16
 22 זה דאז טעמי שירה מרות מקרא שכתוב 17
 23 טעמי, ואין אנו יודעין כמה מדבר, הוי למודו 18
 24 מענינו. **וְהָיָה כִּינְיָא דְּשַׁחֲטָה כִּתִּיב** - 19
 25 "טוורה תאכלה", ודאי אלא אבל לה 20
 26 אלא שחטה, ועלה כתיב זה אשר לא 21
 27 תאכלו מן השחוטתה. שתי צפירים חיות מאי 22
 28 חיות ולא חיות לפני? דארוח לכל 23
 29 טוורות, ומכתיב "צפירי חיות" - מבלל 30
 31 דאיכא דשמידי צפירם, ולא חיות נינהו, 32
 32 דהוו טמאות. שחיון ראשי אברים שלחן - 33
 34 למעטי שחיון דצפור, **לֹא מְבַלְל דְּרִיאָב**
 35 **טַמְאָה** - בלשון קריאה, ומשני לא, מבלל 36
 37 **דְּרִיאָב** אסרוות טרפות, ומשנינו ולא 38
 39 ליכתובה לטורת מצורע, אף על כל דלא 39
 40 קרב נינהו אלא מחוץ למחנה שחטה אל 40
 41 כל דהיט. מחית נפקא - ולא טרפה, דאינה 41
 42 חיה. **וְהִיאָה** - דא דמכרבת קרא אסורא 42
 43 למאן דאמר טרפה חיה, ויעז - טרפא 43
 44 מרחתג דבי רבי שיעמאל מנבן אב נפקא. 44
 45 **מְכַשֵּׁר כַּפְּסִים** - איסם מצורע וטמאות 45
 46 מחוסרי כפרה דובין וילדות, שאינן באין 46
 47 אלא להכשירן בקדשים. **מְכַפֵּר כַּפְּסִים** - כל 47
 48 טמאות ואשמות. **מְכַשֵּׁר כַּחֲוִי** - שער 48
 49 דמזבח שחן לטורה. **מְכַפֵּר כַּחֲוִי** - צפור 49
 50 הנושלת, עשה בו מְכַשֵּׁר כַּפְּסִים - בכל 50
 51 מני שורות טוורות, שהיו גם הכשירין 51
 52 קרבים דאמריין שלחן. **אִף כַּחֲוִי עִשָׂה**
 53 **מְכַשֵּׁר צִפִּירִים כַּכַּפְּסִים** - שחיה משחלת 52
 54 דאסור במות, דבעי ראוי לשם, שבאיה 53
 55 שפיל לטורע ליש דיהה ראוי למות. 54
 56 **אִמֵּר** בר נחמן - "שחוריהו למעטי צפירים" 55
 57 של עיר הגדתה. **וְלִמְאִי** - לדי מעידיה 56
 58 אשחירין קרא ליה? דהא משלח - דפלא 57
 59 דשל עיר הגדתה לאו בר שילוח הוא, דא 58
 60 אמרה תורה שלח לתקלה, דמנן עיר הגדתה - 59
 61 לשורפה אחר שחטה לא תחיו מעיר הגדתה. **רַבָּא אָמַר** - להכי אתי "טוורות" - שלח זיווג לה אחרת, שאם בא לרד מצורע אחר לארץ שיתור את זה - לא יאמר הבן 62
 63 "הבא אחרת תחלה לזה על מצורע ראשון". דרבי משמע "טוורות", מבלל דאיכא אסרוות, ומאי ניהו? דשאתר דמצורע. **וְלִמְאִי** - בעית לה דמצורע? **אי שחיהא** 64
 65 **כַּחֲוִי שִׁלּוּחַ** - משום מצורע קמא, ופשטא דאסורא אלא לשילוח - ותופק ליה לשילוח דהוריהו. **רַב פַּסְא אָמַר** - "טוורות" למעטי צפירים שחילין ולקחן מן הגוי 66
 67 בדמי עבודה שהו ורבי לו. **וְלִמְאִי קָבַע** לה - דמבעי קרא למסירה? **אי שילוח** - פשיטא דאסור. **כִּי קָבַע** הוא - ופשטא דאינו ראוי לשלוח, ולא לשחטה - דהא 68
 69 דינו כקטלה, אלא לשחטה - דאי משום "זבחת תרע" - הוי מצורע קרא להעלם הוא. **רַבִּי אֶלְעָזָר חִיבִיב** - שלח - אף על פי שאין הביצים שלה, הואיל ומנחמה בכך ששוכן 69
 70 על ביצים אחרים, ועף טוור הוא, ולא דיו שחיון "קוקריא, קוריא וכי" - אבל נקבה - אפילו רבן מודה, דמגרשיב בגמרא טעמא דרבי אליעזר. **אִם טִרְפָה** - אמן של 70
 71 אפרוחים טרפה - רדי ליה שלח, אלא אפרוחים טרפות - אינו חויב לשלח את דאם.

1 **וּבְנֵינְפוּדוֹ יִדְוֶן צָפִיר שְׂמִיא!** - "צָפִיר שְׂמִיא" - אִקְרוּ, 1
 2 "צָפִיר" סַתְמָא לֹא אִקְרוּ; תַּא שְׁמַעוּ: "כֹּל צִפּוֹר מִטְרוּה" 2
 3 - מְבַלְל דְּרִיאָב טַמְאָה! - לֹא, מְבַלְל דְּרִיאָב אִסְרוּה. - 3
 4 **מַאי הִיא? אִי טִרְפָה** - בְּהִרְדֵּי כִּתִּיב! **וְאִי בַּשְׁחוּמָה** 4
 5 **דְּמִצּוֹרַע** - מְסִיפֵא דְקָרָא נְפָקָא, "וְהָיָה אִשֶּׁר לֹא תִאֲכַל" 5
 6 **מִהֶם" - לְרִבּוֹת שְׁחוּמַת מִצּוֹרַע!** - לְעוֹלָם בַּשְׁחוּמָה 6
 7 **דְּמִצּוֹרַע**, וְלִעְבוֹר עָלָיו בַּעֲשֵׂה וְכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה. - וְלִקְרֹמָה 7
 8 **בְּמִרְפָּה**, וְלִעְבוֹר עָלָיו בַּעֲשֵׂה וְכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה! - דְּכִי רַבִּי הֲלִמְנָה 8
 9 מְעַנְיָה, וְלִבְנֵינְפֵי דְשְׁחוּמָה כִּתִּיב. **תַּא שְׁמַעוּ:** "שְׂמִי צָפִירִים 9
 10 "חיות", מַאי "חיות"? **לֹא אִי שְׁחוּת בְּכַד, מְבַלְל דְּרִיאָב** 10
 11 **לֹא שְׁחוּת בְּכַד!** - לֹא, מַאי "חיות" - שְׁחִינֵי רֵאשֵׁי 11
 12 אֲבָרִים שְׁקָהוּ. **תַּא שְׁמַעוּ מְסִיפֵא:** "מִטְרוּת" - מְבַלְל 12
 13 דְּרִיאָב מִמְאֻת! - לֹא, מְבַלְל דְּרִיאָב טִרְפָה. - מִרְפּוֹת 13
 14 מִ"חיות" נְפָקָא! הִיאָה לְמַאן דְּרִיאָב טִרְפָה חַיָּה, אֵלֹא 14
 15 לְמַאן דְּרִיאָב טִרְפָה אֵינָה חַיָּה מַאי אִיכָא לְמִימַר? וְעוֹד, 15
 16 **כִּי לְמַאן דְּרִיאָב טִרְפָה חַיָּה בִּין לְמַאן דְּרִיאָב אֵינָה חַיָּה,** 16
 17 **מִרְחָקָא דְּבִי רַבִּי וְנִמְשַׁעְלָא נְפָקָא,** וְהִיאָה דְּבִי רַבִּי 17
 18 **יִשְׁמַעְלָא:** נִאָמַר מְכַשֵּׁר וּמְכַפֵּר בַּפְּסִים, וְנִאָמַר מְכַשֵּׁר 18
 19 וּמְכַפֵּר כַּחֲוִי, מַה מְכַשֵּׁר וּמְכַפֵּר וּמְכַפֵּר בַּפְּסִים - עִשָׂה 19
 20 **בו מְכַשֵּׁר מְכַפֵּר, אִף מְכַשֵּׁר וּמְכַפֵּר הָאִמּוֹר כַּחֲוִי** - 20
 21 **עִשָׂה בו מְכַשֵּׁר מְכַפֵּר! אֵלֹא אָמַר רַב נַחְמָן בְּרַ יִצְחָק:** 21
 22 **לְמַעֲטֵי צִפּוֹרֵי עִיר הַגְּדִתָּה. לְמַאי? אִי לְשִׁלּוּחַ** - לֹא 22
 23 אִמְרָה תוֹרָה שִׁלַּח תִּלְקַחְהּ! אֵלֹא לְשִׁחְטָהּ. **רַבָּא אָמַר:** 23
 24 **לְמַעֲטֵי שְׂלֵא לְזוּגָה לְהָ אַחֲרֵי קוֹדֶם שְׁלּוּחֶיהָ, לְמַאי? אִי** 24
 25 **לְשִׁחְטָהּ - הָא בְּעֵינָא שְׁלּוּחָ! אֵלֹא לְשִׁלּוּחָ, רַב פַּסְא** 25
 26 **אָמַר:** **לְצִפּוֹרִים שְׁחִילִיבֵי בְּצִפּוֹרֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּכַתִּיב** 26
 27 **"וְהָיָה תָרַם כְּמִזְבֵּחַ" - כֹּל מַה שְׂאֲתָה מִזְבֵּיחַ הַיְּמִנָה** 27
 28 **כְּמִזְבֵּחַ, לְמַאי? אִי לְשִׁלּוּחַ** - לֹא אִמְרָה תוֹרָה שִׁלַּח 28
 29 **תִּלְקַחְהּ! אֵלֹא לְשִׁחְטָהּ. רַבִּינָא אָמַר:** **הָכָא בְּמַאי נְעַקְבִּין** 29
 30 **בְּעוֹף שְׁהַרְגָה אֶת הַנֶּפֶשׁ, הִכִּי דְמִי? אִי דְגַמַר דִּינָא** - 30
 31 **כִּי קָבַעְהוּ הוּא! אֵלֹא קוֹדֶם גְּמַר דִּינָא, וְלִמְאִי? אִי** 31
 32 **לְשִׁלּוּחַ** - בְּעֵי לְאַתּוּי לְבִי דִינָא וְקִינְיִי "וּבַעֲרַת הָרַע" 32
 33 **מִקְרָבָה!" אֵלֹא לְשִׁחְטָהּ. "עוֹף כְּמַא רֹבֵץ עַל בִּצְיַ עוֹף כְּמַא רֹבֵץ עַל** 33
 34 **בִּצְיַ כְּמַא רְחוֹר - בְּעִינֵי "צִפּוֹר", וְלִפְאִי! אֵלֹא עוֹף כְּמַא רֹבֵץ עַל בִּצְיַ עוֹף כְּמַא, הָא צִפּוֹר הוּא!** 34
 35 **כְּדָמַר רַב פְּהֵנָא: "תַּקַּח לָךְ" וְלֹא לְכַלְבִּיד, הָכָא נָמִי: "תַּקַּח לָךְ" - וְלֹא לְכַלְבִּיד, וְהִיאָה** 35
 36 **אֲתָמַר דְּרַב פְּהֵנָא? אַהֲא, דְתַנְיָא: אִם טִרְפָה - חִיבִיב בְּשִׁלּוּחַ, אֲפֻרָחוּסִים מִרְפּוֹת - פְּטוֹר מְשִׁלּוּחַ** 36
 37 **מִנָּה הֵינִי מְלִיץ? אָמַר רַב כְּתָנָא: דְּרִיאָב טִרְפָה "קָרָא "תַּקַּח לָךְ" - וְלֹא לְכַלְבִּיד, וְלִקְרִישֵׁי שֵׁל מִרְפָּה** 37
 38 **לְאֲפֻרָחוּסִים, מַה אֲפֻרָחוּסִים מִרְפּוֹת - פְּטוֹר מְשִׁלּוּחַ, אִף אִם טִרְפָה נָמִי מְלִיץ!"** 38
 39 **אָם**

1 **וּבְנֵינְפוּדוֹ יִדְוֶן צָפִיר שְׂמִיא** - והבא אל כתיב 'כפף', ועל כדרך עופות טמאין נמי
 2 מתקבצין באילנות, ומתשמעה כולוה מי'צפור. **מִדְּקִאָמֶר צִפּוֹר טוֹרוּה מְבַלְל דְּרִיאָב**
 3 **טַמְאָה** - דאי אק טמאין מבלל "צפור" - לכתוב קרא "כל צפור תאכלה" ומשני
 4 - דאי "טוורו" לא למעטי טמאה אפרא, אלא למעטי אסרוה, וכן הטורחיים דאי
 5 וטרפה. **וְהָיָה בְּהִרְדֵּי כִּתִּיב** - (ויקרא כב)
 6 **וְגִבְלוּ וְטִרְפָה** לא יאכל למטאה הדי, ובקפן 1
 7 טוור מיתקם קרא בתורה כתיבם שירא 2
 8 טמאה בתיב הבלית, אי שחומה דמצורע 3
 9 "ישחט את הצפור האחת", ויקמיא לן 4
 10 בעבודה ורה (ערא) ובקדושין (זא) וטורא 5
 11 בתאה. **וְהָיָה אִשֶּׁר לֹא תִאֲבָלוּ בָהֶם** - אסורא 6
 12 הוא "מהם", מן הטוורין, ודאי אסורין 7
 13 ללעיל מניה קאי. לרבות שחומה דמצורע 8
 14 - אבל המטלות - מותרת, דלא אמרה 9
 15 תורה שלחנה ברי בשכשלה בה ארתיני, שיהו 10
 16 צדין ואוכלין אותה בני אדם, אלא דאי 11
 17 מותר. **קָשָׁה** - טווריה האכל ולא אסרוה, 12
 18 כגון שחומה דמצורע, ולאו הדי מבלל עמוז 13
 19 - עשה. **וְאִימָא לְרִבּוֹת טִרְפָה** - כלומר, 14
 20 אמאי נהיא לך לאוקמי עשה בשחומה 15
 21 דמצורע עמי טמאה? דבר הלמד מענינו - 16
 22 זה דאז טעמי שירה מרות מקרא שכתוב 17
 23 טעמי, ואין אנו יודעין כמה מדבר, הוי למודו 18
 24 מענינו. **וְהָיָה כִּינְיָא דְּשַׁחֲטָה כִּתִּיב** - 19
 25 "טוורה תאכלה", ודאי אלא אבל לה 20
 26 אלא שחטה, ועלה כתיב זה אשר לא 21
 27 תאכלו מן השחוטתה. שתי צפירים חיות מאי 22
 28 חיות ולא חיות לפני? דארוח לכל 23
 29 טוורות, ומכתיב "צפירי חיות" - מבלל 30
 31 דאיכא דשמידי צפירם, ולא חיות נינהו, 32
 32 דהוו טמאות. שחיון ראשי אברים שלחן - 33
 34 למעטי שחיון דצפור, **לֹא מְבַלְל דְּרִיאָב**
 35 **טַמְאָה** - בלשון קריאה, ומשני לא, מבלל 36
 37 **דְּרִיאָב** אסרוות טרפות, ומשנינו ולא 38
 39 ליכתובה לטורת מצורע, אף על כל דלא 39
 40 קרב נינהו אלא מחוץ למחנה שחטה אל 40
 41 כל דהיט. מחית נפקא - ולא טרפה, דאינה 41
 42 חיה. **וְהִיאָה** - דא דמכרבת קרא אסורא 42
 43 למאן דאמר טרפה חיה, ויעז - טרפא 43
 44 מרחתג דבי רבי שיעמאל מנבן אב נפקא. 44
 45 **מְכַשֵּׁר כַּפְּסִים** - איסם מצורע וטמאות 45
 46 מחוסרי כפרה דובין וילדות, שאינן באין 46
 47 אלא להכשירן בקדשים. **מְכַפֵּר כַּפְּסִים** - כל 47
 48 טמאות ואשמות. **מְכַשֵּׁר כַּחֲוִי** - שער 48
 49 דמזבח שחן לטורה. **מְכַפֵּר כַּחֲוִי** - צפור 49
 50 הנושלת, עשה בו מְכַשֵּׁר כַּפְּסִים - בכל 50
 51 מני שורות טוורות, שהיו גם הכשירין 51
 52 קרבים דאמריין שלחן. **אִף כַּחֲוִי עִשָׂה**
 53 **מְכַשֵּׁר צִפִּירִים כַּכַּפְּסִים** - שחיה משחלת 52
 54 דאסור במות, דבעי ראוי לשם, שבאיה 53
 55 שפיל לטורע ליש דיהה ראוי למות. 54
 56 **אִמֵּר** בר נחמן - "שחוריהו למעטי צפירים" 55
 57 של עיר הגדתה. **וְלִמְאִי** - לדי מעידיה 56
 58 אשחירין קרא ליה? דהא משלח - דפלא 57
 59 דשל עיר הגדתה לאו בר שילוח הוא, דא 58
 60 אמרה תורה שלח לתקלה, דמנן עיר הגדתה - 59
 61 לשורפה אחר שחטה לא תחיו מעיר הגדתה. **רַבָּא אָמַר** - להכי אתי "טוורות" - שלח זיווג לה אחרת, שאם בא לרד מצורע אחר לארץ שיתור את זה - לא יאמר הבן 62
 63 "הבא אחרת תחלה לזה על מצורע ראשון". דרבי משמע "טוורות", מבלל דאיכא אסרוות, ומאי ניהו? דשאתר דמצורע. **וְלִמְאִי** - בעית לה דמצורע? **אי שחיהא** 64
 65 **כַּחֲוִי שִׁלּוּחַ** - משום מצורע קמא, ופשטא דאסורא אלא לשילוח - ותופק ליה לשילוח דהוריהו. **רַב פַּסְא אָמַר** - "טוורות" למעטי צפירים שחילין ולקחן מן הגוי 66
 67 בדמי עבודה שהו ורבי לו. **וְלִמְאִי קָבַע** לה - דמבעי קרא למסירה? **אי שילוח** - פשיטא דאסור. **כִּי קָבַע** הוא - ופשטא דאינו ראוי לשלוח, ולא לשחטה - דהא 68
 69 דינו כקטלה, אלא לשחטה - דאי משום "זבחת תרע" - הוי מצורע קרא להעלם הוא. **רַבִּי אֶלְעָזָר חִיבִיב** - שלח - אף על פי שאין הביצים שלה, הואיל ומנחמה בכך ששוכן 69
 70 על ביצים אחרים, ועף טוור הוא, ולא דיו שחיון "קוקריא, קוריא וכי" - אבל נקבה - אפילו רבן מודה, דמגרשיב בגמרא טעמא דרבי אליעזר. **אִם טִרְפָה** - אמן של 70
 71 אפרוחים טרפה - רדי ליה שלח, אלא אפרוחים טרפות - אינו חויב לשלח את דאם.

חלוץ. פרק שנים עשר - שילוח הקן דם קמ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

1 הכי רטינו - וכן נעצו בספר ישן 'ההנאי, אם אפרוח טרפה - חידי'. וקא סלקא דתוך
2 'דטרפה' קאי א'אפרוח'. ומשני 'הכי קאמה אפרוח שאמו טרפה. אבל לפסדים
3 'הנטי' 'אפרוחים טריפת' אינו מושב. שני טורי ביצים זה על זה מהו - פרושה אי
4 הוי חציצה, ויכול לתקו התחנינים קודם שילוח. ואי לא היא חציצה - אסור לקח עד
5 ששילוח בארמונין לסקן. מה ביניהן דלא נגע

6 עליוהי - תיבתה האו תחמייה לעיל ברובדי אילן.
7 הדיי מיידי? אי אפילו בלא נגע בן חצר כולל -
8 מאי משני הכא אף על גבדן, דלא נגע
9 עליוהו, הדינו רובדי אילן, משמע: הא מן חצר
10 נגעה, אבתי תקשה דא חדי ברובדי אילן
11 לעיל, אף על גב דלא נגעה כללוא ואי לא מחייב
12 לעיל אילא בנגעה בן חצר ורקא - אמ כן מאי
13 קאמר בסמוך 'משעפא איצטריבא ליה, דאפילו
14 כפייה נגעוה בן, וכן דהווא נוגעים במן חצר.
15 אבתי תקשה: לינהו רובדי אילן, לכל שבו
16 משעפא, דהא ברובדי אילן מיידי נגעוים בן
17 חצר

11 תסיל מהו? תסיל על ביצי יונה מהו? אמר אבי, תא שמע: עוף טמא רובץ על ביצי עוף
12 מהו, ומהו רובץ על ביצי עוף טמא - פטור משילוח, הא מהו ומהו חייב! דלמא בקורא.
13 "קורא זכר רבי אליעזר מחייב והקמים פוטרי", אמר רבי אבהו: מאי שמעא דרבי אליעזר
14 - אחיאי הגירה הגירה, קריתב היא "קורא דגר ולא ילי", וכתבי התם "בנקשה ויגיה
15 בעילה". אמר רבי אליעזר: מחלוקת בקורא זכר, אבל בקורא נקבה דרבי חבל חייב. פשיטא,
16 "קורא זכר" תנו! - מהו דתימא: רבנו - אפילו קורא נקבה פטור, והא דתני רב -
17 להויעך כהו דרבי אליעזר, פשיטא, קורא זכר, ואמר רבי אליעזר: מחלוקת בקורא זכר, אבל זכר
18 דעלמא - דרבי רב פטור. פשיטא, "קורא זכר" תנו! והוא דתימא: קא שמענו לן, תניא נמי הכי:
19 דעלמא מחייב, והאי דקתני "קורא זכר" - להויעך כהו דרבנו, קא שמענו לן. תניא נמי הכי:
20 זכר דעלמא - פטור, קורא זכר, רבי אליעזר מחייב, והקמים פוטרי. משנה היתה מעופפת,
21 במום שנקפיה נוגעות בפקן - חייב לשלח, אין נקפיה נוגעות בפקן - פטור מלשלח. אין שם
22 אלא אפרוח אחד או ביצה אחת - חייב לשלח, שצאמר "קן" - קן מכל מקום. הוי שם אפרוחים
23 מפרחים או ביצים מפורות - פטור מלשלח, שצאמר "האם רבצת על האפרוחים או על
24 הביצים" מה אפרוחים - בני קיימא, אף ביצים - בני קיימא, צאו מפורות. ומה הביצים -
25 צריכין לאמן, אף האפרוחין - צריכין לאמן, צאו מפרוחין. גמרא תנו רבנן: "רבצת" - ולא
26 מעופפת, וכל אפילו נקפיה נוגעות בפקן? תלמוד לומר "רבצת", מאי תלמודא? דלמא מתיב
27 "וישבת". אמר רבי יהודה אמר רב: היתה וישבת בין שני רובדי אילן, וראים, כל שאלא משכב
28 נופלת עליהם - חייב לשלח, ואם - פטור. מתיבי: היתה וישבת ביניהן - פטור מלשלח,
29 על גביהן - חייב לשלח. היתה מעופפת, אפילו נקפיה נוגעות בפקן - פטור מלשלח. מאי לאו
30 על גביהן דומיא דביניהן, מה ביניהן - דנגעה בהו, אף על גביהן דנגעה בהו, אבל רובדי אילן
31 - פטור! לא, על גביהן דומיא דביניהן, מה ביניהן - דלא נגעה עליהו, אף על גביהן - דלא
32 נגעה עליהו, והיני רובדי אילן. הכי נמי מסתברא, דאי סלקא דעתך רובדי אילן פטור, ארתני
33 "היתה מעופפת, אפילו נקפיה נוגעות בפקן - פטור מלשלח" ליתני רובדי אילן וכל שכן
34 מעופפת! - מעופפת איצטריבא ליה, דאפילו נקפיה נוגעות בפקן - פטור מלשלח. והאנן תנו:
35 במום שנקפיה נוגעות בפקן - חייב לשלח! אמר רבי ירמיה: פי קתני מתניתא - בגוגע מן חצר.
36 איבא דאמרי, לימא מסמיעי ליה: היתה וישבת ביניהן - פטור מלשלח, מאי לאו - גביהן - חייב לשלח,
37 היתה מעופפת אפילו נקפיה נוגעות בפקן - פטור מלשלח, מאי לאו על גביהן דומיא דביניהן,
38 מה ביניהן - דלא נגעה עליהו, אף על גביהן - דלא נגעה עליהו, והיני רובדי אילן, לא,
39 על גביהן דומיא, דביניהן, מה ביניהן - דנגעה בהו, אף על גביהן - דנגעה בהו, אבל רובדי
40 אילן - פטור. אי הכי, אדקתני סיפא "היתה מעופפת, אפילו נקפיה נוגעות בפקן - פטור",
ליתי

1 אמ אבן, "צפור" למעוטי עוף טמא למה לי? והתנאי: אם
2 אפרוחים, אם נגמא נמי מהתם אימעיע. והתנאי אם אפרוחים טרפה חייב לשלח
3 - קא סלקא דתתן דהכי קאמר: אמן על אפרוחים שוק טרפות. האם שברה - חייב
4 לשלח, ולא דרשינן 'זחק לך' ולא כלבכך. מיעוט סימנים - האם אפרוח תחת
5 ולא מאו - לחיוב בשלוח האם.
6 שבינו לגמור את השחיטה - 'זחק לך'
7 קרינא ביה, וחייב לשלח. אי דילמא, ושוא
8 מיתה כל מן שלא נגמר בוים סימנים - פטור
9 מלשלה, ותשל את האם בהיה, ואחר כך
10 נגמר שחיטה. פסולת - פרושה על הביצים,
11 והאם רובצת עליה, מי קרינא בהי חציצה דלא
12 ליבעי שלוח, דלא קרינא ביה 'רובצת', אי
13 לא? בניבים - נוצה תלושה. באיציים מפורות
14 אף אפרוח בא מן, באיציים ממתניין
15 דלא משכיני בשלות. מלו חישונו - אם
16 תמצא לומר ביצים מפורות חוצצים - שני
17 דרבי ביצים בני קיימא או על גבי זה מהו?
18 אם נתבין לטול התחנינים - מי זה
19 אמצעים חציצה ופטור משלוח או לא? זכר
20 לא רבי שלוח הוא, בארמונין לקמן. אבל
21 זכר דרבי הכל פטור, דהא 'אם' כתיב.
22 ובקורא הוא דמחייב רבי אליעזר, משום
23 דכתיב ביה דגירה, ברלקמן. פסול - עוף
24 טהור, הדומה ליונה. דלמא - דא דתני
25 מטהור וטהור חייב - בקורא נקבה, דנתנו
26 בכך. ומודו בקורא נקבה, אפילו אין הביצים
27 גיריה, דהואיל וריבה הוא רובצת -
28 'האם רובצת' קרינא ביה. וכי רבתי "חוק לך"
29 ביצת עוף טמא - פטור, רבתי "חוק לך"
30 ולא כלבכך, אבל עוף אחר - בטלה דעתא,
31 ואינה בשלות ובעקה ודעה - מה הוה
32 גיריה מעליא, דבמטו משתעי קרא, אף אבא
33 גיריה מעליא, אבל הקורא נקבה, אפילו אין
34 הביצים שלה - חייב לשלח. ודאב קרינא
35 ביה, הואיל ונתנו בכך, בקורא דלמא -
36 דרבי הכל פטור, 'האם רובצת' כתיב, ולא
37 'האב רובץ', ובקורא הוא דמחייב רבי
38 אליעזר, משום דכתיב ביה דגירה, לא שוא
39 זכר ולא שוא נקבה. בן קורא נקבה - דאפילו
40 בקורא פטור, אי לאו נקבה היא, אף על גב
41 דכתיב ביה דגירה - 'אם' בעינן, ולא זכר.
42 ומשני מפרחים - גמולא גמרא היתה
43 וישבת בין שני רובדי אילן - והביצים
44 אביל הענפים סומכים
45 ומגביהן אוחא בארי, כל -
46 שאילו ידחה זה מזה תשעט האם תפול
47 עליון - חייב, ואם נפלה לירידן - פטור.
48 ביניהן - ביצה מכאן וביצה מכאן. אפילו
49 כנפיה נענות בן פטור - ולקמן מפורש
50 לה, מן חצר. מה ביניהן אפילו נקעה בתן -
51 ואשמועינן פטור ריעל בעינן, אף על גבין
52 'דקתני חייב' - ברבעה בהו. וממתניין
53 ליבא לאתוובי אדרב דבעי נוגעים, משום
54 דמתניין כמעופפת. הא מן שני רובדי אילן
55 'רובצת' קרינא ביה. מה ביניהן דלא נקעה
56 עליוהו אף על גביהן דלא נקעה עליוהו -
57 מלעיל, תשוב אין כאן נגיעה. דאי נמי נגיעה
58 מן הצדדין - אינה נגיעה. ריעל בעינן, אפילו הכי קתני 'חייב', הואיל ועליהן רובצת. ליתני רובדי אילן - ואף על גב דיושבת במקומה תחתיה ופטור, ולא שכן מעופפת
59 דאניה רובצת. מן חצר - שנוגעת באפילו, ולא על גביהן. אף על גביהן דלא נקעה עליוהו - תשוב אין כאן נגיעה. אפילו הכי, קרינא וישבת - חייב, 'רובצת' קרינא
60 ביה. מה ביניהן דנקעה בהו - דאי לא נגעה, לא איצטרך לאשמועינן. אף על גבין דנקעה בהו - למלעלה.

חולין. פרק שנים עשר – שילוח הקן דף קמא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קט תוספת

1 ליתני רובי אילן – אף על גב דדמיא לרביצה, וכל שכן מעופפת. הכי נסיק. אם
 2 כן ליתבוב והאם הובעת עליו. לאקושי אפרוחין לביצים – למפטר מפריחם.
 3 וביצים אפרוחים – למפטר מרותו. ועל כרחך יקן מכל מקום – לרבות ביצה
 4 אחת. ואפרוחים רביצים – אורחה דקרא הוא למנעטק רבים, ברוב קנים. משנה
 5 נטל את הביצים ואחר כך הורה אמר עליהם
 6 פטור משלח – דכתיב ונטל את הביצים.
 7 הוה ליה קן מוטין. גמרא ואימא –
 8 'תשלח' לאתוי ער פפע שני, ותו לא?
 9 אמר ליה שלח ליקום משמע – ורובי
 10 'דשלח' לחכי הוא דאמא. אין לי – דצריך
 11 שלח אלא לרבי הרשות. לרבי פטור –
 12 כגון קן וילד וטרה מצורע מנין? תלמוד
 13 לומר 'תשלח'. הא לא הוי היה אמינא
 14 לרבי מצוה – לא בעי שלוח, והא שלוח
 15 עשה ולא עשהה הוא. 'תשלח' דלא תקח,
 16 ואין עשה של 'ולקח למטהר' דוחה את
 17 שנייהם לא צריבא ערבי ושקליה –
 18 ואשמועינהו דוחה ומשלה. ואי לא רבי דרבי
 19 מצוה, הוה אמינא דהכא דעבר ונטלה
 20 דרבי עבר על לאו דלא תקח', תו לא קאי
 21 באפה עשה טהרה מצוה אלא עשה
 22 דשלוח. דאבתי ביעבור ושלח' קאי, אימנא
 23 ליהודה. ולקמן פרק מאי אולמינה דעשה
 24 דמצוה מעשה דשילוח, ודינא וניהידיה.
 25 דאיצטריך רובי. דלאו עבירה – הלאו
 26 כבר עבר עליה. הניחא למאן דתני –
 27 במסכת מכות (טו.א), קיימו ולא קיימו – כל
 28 מצוה לא תעשה שיש בה קום עשה, כגון ה'
 29 שניתק לעל עשה. דמשמע על תקח, ואם
 30 לקחה – קיים עשה שבה. כשהתרו בו לא
 31 תקחה', ולקחה. ושלחה בתוך כדי דבור של
 32 התראה – פטור, ואף על פי שעבר על לא
 33 תקח'. דלכך נתקף לעשה. לומר. אם עברת
 34 על אורחה. זו עשה זו חפסתי. לא קיים עשה
 35 שבה תוך כדי דבור, דקיימא לך תוך כדי דבור
 36 כדבור דמי – כי עבר על דתראה. חיוב
 37 אפילו שלחה אחר זמן. הכא נמי אימא
 38 לנימור. עבירה ללא משלקחה ולא שלוח.
 39 ודחשה עשה דאויבא. סלקא דעתך
 40 אמנא: ליתי עשה ולירדו עשה, לחיב
 41 איצטריך קרא. אלא למאן דתני במלו ולא
 42 במלו – בטל עשה שבה לגמרי. שאין יכול
 43 לקיימו ער, כגון ששחטה. חיוב. לא בטל
 44 עשה שבה – כל זמן שלא שחטה, אף על פי
 45 שלח עשה שבה. כשהתרו בה פטור. והכי נמי
 46 כל זמן שלא שחטה – לא עבירה ללא.
 47 ד'ביעבור ושלח והפטר' קאי. ובבבלי לאו
 48 ועשה הוא. אלא בעי קרא כלל לדבר מצוה.
 49 ואנן דינא. אפי עשה דוחה את לא תעשה
 50 ועשה. ותו לרבי יהודה דאמר – במתניתין לוקח ואינו משלה. ואמר לקמן דדיני טעמא דרבי יהודה. דקסבר: 'שלח' – מעיקרא משמע. כלומר. לא תקח האם, אבל
 51 שמתבצא – שלוחה. ולא אקרח – לא קאמר קרא לירדו. והוה ליה לביבא לאיקנא כשברר ונטלה. דהא אפילו לרבי הרשות עשה לביבא. ולא בעי שילוח, והא לא דמיא
 52 עבירה עלא ועשה. ודאויבא ביעבור ושלח' קאי. על גב נטת השלח – ואפילו לרבי יהודה ביעבור ושלח קאי. דהא לא עבירה ללא. ואי נמי לא משלקחה. ותו לביבא לא. אלא
 53 כבר לקחה בביתה, ותו לא קיימא ביה לא תקח', ועשה איבא. וסלקא דעתך ליתי עשה דמצוה ולירדוה, לחיב איצטריך קרא. ונמי אולמינה דעשה – דמצוה מעשה
 54 דשילוח. ודיסק איתנהו וניהידיה 'ימחה על הים' – פרישת סוטה יש בה וכוונת הרבה כוונות. אסור בתשמיש המטה – כמאן דאמר במדע עקן (ו.א): ימי ספירה, וקל
 55 וחומר ליתנהו. אהלו זו אשתו – שבוים לבע לאהליכם, לשונותם שסרתם לכם ואמרתו אלי תשוב אלי אשה' (שמות טו). משנה טעמא דרבי יהודה – דלוקח
 56 מורש גמריא. ואינו משלה – ואיסיק דעבר אבד. אין לוקח עליו – ולחכיב נתקף לעשה. לומר: אם עבר על הלאו, עשה את ויבצל. לא תקח האם', ואם לקח – 'שלח
 57 תשלח'. זה הכלל וכן אין לוקח עליו – אלא אם כן קיימו תוך כדי דבור. למאן דתני קיימו ולא קיימו. אלא משלה תוך כדי דבור. ואינו לוקח. ואם לא שלח – לוקח.
 58 צריך לשלח, אור לקחה משמע. ולמאן דתני בטלו ולא בטלו בעי ער ששחטה אותה, ואי לא – לא לקח. גמרא בלפניא – כגון 'לא תגוול' ו'חשיב את הגולה', דחם
 59 ליבא למימך קודם גולה משמע. דאם לא גול ממי עשה?! שלח מעיקרא משמע. דהכי קאמר קרא: 'לא תקח האם', אבל מה ש ערף לעשות שמתבצא קי? 'שלח תשלח
 60 את האם'. ואין כאן ניתק לעשה אלא עברת עשה ולא תעשה, מפני שהעשה קדם. והשיב את הגולה – אף על פי שכתבו אחרון בפרשה, על כרחך לאו שניתק לעשה הוא.
 61 שאין חשבה קודם גולה, וכשגול עבר על 'לא תגוול'. נמצא העשה נצטווה לאור גולה.

1 לא צריבא דעבר ושקליה דלאו עבירה בו – כמאן קשה לפירוש רבני יצחק בן אברהם
 2 בפרק 'אלו עוברין' (פסחים מ.ב). דאמר אחרשה לא ליתיה. הואיל וחיי לנסיי ביה
 3 דם צפור. והקשה הא יום טוב עשה ולא תעשה הוא תירץ: דנהי דלא
 4 דהו, מיהו אלא עבר על אחרו – אינו לוקח. דהא דלא דחי – אינו משה עשה, אבל
 5 הלא כמאן דליתיה. דעשה דחי ליה. והבא
 6 משמע דכל זמן דלא עבר ושקלה איבא עשה
 7 ולא תעשה צריך לומר לפירוש שגא דוקא
 8 לענין דלא לקח על אחרו. אבל לא מדוח ליה
 9 לגמרי.

א

הגד. 'אין שם אפרוח' וכו', אמר ליה ההוא מרנן לרביא: אימא איפכא, אין שם אפרוח אלא
 אפרוח או ביצה אחת – פטור משלח, דבענין 'אפרוחים או ביצים' ו'לביבא'. היו שם אפרוחים
 מרפוחים או ביצים מפורות – חיבי לשלח, שנאמר 'קן' – קן מקל מקום! – אם כן, נכתוב
 קרא 'והאם רביצים עליהם', מאי 'והאם נכצת על האפרוחים או על הביצים' – לאקושי
 אפרוחים לביצים, וביצים לאפרוחים. משנה שלחה ויחורה, אפילו אפרוחים והמשה פגמים –
 חיבי, שנאמר 'שלח תשלח את האם'. אמר 'תריני נטל את האם, ומשלח את הבנים' –
 חיבי, שנאמר 'שלח תשלח את האם'. נטל את הבנים והחורן לה, ואחר כך חורה האם
 עליון – פטור משלח. גמרא אמר ליה ההוא מרנן לרביא, ואימא: 'שלח' – היא
 וימנא, 'תשלח' – תרי וימנא! אמר ליה: 'שלח' – אפילו מאה פגמים, 'תשלח' –
 אין לי אלא לדבר הרשות, לדבר מצוה מנין? תלמוד לומר 'תשלח' – מקל מקום.
 אמר ליה רבי אבא בריה דרב יוסף בר רבא לרב פהנא: אלא טעמא דכתב רחמנא
 עשה דוחה לא לאו הכי הוה אמינא דרבי מצוה – לא? עשה ולא תעשה הוא, ואין
 עשה דוחה לא תעשה ונעשה! – לא צריבא, דעבר ושקלה לאם, עבירה,
 עשה הוא דאיכא, ליתי עשה ולירדו עשה – קא משמע לך. הניחא לדאן דתני קיימו
 ולא קיימו, אלא למאן דתני בטלו ולא בטלו, כמה דלא שקחה – לא עבירה ללא! ותו, לרבי
 יהודה דאמר 'שלח' – מעיקרא משמע, אפילו עשה נמי ליבא! אלא אמר מר בר רב אשי:
 כגון שנמלה על גנת השלח, דלאו – ליבא, עשה הוא דאיכא, וליתי עשה ולירדו עשה. –
 מאי אולמינה דהאי עשה מהאי עשה? – סלקא דעתך, דהואיל ואמר מר: גדול שלום שבין
 איש לאשתו, שהרי אמרה תורה: שבו של הקדוש ברוך הוא שנקבת כקדושה ימחה על
 הפנים, והאי מצוה בין דכמה דלא מטהר – אסור בתשמיש המטה, דכתיב 'וישם מחוץ
 לאהלו שבעת ימים', 'אהלו' – זו אשתו, כמאן שאסור בתשמיש המטה. מהו דתימא: בין
 דאסור בתשמיש המטה, ליתי עשה דיריה ולירדו עשה דשלוה הקן, קא משמע לך. משנה
 הנושאת אם על הבנים – רבי יהודה איתיה לוקח ואינו משלה, ותכמינה אפרים. מילתא ואינו
 לוקח. זה הכלל: כל מצוה לא תעשה עשה בה קום עשה – אין לוקח עליה. גמרא בעי
 רבי אבא בר ממל: טעמא דרבי יהודה משום דקסבר לאו שניתק לעשה – לוקח
 עליו. או דלמא: בעלמא סבר לאו שניתק לעשה – אין לוקח עליו, והקא היינו
 משום דקסבר 'שלח' – מעיקרא משמע? תא שמע: גבב וגולן ישגן בכלל
 מלקוח, דברי רבי יהודה. והא הקא, דלאו שניתק לעשה הוא, דרחמנא אמר 'לא
 תגול', 'והשיב את הגולה', שמע מינה: טעמא דרבי יהודה משום דקסבר לאו שניתק
 לעשה לוקח עליו! אמר ליה רבי יודא: לאו אמינא לכו, כל מתניתא דלא תגיא בה
 רבי

ב

חולין. פרק שנים עשר – שילוח הקן דף קמא עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

רבי חייא רבי אושעיא – סדרו את חבריה. ודקדקו ברברי כל בהם לומר כמו שאמר. אבל שי תנאים הרבה שמוסיפים על משנתם ברדמוי. כי הוא משום
 דשמעון לרבי יהודה הבא דמחייב, סבירי טעמא משום לאו שניתק לעשה לוקח עליו, והוסיפו לומר גבג וגול, דילמא אינו בכלל מלקות ארבעים הנא –
 ואשמועין טעמא דרבי יהודה במתניתין משום "שלח" מעיקרא משמע, והתנאים טעו בירוסתם לאור זמן ואמר "ששן", דאמר רוביא דמתניתין, לא תשוב –
 לקרות. לא תכלה – דפאה, והרי הן ניתקן לעשה, דכתיב ולגז תעווב אותם. מעיקרא משמע – זלא תכלה, אבל מה עלף לעשה? עווב אותם ולא
 תכלה. אבל גב וגול, דעל ברךך ניתק
 לעשה, אימא לך דלא לק, לא תתירו –
 ואם תתירו, באש תשרפו" – דא דחייא –
 ואי בלא דעתך – ואי בלא דעתך – מסבר
 רבי יהודה "שלח" דקרא אחר לקיחה
 משמע, וטעמא דלוקות משום לאו שניתק
 לעשה לוקח עליו – אמאי קתני זיאן
 משלח? דבכתבו מיידיבין אף לשלחו לאור
 לקיחה, והוא פשוט? וילמא – אינו
 משלח דקאמר – אינו נפטר בשלח, אלא
 אף לקוח. עד כמה שפטר – אמ נבלת?
 תמצא פתחת ידו – ואם יכיל לחזור
 ולתופשה – מותר. כמה משלח בריל –
 יאזוהו בריל, ושלחנה. גמף – אזוהו
 בכמה, ומשלח. משלחי גיל – אלמא
 שילוח בריל הוא, כך ששתי, וראה בעיני
 שילוח זה דומה לשילוח רגל השור,
 שהוא חולף ברגלים, וכתב אחיהו ברגלים.
 וכמומיה לי דרבי קאמר "רב הונא אמר
 בגמף" – שאם תלש גפה ושלחו, נפטר
 ממצות שילוח, כיון שגלח שתי פסיעות
 או שלש, ומותר לחזור לתופשה. ורב
 ירודה אמר בגמף – שתוכל לעוף כדרכה.
 וירודה לרבי דרמיהו עובדא ההוא
 דחלשיתו לגפה ושלחו, ודחיביה רב
 יהודה למשלחה. רב יהודה לעשינה,
 דאמר אין שילוח עוף ברגל. רבי לה גמף
 השתאה אותה עד שיגולו לה גמף
 ותשלחה. מכת מרדות – ירדו בתוכה,
 שלא ירגל בה, ואין לה קנבה, אלא עד
 שיקבל עליה. תיבס – עתה מודה אלא
 ליה – רבא. דילמא חזא ביעתא הוא דרמיא
 – לכך הוצרכה לשאל, שלא תשלח אלא
 ביעת אחת. וקרא "אפרוחים לא ביצים כתיב.
 פסיתקין בן מצרות. וליחוש לחשאי –
 שלח הנאת עצמו יחיב לשלחה. דרביך
 דלחורקין מן כיבוהו, כדאמר ביאלי טרופתי
 (חולין מג. ד) רב חסדא שרי בבורא. ולא ובין
 מנייה. ומשני בלאחר יד – מרוחק פירש
 המצודה, שלא תבין השמלת. ואם איתא
 לדברי יוסי וכו' – הולמוד פריך לה. יציאת
 רובה – דאם בא אדם ומצא את האדם
 כשחייא משלח ביעתה, וכבר יצא רובה –
 חיב לשלח מקמי התפול לחצרו, דאבתי לאו
 ביעתה אפוא?
 דרבי שלום דקאמר, אפילו
 על האם עצמה יש משום דרכי שלום. ואפילו על אמן – אפילו משום דרכי שלום אין כאן, והואיל ואינה נוחה לתופשה – לא סמכה דעת
 על השבץ עליה. ואת מחטקט עם הלוקח, אבל מהביצים הוא מחטקט – דרעהיה עליהן. וזוהי ניהו לא קנה לו חצרו, משום דרכי שלום מירא אימא. לכות – לפיטוש
 ידו דתתא וליחזק בהם. כל קניה דרבה – ויבדח קליה. ותיבתא דאמר רב יהודה כו' – דמתיישב מצת לאוקומא מניחין אפילו יצאת כולה, ולא תקשה לרבי
 יוסי ברבי תינא דלא מוזנין הוא. וחיבת בשלוח, משום ביצה אחרונה ואת שלא עמדה האם עליה משהשילחה. ואף על פי שנפלה לחצר – לא קנתה חצרו. דכין הוא
 עצמא, אם היה כאן, לא היה יכול לחזוק, כל חצרו נמי לא מצו וכו' ליה. ואן זה הומוי. אי חבי אמאי אסורות משום גול משום דרכי שלום – והו לא – ושלחה –
 קודם הדחיק בה – דרי קנתה חצרו לבעל הבית. וגול מעליא הוא. ובי דלא שלחה – הוא אף יכול ליעלם לביצים, בהי שילוח קודם לקיחת הביצים כרב ירודה ומשני
 בקמן – דלאו בר שלוח הוא. הוא חקין הוזה מצו מלשיני בוא דעבר ונטול תחת האם, גול מעליא ליבא. אלא ניהו לא לשני ברך הויה, ולא ברך אסור. הויה מתנה
 ואמר – קמן בר דרכי שלום הוא? חבי גרסיתק. אבו של קנן חיב לחזור מפני דרכי שלום. פירות שובכו – אפרוחים וביצים. אמאי לקיחה דשמאלא – לקמן מפרש נמי
 איצטרך ליה למבעי. טרוף אמן – הקש כדך על הקן. ודליתבויה. מיראתק. והשתא מפרש אולו נמי בעא מניה ומאי מודר ליה. למאי – ונגבהו לו למלך אי למקנא
 – שלא יזוור בו לא סתמו. חבי קאמר ליה טרוף אמן קר דליתגבהו אפוחים מיראתק. ותקנה אותם ואלו מנגבהו. ליגינתו במסור – ולמה הוצרך רב יהודה לשאל היאן
 קנה? ואם לזכ סוב – שהוא ערב טוב, ולמחר יהיו אסורים משום מקצה, ובא לשאל במה הכנתם? – למה לי האי טרואה לטרוף אמן.
 בעמוד

חולין. פרק שנים עשר – שילוח הקן דף קמב עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" ק"ג רש"י

- 1 בעומר ואמר זה זה אני נוטל גמיא – כבית הלל במסכת ביצה (א.א.) פירי חרתי
 2 – ביצים שהטילה אותם האם, ולא עמדה מעליהם מעולם. ולא קנתה לו חצרו כלוי
 3 – דאסור לזכות בהן כל זמן שהאם רובצת עליהם. ולו היה צריך לילך לקנות, ומה
 4 שלא קנה אינו יכול להקנות, ואם קנה לו בסודר – יכול לחזור בו. זיל מרף אקן
 5 דליתגבוהו – אמרתו, ולקניניהו לוי לפירות
 6 על ידי חצירו, וקנינו לוי ניהלך בסודר. 1
 7 משנה שהיא כאיסר – שאין בה חסרון 2
 8 כס אלאל דבר מועט. גמרא שמתן שכרה 3
 9 בצדה – כגון כבוד אב ואם ושלוח הקן, שלא 4
 10 אדם אם על פנים, אפילו לטהר את המצורע, ומה אם מצוה קלה שהיא כאיסר אמרה תורה "למען ייטב לך והארבת ימים", קל
 11 וחומר על מצות המורות שבתורה. גמרא תניא רבי יעקב אומר: אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה שמתן שכרה בצדה, שאין
 12 תהיית המתים הלויח בה. כבוד אב ואם כתיב "למען יאריכו ימיה ולמען ייטב לך", בשילוח הקן כתיב "למען ייטב לך והארבת
 13 ימים". ד הרי שאמר לו אביו: עלה לבירה והבא לי גוזלותי! ועלה, ושלה את האם ולקח את הבנים, ובחורתי נפל ומת, היכן אריכות
 14 ימיו של זה? והיכן מוכותי של זה? אלא "למען יאריכו ימיה" – בעולם שכולו ארץ, "למען ייטב לך" – לעולם שכולו טוב. – ודלמא
 15 לא הוה הכי? – רבי יעקב מעשה הוא. – ודלמא מהדרת בעבירה הוה? – מהשכרה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה. –
 16 ודלמא מהדרת בעבודה וזה הוה? דכתיב "למען תפש את בית ישראל בלבם", ואמר רב אחא בר יעקב: זו מהשבת עבודה וזה!
 17 – הכי קאמר: אם איתא דאיכא שכר מצות כהאי עלמא – תהני ליה ותגן עליה דלא ליחי לדי הרהור וליתוק, אלא שכר מצות
 18 כהאי עלמא ליכא. – והאמר רבי אלעזר: שילוח מצוה אינן נזוקים! – בחורתי שאני. – והאמר רבי אלעזר: שילוח מצוה אינן נזוקים,
 19 לא בהליכתן ולא בחורתי! – סולם רעוע הוה, ומקום דקבוע היוקא שאני, דכתיב "ויאמר שמואל איד אידך ושמע שאלו והרגני".
 20 אמר רב יוסף: אלמלא דרשה אחר להאי קרא כרבי יעקב בר ברתיה – לא חטא. מאי הווא? איכא דאמרי: כי האי מעשה הוא,
 21 ואיכא דאמרי: לישנא דרבי הוצפת המתורגמן הוא, דהוה מוטלת באשפה. אמר: פה שהפיק מרגליות לחוד עפר? והוא לא ידע
 22 "למען ייטב לך" – בעולם שכולו טוב, "למען יאריכו ימיה" – בעולם שכולו ארץ.

הדרן עלך שילוח הקן וסליקא לה מסכת חולין

בבורות. פרק ראשון - הלוקח עובר חמורו דף ב עמוד א - מותו מזהירות 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) קטו
 רש"י

1 **משנה** הלוקח עובר חמורו - ובכור הוא, וערוך הוא במעו אמר. והאי דנקט
 2 חמור ולא נקט פרה - מפרש בפרקא תנינא (בבורות י.ג.א.) אדידי
 3 דוטרנא מייל דפטר חמור - פסק ושדי ליה. וכל אינך פירקין מיירי בכבור בהמה
 4 סתוריה. **אף על פי שאינו רשאי** - כדתינא במסכת עובד זרה (ד.ב.) ובכל
 5 מקום אין מותרין להם בהמה גסה. ומני
 6 שעשה בה מלאכה בשבת. והמשתתף לו
 7 שנותנין מעות בין שניהם. וקובין בהמה.
 8 והמקבל בהמה ממנו - שהחמרה של
 9 גוי ישראל מקבלה שיהו חולקין בו בלדות,
 10 אבל גוף החמרה לגוי. **פסור** מן הכבורה

1 **הלוקח** עובר חמורו של נכרי, והמכור לו, **אף על פי שאינו**
 2 שהיא של גוי, ומכור מיפטר משום ודל של גוי. ומתרי קראי נפקי בו.
 3 וחשופות של גוי פטר בכבורה - אפילו אנו. וכדאמרין (בבורות ג.א.) מאי שנא
 4 בו - בעינן 'כל בכור', וליכא, אמו נמי בעינן 'כל מקח חובר', וליכא, אמו
 5 דעבדי צריכותא בלוקח עובד, ומכר, והאי
 6 משום דנפקי מתרי קראי - משום דלא
 7 חתרוויהו בלוקח או מוכר, שמע מינה
 8 לוקח ומכור צריכי, כדמפרש ואזיל
 9 דמלוקח לא שמעינן מוכר. דהוה מצוי
 10 למיתני: הלוקח עובר של נכרי או האם,
 11 המוכר עובר לנכרי או האם. והכי נמי
 12 משמע ממתניתין דמוח דרמז קא פקע, דקתני:
 13 פטור שנאמר 'בישראל'. וערוך לומר
 14 דאמכור קאי, דלא אריז כולה פרשה באם
 15 גללא בעובר.

11 א - אם אותו עובר שקנה מן הגוי או שמכר
 12 לגוי בכור הוא - אינו קודש. והואיל ויש
 13 חלק לגוי באו. **שנאמר** - (במכור
 14 ג) 'הקדשתי לו כל בכור בישראל', אבל
 15 לא באחרים גוים. **נמרא** - מיתרי לה
 16 לקדושה - שתהא שובתה בשבת. וכיון
 17 דהמה עבדי ליכא למיקטשה. **אינא**
 18 **ליקטשה** - לפיכך העבר מן הגוי וליטנו
 19 לכהן. **מדריבי יהודה** - דאמר לקמן:
 20 והמקבל בהמה מן הגוי - מעלין אותו
 21 בשווי חמורו חצי דמיו לכהן. **ועיקר החמה**
 22 - גוף הבהמה חצי ולדות. **דלמא אתי**
 23 **לאיחלופי** - כדבבבא לחמיה. שאין לגוי
 24 חלק בה ולא בהלכותיה. ואיתי למיפטריה
 25 נמי במכורה. **נתן חתם** - במסכת עבודה
 26 זרה (ד.ב.) **רבי יהודה מתייר בכבורה** -
 27 למכור לגוי בהמה שנשברו רגליה. ובמקום
 28 שאין נחשוף על דבריה. **ובן בתרימי מוח**
 29 בסוס, שלא עשויין בו מלאכה שיהא בו
 30 חיוב וטאת. ודסהם סוס לרכיבה עומד,
 31 והורכב בשבת אינו אלא משום שבת,
 32 שחדי נשאת את עצמו. **עובר מן אוה**
 33 **רבי יהודה** - למכור לגוי, שרי או אסור?
 34 **משום דשבורה** - ואינה אריזה למלאכה.
 35 **ועובר מן שבור הוא** - אצל מלאכה.
 36 או דלמא שבורה לאו היינו אוהה -
 37 דבהמה ליתת שבורה. והלך רבי חידוש
 38 הוא, ולא אתי לאחלופי ולחתיך מנכירי
 39 שלמה. **אח שמע** - מתייר בעובר וקתני
 40 אינו רשאי משום מלאכה שבת. **ולפיטעקי**
 41 **המשתתף** לו - דקתני במתניתין עבין
 42 בכורה דפטור. **וכן קתני:** רבי יהודה חביב
 43 - הכי נמי דלא פליגי: וקא רתא חזינן לקמן
 44 בשמעתיך פליגי בין ברייתא רבי יהודה
 45 **כבור. מעלין** - שמן. **ונותן דמיו לבתן** -
 46 לקרב למיתב. והואיל חזיו לגוי. **ונותן לו**
 47 **הגוף** הואיל חזיו לגוי פטור מן הכבורה. **ודא**
 48 **שקטנין** אותו, לפי שמכרו לגוי. **ונותן לו**
 49 **בכומר**, שאף על פי שאינו רשאי לגוי. **קנסים**
 50 **ולא** חש דלכרי בכומים.

1 **עובר חמורו של נכרי, והמכור לו, אף על פי שאינו**
 2 **רשאי, המשתתף לו, והמקבל ממנו, ונותנו לו בקבלה**
 3 **פטור מן הכבורה, שנאמר: 'בישראל' - אצל לא**
 4 **באחרים. נמרא כל הני למה לי? - צריכי, דאי תנא**
 5 **לוקח, הוה אמניא: משום דקא מיתרי לה לקדושה, אבל**
 6 **מוכר דקא מפקע לה מקדושה - אינא ליקטשה, קא**
 7 **משמע לו, והמשתתף לו למה לי? - לאפוקי מדרבי**
 8 **יהודה, דאמר: שותפות גוי תיבת בכבורה, קמשמע לן**
 9 **דפטור מן הכבורה, והמקבל למה לי? - משום דקא**
 10 **בעי ליתני ונותנו לו בקבלה, ונותנו לו בקבלה למה**
 11 **לי? - איצטריה, שקלא דעתך אמניא: הואיל ועיקר**
 12 **בהמה דישיריה הוא - ליקטשה אתי לאיחלופי**
 13 **בבהמה אחריתי, קמשמע לן. תנן הוה רבי יהודה מתייר**
 14 **בשבורה, בן בתרימי מוחי כסוס. איבעיא להו: עובר מה**
 15 **לי אמר רבי יהודה? טעמא דרבי יהודה תתם דשרי -**
 16 **משום דשבורה; עובר נמי שבור הוא. או ולמא, שבורה**
 17 **- לאו היינו אוהוה, אבל עובר, פיון דהיינו אוהוה -**
 18 **לאו שבור הוא? תא שמע: והמכור לו אף על פי שאינו**
 19 **רשאי, ולא פליגי רבי יהודה. - ולפיטעקי, המשתתף**
 20 **לו, והמקבל ממנו ונותנו לו בקבלה, דלא קתני - הכי**
 21 **נמי דלא פליגי? אלא פליגי ולא קתני, הכא נמי - פליגי**
 22 **ולא קתני. וקא שמע, רבי יהודה אומר: המקבל בהמה**
 23 **מן גבוי, ונתן לה - משעלן אותו בשוויין, ונותן חצי דמיו**
 24 **לכהן; ונותנו לו בקבלה, אף על פי שאינו רשאי -**
 25 **קנסים אותו עד עשרה דמיו, ונותן כל דמיו לכהן.**

מא

1 **למיקטשה** כיון כדבבא הפקעה, ולא דמי למוכר דאפילו קדושה הוא. אלא נחא ליה למיכור דאפילו קדושה הוא. ועוד נמי למימור טעם אחרי. אי תנא לוקח -
 2 משום דלא עבד איסורא. אבל מוכר דעבר איסורא. כדקתני אף על פי שאינו רשאי - אינא לקטשה. וחד מתרי טעמי נקט. ומכל שכן דניחא השהא דלא נקט
 3 האב טעמא דפרשיתא במתניתין. משום דנפקי מתרי קראי.
 4 **לאפוקי** מדרבי יהודה - בלא רבי יהודה נמי איצטריך לאשמעתיך שותפות, דלא שמעינן ליה מרישא. אלא כל שכן איצטריך טפי, כיון דמשכתב בהא פלוגתא.
 5 **אבל** עובר כיון דהיינו אוהוה לאו שבור הוא - פירוש דאי למשלחן בבמה אחריתי. ועוד נמי למימור: משום דעתיך להודיע ראו למלאכה. דהמאי
 6 טעמא מפקטין דאסור, דקאמר: והאי עובר נמי כיוכל להתרפאות דמי. וחד מתרי טעמי נקט. **ונותן** חצי דמיו לכהן - לא לקדש קדושת הוה שותף קרב למנבח.
 7 מפני הלוקח של כדפירש בקונטרס. ובסוף פירקא (ט.ב.) שוי ליה רבי יהודה בגיזה ועבדהו. ודרשי ליה: 'לא תעבד בכבור הוה' - אבל אתא עובר
 8 בשלוק תאריים, 'זלא תגז בכוור צאנך' - אבל אתה גוזו בשלוק ובשלך באחרים. וכל תפארו גזו דלא קדש קדושת הגוף, ככל מקום חזון דמארייתיה
 9 חייבת בכבורה, אותו חלק שיש לו בו יתא של כהן, למה נותן לכהן דמי חלקיו יש לומר: משום סיבותא דכהן, לא ניהא חזון בשותפות גוי, לפי שאינו
 10 יכול להצטיין חלקו מידו גוי במהרה כל כך. ואם תאמר, ובסיפא דקתני קונסין אותו עד עשרה דמיו, אי איירי בפטר תמור - ניהא טפי ברישא ובסיפא
 11 שנותן דמיה, לפי שאין הפטר מנינו עצמו נותן לכהן, אלא נפרה בשה כל דהו או בשווי כדאמר לקמן (א.א.) **קנסין** אותו עד עשרה דמיו - דוקא בגסה
 12 בגסה. אבל דקתה, כיון איסורא וליכא. אלא מתנא עילמא במקום ששודרשים על הרביעה, דגוי חס על בהמתו של תמור - דאי אסור אפילו במקום שלא נתנו למכור.
 13 ולקמן אמר רש לקשי: מוכר בהמה גסה לגוי קונסין אותו עד עשרה דמיו - דוקא גסה, אבל דקה לא.

בבורות. פרק ראשון – הלוקח עובר חמורו דף ג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קיט

1 ורבי יהודה סבר כוליה בבור משמע – פיר' 'כסוי הדם' (חילוק פהא.)
 2 אמר איפכא, רבי יהודה אומר: 'דמו' – מקצת דמו, ורבנן סברי: כל דמו
 3 ופירש רבינו תם: הויא – משום 'דדם' כולו דם משמע, כתב רחמנא 'דמו' –
 4 וקצת דמו, כדאמר הבא: כתב 'כל' – דאפילו כל דהו. וקשה דהתם דריש שכי
 5 יהודה 'דמו' לחלוף לגמרי, לפי מה שפסק
 6 ודעינן תם רבבי יהודה ברפרישתא פרק קמא
 7 דגיטין (וב), קשה הלכתא אהלכתא, דאין
 8 הלכה דרבי יהודה דבא, כדאמר בסמוך:
 9 לית דהש לאה דרבי יהודה דאמר שותפת
 10 גי חיבתה על כן יתכן לפרש דאין לדמות
 11 אלא מה שהללמוד מרומה. כהואי
 12 'דביתולה' – אפילו מקצת דוקא דפרק
 13 'הבא על יבמתי' (בבבית טגא), ובפרק
 14 'אלמנה ינונית' (בתבובת זבג), מדמה ליה
 15 לפלוטא דמקצת ספק ככל כפי, והדמי
 16 דמו אהדי – וזו ענין אחר, כשתמשט
 17 בתוליה ותשתירו מקצתם אפילו בשתיורי
 18 כולו, וכן ספק כתובה נשאר מקצת של זה
 19 מוזהר כאילו נשאר כולו. ויש הרבה
 20 דרשות שאין להשתוקן, 'שהי' – אפילו
 21 מקצת של, דפליגי רבי אלעזר ורבנן פרק
 22 'איתו ואת בני' (חולין עטג), ופרק 'הורתי' (שם
 23 טז כגכא), ופלוטא דרבי יהודה בן
 24 תירא ורבנן וסתדריה עתא, ואיכל נפשי.
 25 ואפילו רבי יהודה דרבי יוחנן דהבא,
 26 תקשה הא דפסקי הבא דלא כרבי יהודה,
 27 והתם אקמו: לית חדש לתא דרבי שמעון
 28 דאמר דלא אמרינן מקצת ספק ככל כסף.
 29 דארובה, סייעתא אהלכתא כדאמר רב
 30 'דכבור' – מקצת בבור משמע, אי לא
 31 'כל', והתם נמי, 'בתולה' – מקצת בתוליה
 32 משמע, עד שי לומר: 'בתולה' – מקצת בתוליה
 33 יהודה ארדבי יהודה, משום דסתמא דקרא
 34 איירי בסתם בתמה שון שלון, ואין כולו
 35 שותפת בןן, הלכך, אי לאו אי כ'ל' מקמי
 36 ליה לקרא בבוליה בבור. אי נמי, משום
 37 דתיבי (במדרב ג) 'כל בבור בישראל',
 38 ובישראל' משמע בוליה, כדאמר רב
 39 'מצות חליצה' משמע בוליה (בבבית ז), ולענין
 40 חליצה עד שיהא אביי ואמו משראל.
 41 אבל בעלמא משמע שפיר מקצת.
 42 רב אמר דבר ששעשה אותה נבלה
 43 רבא אמר דבר ששעשה אותה טריפה
 44 פרק קמא דתמורה (אג), גריס איפכא.
 45 גבי אמר 'ברזלה של זו עלה', ומתגרסת
 46 תפובת היא זו. וההיא דרתם עיקר, דאמר
 47 רב תוסא: מדה רב יהודה דבר ששעשה
 48 אותה טריפה, רבא אמר דבר ששעשה
 49 אותה נבלה. רב ששת אמר דבר ששעשה
 50 רבא אמר דבר חוטא אנוני, רב תוסא סופיק
 51 טריפה, רבא מוסף ביבולה, ורבא ונאט
 52 'המפלת' (גדה כגג), גבי גוף אטום: עד
 53 לארבוכה, ודו מוסף עד טבורו, והא
 54 דאמר דבר התם: ושטו נקוב – טמו אטום
 55 ליה, אפילו גרס 'רבא' בשמעטא, לפי
 56 שהוא חב רב חסדא – לא קשה דרבא
 57 אדרבא דהם, דאף על גב דושטו נקוב טריפה (חזיה) לא מדמו לחסרון עד
 58 לארבוכה.
 59 הא דרב הונא דרב חסדא ורבא לא פליגי – הא פשיטא דרב חסדא ורבא פליגי.
 60 אלא יבתי קאמר: הא דרב הונא לא פליגא אדרב חסדא ורבא.
 61 מ'א' שנתא נפלים – אף על גב דרתם כתב קרא, וזה לן מילוף מרתם, או
 62 נפלים נילף משותפת דרבי' 'כל בבור', ונשוא לן הדרששת בענין אחר.
 63 נפלים נילף משותפת דרבי' 'כל בבור', ונשוא לן הדרששת בענין אחר.

1 **מאי לאו אבהמה** – קאי האי דקתני קנסין אותה, דקנסין ליה לפדות הבמה?
 2 אלמא, מבר את הבמה לעובריה, דקבלה אינה אלא לעוברי – קנסין ליה, בין
 3 לרבי יהודה בין לרבנן, דרבנן לא פליגי עליה דרבי יהודה אלא לענין בבורה. לא
 4 **אעובר** – אקנסין ליה, שכיב דהא במעיה ומכרו לגמרי, אבל עוברין שעתידה
 5 לרדתעבר לא יקנסין ליה, ודיקא **נמי** –
 6 דאעובר קאי, מדרבנן: ונתן כל דמיו לכוהן.
 7 ואי אבהמה – כחן מאי עבידתיה? **סביע**
 8 ליה – אהא שפיר קנסין, או לאו דוקא
 9 – דלא קנסין ליה כולי האי. אי נמי, טפי
 10 מנכיו קנסין ליה אם אין הגוי מותריה בכך.
 11 **תא שמע** – מדרבי עבר תני מאה הובא
 12 עשרה – משע מינה דוקא קאמר, דאני לאו
 13 דוקא – לענין תרווייהו נטא, או תרווייהו
 14 עשרה, ליתום בתמה לאו דוקא, אמר
 15 קנסין ליה כולי האי, אבל גבי שום
 16 דכל וימא וימא כו', דוקא – מאה, או לא
 17 דוקא, בלישטא בתרא גריסין עברו 'עד'
 18 עשרה דבראי, למאנא מאה דרבנא לאו
 19 דוקא, דהא עבר דמפקע ליה ממצותיו ולא
 20 קנסין ליה עשרה, **שאני עבר** – לחבי
 21 לא קנסין ליה טפי, משום דכי פריק ליה –
 22 כל הדר ליה למריה, דקיימא לן במבטח
 23 ניסין (גמג), המוכר עבדו לוגי יצא
 24 לחירות, וקפריי: **במה מאי טעמא** –
 25 קנסין ליה טפי, דקיימא לן, דהכי
 26 גריסי: **אי הכי אם כן יקנסיה טפי חד**
 27 – כדו עשורו מדיה ליקנסיה ויתור עשרה.
 28 דהא נמאי דקנסת ליה אינו נשכר אלא
 29 כדו ומיה, והקטא לא הוי אלא עשרה,
 30 הלכך ליתמי אחז עשר בדמיה ותו לאו כל
 31 **כבור** – בישראל, רבנן סברי: אי היה כתיב
 32 'כבור בישראל', הוה משמע – אפילו
 33 מקצת בבור דישראל הוי חייב בכבורה.
 34 **למזוי אהא** – עד דלחזו כוליה
 35 דישראל, **לניעין** – דכ'ל' משמע כל
 36 דהו, כמו 'לשפתח אין כל בבית' (מלכים
 37 ב ד), אפילו אוני – אפילו אין שותפת
 38 לני אפילו אין בתון הכבור – אינו קודש
 39 **ולמיא ליה** – כאן לוגי, שקיל **אזני** חזו
 40 – דאי נמי הוי כבור בעל מום – ניתן
 41 לכחן, **נבילה** – כחן שון חלק לוגי בוהשט
 42 או בגררת שלו, האילא וחותא בתרי דוגי
 43 – חשיב כמאן דהוי כוליה דוגי, מ'יפה
 44 – כגון מן הארסוביה ולמעלה, **כמאי**
 45 **קניפליני** – רב חסדא ורבא, **כמאי סבר**
 46 **מ'יפה אינה חיה** – הלכך, כמאן דהו
 47 כולה דוגי דמי, ורב חסדא **כבר מ'יפה**
 48 חיה – הנכיל לא חשיב אלא דבר ששעשה
 49 אותה נבלה, **לא פליגי** – רב חסדא
 50 ורבא עליה דרב הונא, אבל רב חסדא
 51 ורבא פליגי, **אחא בן** – אי שן שכל לוגי
 52 בכבור עשורו, אפילו באנו – אי שן קודש
 53 **באמו** – או נבלות או טריפות, **כל מקנן**
 54 **תובי** – אף על גב דמקנא שלן – תובי, אם
 55 ידא שלן – ובר תקרישט, כדמתרומקו.
 56 וירבין תקרישט, מתקנן ליה – אלוהו.
 57 שני בתמה שני בכמהה – שני גרמעי
 58 בתמה, שניעין לא הניגי זמנו לצאת, לישאנ אחרינא: שני גרמעי – מה
 59 ששעשה משורת ומשבלת, אלמא, אף על גב דלאו בני חיותא בנינו – קריש.
 60 הבא נמי, אי נמי היה ליה לוגי ביה דבר ששעשה אותו נבלה – ליקדוש חלק
 61 הישראל, אף על גב דלאו רב חיותא הוא ומכאן שפיר לעמוד בן **אפילו מום**
 62 קל – ואפילו לן לוגי שותפת אלא באנוה, שאם היה חטב חלקו אינה אלא
 63 נבלה ולא טריפה, אלא מום קל בעלמא – פטורין מן הכבורה.

הוי
 64 אדרבא דהם, דאף על גב דושטו נקוב טריפה (חזיה) לא מדמו לחסרון עד
 65 לארבוכה.
 66 הא דרב הונא דרב חסדא ורבא לא פליגי – הא פשיטא דרב חסדא ורבא פליגי.
 67 אלא יבתי קאמר: הא דרב הונא לא פליגא אדרב חסדא ורבא.
 68 מ'א' שנתא נפלים – אף על גב דרתם כתב קרא, וזה לן מילוף מרתם, או
 69 נפלים נילף משותפת דרבי' 'כל בבור', ונשוא לן הדרששת בענין אחר.
 70 נפלים נילף משותפת דרבי' 'כל בבור', ונשוא לן הדרששת בענין אחר.

בכורות. פרק ראשון - הלוקח עובר חמור דף ג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

אלא לאו משום דהיה לה שרע - ושני לא הוי מומא. ואם תאמר: אם כן, קשה טפי לרבי יוחנן דאמר לעיל: כיון דאישתני הוי מומא. דהבא דייקני: שתוק גדולתה הוי שניו, ולא חשיב מומא: וש' לומר: התיא דלעיל שינוי חמור טפי משתדחן גדולתה או שתדחן קטנות.

דקא מפקע להו מברותיהו - ומה לא עשוי ואף על פי שנענש שר מירי, פדיר רבינו תם: רב מירי נענש לפי שהיה מקנה אנוני על עובר, ואיבא הפקעה בגוף העובר, אבל הקנאה באם - שריא. ואף על גב דאת משום דגריס "לדאן לית ליה תקלה: לא הוי גניזה דקאי אויוראה, והכי נמי אבד, לה גניזה ועבריה, ואם תאמר: לקמן פרק תשיעי (גגא.) דפרק גבי מעשר בהמה, ואינו נהוג בזמן הזה לרבי לית ליה תקלה: לא הוי גניזה בבור נמי לא לתרוג בזמן הזה משום תקלה ומשני: כדריב ביריה. אמאי לא משתבח תקנה באבותה כדפרשינן? ש' לומר: התיא כיון דאיבא חשש תקלה, וש' להם לתקן בלא הפקעה מבזק, שיעשה כרב יהודה - לא רצו לתקן שיעשה לעולם כן בעד ידי הפקעה, ומיהו אי עבד - עבד, אי נמי בימי רב מירי דיהו בקיאן להטיל לטומא בעבור קודם שיצא לעולם - אסור לעשות על ידי הפקעה, אבל אנו דלא בקיאן בכך - מוטב דהקנתו לגוי קודם שיבא ליה תקלה, כדמשמע פרק בתרא (גגא.) דאמאי לא רצו לתקן דאפשר כבוד הדין היה לנו לתקן דהקנתו לגוי, ואנו דלא בקיאן הדי כלא אפשר. ואפילו כד רבי יהודה משמע עבד, (אין) וכיצד? משריטין' ותמורה בתרא דאסור מן הדין, גיורה דלמא מפיק את ראשו קודם שיטיל בו מום, אי לאו משום דרב יהודה עשיבא להטיל בו מום קודם שיצא לעולם, כי היה צריך להשהות עד שיטיל ליה מעימא, ונראה דברובתא און לחוד, רבי דקיימא לן כרב הובא, ומדאי רבי יוחנן בותיה ואמר: אפילו מום קיל. רב מירי נמי דמקנה אונייהו לא בענש אלא משום הפקעה, ולקמן פרק בתרא (בכורות גגא.) פריך: לקנתיהו להו אובדניהו לוגו, ולכל היותר מותר על ידי הקנאה דבר שיעשה אחרת טריפה או כגילה, ולאין שיענש מותם שנענש שר במשום דיעד לאקניו, וכולי עלמא לא דיעו, וסבירי ד מירי מילתא בעלמא הוא ועבד ואתי ליה תקלה - ש' לפרש נמי: רב מירי שהיה בקי דבר יהודה, ש' ליה למעבד כהני דאתי למיטעי, אבל לדיחן לא אפשר בענין אחר. עדי פדיר רבינו תם מן שהיה מקנה ליה עבר לגוי - והו דבר שלא בא בעולם, אלא הדי מקנה בהמה לאוני עובר, כמו דקל לפירותיה, טעה אינש ואמר: אוני עובר היה מקנה, כמו פירות דקל, ואתי ליה תקלה, אבל ב מקנה אוני בהמות - שר, דתי אתא למיטעי. ולפירוש הקונטרס ש' יתכן לפרש כן שפירש: רב מירי היה יודע להקנות קנין גמור ליתול מותר מן גמרי, דבריו לא היה לו להוכיח ראה (מלקמן), דאורבא, לרבי יוחנן דאמר דבר תורה משנת קנות, דריש לה לקמן (גב.) 'מיד עמיתך' - בבבסא, הדי לגוי - במשיכה, וכי רבי יוחנן קיימאן לן, ולויס טפרי עצמן מקל חומר - ואם תאמר: בלא דל חומר, ויפוק ליה מתוך שנקורקוס השר דמשני (בכורות ה.) אתום שלש מאות בכורות היו, ואין בכור מפיק עמו משום דדיי שישקיע של עצמו. שמוע מינה דעל עצמו מהא מפיקי: יש לומר: אי לאו קל חומר, מצני שלטוני, אחי שלש מאות בכורות היו, והצריכו פירון, ובדי חומר: אם כן למגזינהו בודי שלשו ושבעים ומאתים הורפסו: מצי למימר: לא החזיק החכות בלנות אלא דישאל אחיהו.

הכי אמר רבי יוחנן: אפילו מום קל, והרתגן: רחל שלגדה מין עו, ושו שלגדה מין רחל - פמורה מן הבכורה, ואם יש בו מקצת סימנין - חייב, מום קבוע הוי לחושש עליו. בשלמא מום קל - קא משמע לן כדריב הובא, ולא פוק מדרב קסא ורביא. אלא מום קבוע, מאי קא משמע לן דבין דאישתני הוה ליה מומא? תנינא: ופוי דומה כשל חור - דרזי מהו! וכי תימא דהם גשמה דבר ש שאין קבועי קדוש בבכורה, התיא גשמה דבר ש קבועי קדוש בבכורה - הא נמי תנינא: עינו אחת גדולה ואחת קטנה; ותנא: גדולה - גדולה כשל עגל, וקטנה - כשל אוז. בשלמא קטנה כשל אוז - אין במינו קדוש בבכורה, אלא גדולה כשל עגל - יש במינו קדוש בבכורה! אלא לאו משום דאמרין: כיון דאישתני, התיא ליה מומא! - לא, משום דהיה ליה שרע. הכי נמי מסתברא, דתנן: מומין אלו, בין קבועין בין עוברין - פוסלין. יתר עליהן אדם, עניו שתייהן גדולות, שתייהן קטנות. גבי אדם הוא דכתיב: 'איש איש מועד אחר', דכענין גבי שוה פורעו של אחר, אבל בהמה - שתייהן גדולות שתייהן קטנות נמי לא הוי מומא. אחת גדולה ואחת קטנה מאי טעמא? אי משום שניו - אפילו שתייהן גדולות שתייהן קטנות נמי! אלא לאו משום דהיה ליה שרע. - לא, לעולם אימא לך משום שניו, הוי מומא. ודקא קשיא לך: אפילו שתייהן קטנות! הדין, אי מהמת ברייתא יתיא - תרווייהו גבי למיבא, אי מהמת בהישוא יתיא - תרווייהו גבי מביחש. התיא גיורתא דהוה מסרין לה אחי חותא לפפוקה, אחיה לקמהי דרבא, אמר ליה: לית דתש לה אחי דרבי יוחנן: דאמר: שופותי גוי חייבת בבכורה. רב מירי בר רחל הויא ליה התיא חותא, הנה מקנה לאונייהו לגוי, ואמר להו גניזה ועבדה, ויהיב להו לבתניהם, וכלאי חותא דרב מירי בר רחל, וכי מאחר דאמר להו גניזה ועבדה, ויהיב להו לבתניהם, אמאי מקנה להו לאונייהו לגוי? - דלמא אחי ביה ליה תקלה. אי חיי, מאי טעמא פלו חותא דרב מירי? - משום דמפקע להו מקדושתיהו. והתאמר ליה: יהודה: מותר - לאדם להחיל מום בבכור קודם שיצא לאוני העולם! - התיא, מקדושת מיתא קא מפקע ליה, מקדושת בתו לא מפקע ליה. וקא - אפילו מקדושת בתו קא מפקע ליה.

ואיפשיט אימא: רב מירי בר רחל דע לאקניו קנין גמור, ויחוי ליה איניש אחרנא ואויל ועבדי, וסבר: רב מירי מילתא הוא דעבד, ואתי בה ליה תקלה. משנה פהניס ולויס - פמורין, מקל וחומר: אם פטרו את של ישראל בפמור - דין הוא שיקפירו את של עצמן, גמרא איתו

דקא מפקע להו מברותיהו - ומה לא עשוי ואף על פי שנענש שר מירי, פדיר רבינו תם: רב מירי נענש לפי שהיה מקנה אנוני על עובר, ואיבא הפקעה בגוף העובר, אבל הקנאה באם - שריא. ואף על גב דאת משום דגריס "לדאן לית ליה תקלה: לא הוי גניזה דקאי אויוראה, והכי נמי אבד, לה גניזה ועבריה, ואם תאמר: לקמן פרק תשיעי (גגא.) דפרק גבי מעשר בהמה, ואינו נהוג בזמן הזה לרבי לית ליה תקלה: לא הוי גניזה בבור נמי לא לתרוג בזמן הזה משום תקלה ומשני: כדריב ביריה. אמאי לא משתבח תקנה באבותה כדפרשינן? ש' לומר: התיא כיון דאיבא חשש תקלה, וש' להם לתקן בלא הפקעה מבזק, שיעשה כרב יהודה - לא רצו לתקן שיעשה לעולם כן בעד ידי הפקעה, ומיהו אי עבד - עבד, אי נמי בימי רב מירי דיהו בקיאן להטיל לטומא בעבור קודם שיצא לעולם - אסור לעשות על ידי הפקעה, אבל אנו דלא בקיאן בכך - מוטב דהקנתו לגוי קודם שיבא ליה תקלה, כדמשמע פרק בתרא (גגא.) דאמאי לא רצו לתקן דאפשר כבוד הדין היה לנו לתקן דהקנתו לגוי, ואנו דלא בקיאן הדי כלא אפשר. ואפילו כד רבי יהודה משמע עבד, (אין) וכיצד? משריטין' ותמורה בתרא דאסור מן הדין, גיורה דלמא מפיק את ראשו קודם שיטיל בו מום, אי לאו משום דרב יהודה עשיבא להטיל בו מום קודם שיצא לעולם, כי היה צריך להשהות עד שיטיל ליה מעימא, ונראה דברובתא און לחוד, רבי דקיימא לן כרב הובא, ומדאי רבי יוחנן בותיה ואמר: אפילו מום קיל. רב מירי נמי דמקנה אונייהו לא בענש אלא משום הפקעה, ולקמן פרק בתרא (בכורות גגא.) פריך: לקנתיהו להו אובדניהו לוגו, ולכל היותר מותר על ידי הקנאה דבר שיעשה אחרת טריפה או כגילה, ולאין שיענש מותם שנענש שר במשום דיעד לאקניו, וכולי עלמא לא דיעו, וסבירי ד מירי מילתא בעלמא הוא ועבד ואתי ליה תקלה - ש' לפרש נמי: רב מירי שהיה בקי דבר יהודה, ש' ליה למעבד כהני דאתי למיטעי, אבל לדיחן לא אפשר בענין אחר. עדי פדיר רבינו תם מן שהיה מקנה ליה עבר לגוי - והו דבר שלא בא בעולם, אלא הדי מקנה בהמה לאוני עובר, כמו דקל לפירותיה, טעה אינש ואמר: אוני עובר היה מקנה, כמו פירות דקל, ואתי ליה תקלה, אבל ב מקנה אוני בהמות - שר, דתי אתא למיטעי. ולפירוש הקונטרס ש' יתכן לפרש כן שפירש: רב מירי היה יודע להקנות קנין גמור ליתול מותר מן גמרי, דבריו לא היה לו להוכיח ראה (מלקמן), דאורבא, לרבי יוחנן דאמר דבר תורה משנת קנות, דריש לה לקמן (גב.) 'מיד עמיתך' - בבבסא, הדי לגוי - במשיכה, וכי רבי יוחנן קיימאן לן, ולויס טפרי עצמן מקל חומר - ואם תאמר: בלא דל חומר, ויפוק ליה מתוך שנקורקוס השר דמשני (בכורות ה.) אתום שלש מאות בכורות היו, ואין בכור מפיק עמו משום דדיי שישקיע של עצמו. שמוע מינה דעל עצמו מהא מפיקי: יש לומר: אי לאו קל חומר, מצני שלטוני, אחי שלש מאות בכורות היו, והצריכו פירון, ובדי חומר: אם כן למגזינהו בודי שלשו ושבעים ומאתים הורפסו: מצי למימר: לא החזיק החכות בלנות אלא דישאל אחיהו.

פרק שמיני

הלכה א'

מתני' האשה שהיתה אוכלת בתרומה, ובאו ואמרו לה: "מת בעליך" או "גירשך".

וכן העבד שהיה אוכל בתרומה, ובאו ואמרו לו: "מת רבך" או "מכרך לישראל" או "נתנך במתנה" או "עשך בן חורין".

וכן כהן שהיה אוכל בתרומה, ונדע שהוא בן גרושה או בן חלוצה – רבי אליעזר מחייב קרן וחומש. ורבי יהושע פטר.

היה עומד ומקריב על גבי המזבה, ונדע שהוא בן גרושה או בן חלוצה, רבי אליעזר אומר: כל הקרבנות שהקריב על גבי המזבה – פסולין. ורבי יהושע מכשיר.

נדע שהוא בעל מום – עבודתו פסולה.

וכולם שהיה תרומה לתוך פיהם – רבי אליעזר אומר: יבלעו. ורבי יהושע אומר, יפלוטו.

אמרו לו: "נממאת, ונממאת תרומה" רבי אליעזר אומר: יבלע. ורבי יהושע אומר: יפלוט.

"טמא היות, וטמאה היתה תרומה". או נדע שהוא טבל. ומעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו, או מעשר שני והקדש שלא נפדו, או שמועמו טעם פשפש לתוך פיו – הרי זה יפלוט.

גמרא האשה שהיתה אוכלת בתרומה כו'. ניהא מת בעליך. גירשך?

רבנן אמרין: כמשנה ראשונה. שבין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה ואביה מקבל את גיטה.

[דף ל"ט ע"א]

רבי לעזר אומר: ואפילו תימר כמשנה אחרונה

[דף ל"ט ע"ב]

תפתר, שאמרה לו: הבא גיטי ממקום פלוני, והיה דרכו להביא לה בעשרה ימים, ומצא סוס רץ והביא לה לחמשה ימים.

ולא רבי לעזר פרי ליעזר? דתנינן: רבי ליעזר אומר מידי!

ולא מודי רבי ליעזר: שאם אמרה: "הבא לי גיטי ממקום פלוני" – שהיא אוכלת בתרומה עד שמוגיע הגט לאתו מקום!

אמר רבי הנגיה: מפיון שאמרה לו "הבא לי גיטי ממקום פלוני" – כמי שאמרה לו: "לא יהא גט אלא לעשרה ימים!" מה שאכלה – בהיתר אכלה!

רבי חגי שאל לחברייא: מניין לאוכל ברשות – שהוא פטור?

מה בין סבר שהוא חולין,

[דף מ' ע"א]

ונמצא תרומה – שהוא חיב, מה בין סבר שהוא ישראל ונמצא כהן – שהוא פטור! אמרין ליה: מהו רנית בית דין. אמר לון: עוד צריכה לי, מה בין סבר שהוא חול ונמצא שבת – שהוא חיב, מה בין סבר שהוא פסח ונמצא שלמים – שהוא פטור!

[דף מ' ע"ב]

אמרין ליה: משוחט ברשות. אמר לון: עוד צריכה לי, מה בין סבור שהוא שמן ונמצא חלב – שהוא חיב, מה בין סבור שהוא אסור ונמצא מתר – שהוא פטור! לא אגיבו. מה אמר לון, נמלכין מינן, או הודע אליו חטאתו והביא, השב מידיעתו – חיב על שנגתו, יצא זה שאפילו יודע אינו פורש. עאל רבי יוסי לגבון, אמר לון: למה לא אמריתו ליה או הודע אליו חטאתו והביא, אמרין ליה: הוא קשיתה והוא קיימה.

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: זה אחד מן שלש מקראות שהן מהוורין בתורה, ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם, וכי יש כהן עכשו ואין כהן לאחר זמן? ואיזה זה? שהיה עומד ומקריב על גבי המזבחה, ונודע שהוא בן גרושה או בן הלוצה – שעבודתו כשרה.

אמר רב: ופעל ידיו תרצה, כל שהוא מורעו של לוי – עבודתו כשירה. על דעתיה דרב – ובלבד כהן מקריב, ועל דעתיה דרבי יוחנן – ואפילו כל כהן. על דעתיה דרב – ובלבד בקדשי מקדש. על דעתיה דרבי יוחנן – ואפילו בקדשי הגבול. על דעתיה דרב – ובלבד בשעת מקדש. על דעתיה דרבי יוחנן – ואפילו בזמן הזה.

רבי ירמיה בעי: ואף לשאר הדברים בן מקבל ואחר בן זורק, קומין ואחר בן מקטיר,

[דף מ"א ע"א]

שורף ואחר בן מזה. רבי יעקב בר זבדי בשם רבי יצחק: מן מה דתני: עשו אותה כחטאת גזולה שלא נודעה לרבים שהיא מכפרת, הדיא אמרה: שהוא מקבל ואחר בן זורק, קומין ואחר בן מקטיר, שורף ואחר בן מזה.

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי יצחק שאל: היה עומד ומקריב על גבי המזבחה, ונודע לו שהוא בן גרושה או בן הלוצה, מה את עביד ליה? כמי שהוא מת ויחזר הרוצח למקומו, או כמי שנגמר דינו בלא כהן גדול ואינו יוצא משם לעולם? נישמענה מן הדיא, מעשה במגורת של דיסקי ביבנה

שֶׁנִּפְגְּמָהּ, וְנִמְדָּדָה וְנִמְצָאת חֲסֵרָה, וְהָיָה רַבִּי טַרְפוֹן מְטַהֵר, וְרַבִּי עֲקִיבָה מְטַמֵּא. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: הַמְקוּהָ הִזָּה בְּחֻזְקַת טְהוּרָה, לְעוֹלָם הוּא בְּטַהֲרָתוֹ עַד שִׁינֹדַע שְׁחָסֵר. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: הַטַּמֵּא הִזָּה בְּחֻזְקַת טוּמְאָה, לְעוֹלָם הוּא בְּטַמְאָתוֹ עַד שִׁינֹדַע שְׁטַהֵר?

אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: לְמָה זֶה דּוֹמֶה? לְעוֹמֵד וּמְקָרִיב עַל גְּבִי הַמְזוּבָּח וְנֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶּן חִלּוּצָה – שֶׁעֲבוֹדָתוֹ כְּשִׁירָה. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: לְמָה זֶה דּוֹמֶה? לְעוֹמֵד עַל גְּבִי הַמְזוּבָּח וְנֹדַע שֶׁהוּא בְּעַל מוּם – שֶׁעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוֹן: מַה זֶה עֲקִיבָה, אֲנִי מְדַמֶּה לִּיהָ לְבֶן גְּרוּשָׁה, וְאֵת מְדַמֶּה לִּיהָ לְבַעַל מוּם! נִרְאָה לָמִי דּוֹמָה, אִם לְבֶן גְּרוּשָׁה הוּא דּוֹמָה, נִלְמַדְנוּ מִבֶּן גְּרוּשָׁה, וְאִם לְבַעַל מוּם הוּא דּוֹמָה, נִלְמַדְנוּ מִבְּעַל מוּם!

אָמַר לִיהָ רַבִּי עֲקִיבָה: מְקוּהָ – פְּסוּלוֹ בְּגוּפוֹ, וּבְעַל מוּם – פְּסוּלוֹ בְּגוּפוֹ, וְאֵל יוֹכִיחַ בֶּן גְּרוּשָׁה – שֶׁפְּסוּלוֹ מֵאֲחֵרִים. מְקוּהָ – פְּסוּלוֹ בְּיָחִיד, וּבְעַל מוּם – פְּסוּלוֹ בְּיָחִיד, וְאֵל יוֹכִיחַ בֶּן גְּרוּשָׁה שֶׁפְּסוּלוֹ בְּבֵית דִּין! וְנִמְנֵנוּ עֲלָיו וְטַמְאָהוּ. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן לְרַבִּי עֲקִיבָה: הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּדֶד – כְּפוֹרֵשׁ מִחֵייוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: זֹאת אוֹמְרָת: הִנֵּה עוֹמֵד וּמְקָרִיב עַל גְּבִי הַמְזוּבָּח, וְנֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶּן חִלּוּצָה – שֶׁעֲבוֹדָתוֹ כְּשִׁירָה עַד שִׁיפְסַל בְּבֵית דִּין. הֲדָא אֲמַרְהִי: סַפֵּק טַמֵּא סַפֵּק בְּעַל מוּם – עֲבוֹדָתוֹ כְּשִׁירָה, דְּאֵת מְדַמֵּי לִיהָ לְבֶן גְּרוּשָׁה לְבֶן חִלּוּצָה. אֲכַל אִם מְדַמֵּי לָהּ לְבַעַל מוּם – עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. וּמְקוּהָ לֹא סַפֵּק הוּא?! אָמַר רַבִּי חֲנִינָא:

[דף מ"א ע"ב]

זֹאת אוֹמְרָת: פְּסוּל מִשְׁפָּחָה – צְרִיף בֵּית דִּין.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַה פְּלִיגִינָן? בְּעֶבֶד וְאִשָּׁה, אֲבָל בְּשֹׂאֵר דְּכָרִים – אִף רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדִי. אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מִתְּנִיתִין אֲמַרְהִי בֵּן, אוֹ נֹדַע שֶׁהוּא טָבֵל, אוֹ מְעַשֵּׂר רֵאשׁוֹן שְׁלֵא נְמַלַּח מִפְּנֵי תְרוּמָתוֹ, אוֹ מְעַשֵּׂר שְׁנֵי וְהִקְדֵּשׁ שְׁלֵא נִפְדּוּ, וְלִית רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פְּלִיגִי. מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? מִכִּיּוֹן שֶׁהִתְחִיל בְּהִיתֵר.

תְּנִי רַבִּי נְתָן אוֹמֵר: לֹא שְׁהִיָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מְשׁוּם שֶׁהִתְחִיל בּוֹ בְּהִיתֵר, אֲלֵא שְׁהִיָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הִלְעוּם – כְּכֹלְעֵי. אִף בְּשֶׁבֶת בֵּן, אִף בְּפֶסַח בֵּן, אִף בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים בֵּן, אִף בְּנִזְוִיר בֵּן, אִף בְּנִבְלֹת בֵּן, אִף בְּטְרוּפֹת בֵּן, אִף בְּשִׁקְצִים בֵּן, אִף בְּרִמְשִׁים בֵּן.

רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַשׁוֹחֵט בְּהֵמָה וּמְצָא בָּהּ שִׁקְץ – אֲסוּר בְּאֲכִילָה. מַה טַעְמָא? בְּהֵמָה בְּבִהְמָה תֵּאכְלוּ, וְלֹא שִׁקְץ בְּבִהְמָה תֵּאכְלוּ. אָמַר רַבִּי יוֹנָה, רַבִּי הוֹשִׁיעֵא בְּעֵי: מַה בִּינָה לְבֵין זִיזוּן שֶׁבְּעֵדִשִׁים, לִיתוּשִׁים שֶׁבְּכִלְסִין, לְתוֹלְעִים שֶׁבְּתַמְרִים וְשֶׁבְּרוֹגְרוֹת! תַּמָּן – בְּגוּפֵיהֶן הוּן, בְּרַם הִכָּא – אִינוּ בְּגוּפוֹ.

הדין צירא מווריסקא, עד שלא יציל – שרי. מדהוא צליל – אסור. דם שעל הכפר – גוררו ואוכלו. ואם היה מבין שניו – אוכלו ואינו חושש. שקץ שבזיון ובכזיון ובהזוין ובשקצים ובכרמשים, יכול בזמן שהן בפרי? תלמוד לומר: טמאים הם, בזמן שהן בפני עצמן ולא בזמן שהן בפרי. יכול אפילו יצאו וקורו? תלמוד לומר: טמאים הם, ואפילו יצאו וקורו. רב הוה בר אשי בשם רב: אפילו יצאו על שפת אוכל וקורו – הרי אלו אסורין. אבא בר רב הוה בשם רבי יוחנן: השוחט בהמה ומצא בה חזיר – מתיר באכילה. ורבי יונה אמר: אסור באכילה. מה טעמא? בהמה בבמה תאכלה, ולא עוף בבמה תאכלה, ולא שקץ בבמה תאכלה. ולא סוף דבר פשפש, אלא כל דבר שנפשו של אדם היתה ממונה:

הלכה ב' מתני' היה אוכל באשכול, ונכנס מן הגנה לחצר, רבי אליעזר אומר: ורבי יהושע אומר: לא יגמור. חשכה לילי שבת, רבי ליעזר אומר: ורבי יהושע אומר: לא יגמור:

גמרא תמן תנינן: גפן שהיא גמועה בחצר – נוטל את כל האשכול, וכן פרימו, וכן באבטיה; דברי רבי טרפון. רבי יעירא, רבי הוה בשם רבי יוחנן אומר: רבי טרפון פריז רבי אליעזר, או (אומר) רבי טרפון עושה קציעות האוכל בתחלתו.

רבי אילא, רבי יסא בשם רבי יוחנן: או רבי טרפון פריז רבי אליעזר, או רבי טרפון עושה אכילה אחת שיש בה שתיים ושלוש אכילות באכילה אחת. מאי טעמא דרבי אליעזר? משום שהתחיל בו בהיתר.

[דף מ"ב ע"א]

תני, רבי נתן אומר: לא שאמר רבי אליעזר משום שהתחיל בו בהיתר, אלא שרבי אליעזר אומר: ימתין עד מוצאי שבת, או עד שיצא הוין לחצר ויגמור:

הלכה ג' מתני' וין של תרומה שנתגלה – ישפה, ואין צריד לומר של חליו.

שלושה משקין אסורים משום גלוי, הפנים והיין והחלב. ושאר כל המשקין – מתרין. כמה ישוה ויהיו אסורים? כדי שיבא הרחש ממקום קרוב וישתה. שיעור הפנים המגולין כדי שתאבד בהן המרה. רבי יוסי אומר: בכלים – כל שהו, ובקרקעות – ארבעים סאה. ניקורי תאנים וענבים, וקשוואין והדלועין, והאבטיחים והמלפפונות, אפלו הם כפר, אחד גדול ואחד קטן, אחד תלוש ואחד מחבר, כל שיש בו לחה – אסור. ונשיכת הנחש – אסורה מפני סכנת נפשות. המשפרת של וין – אסורה משום גלוי, ורבי נחמיה מתיר:

גמרא רבי יעקב בר אחא, רבי שמעון בר בא בשם רבי חנינא: וין שנתגלה – ישפה, ואפלו של תרומה. תבשיל שבשלו במים המגולין, אפילו של תרומה – ישפה, ואין צריד לומר של חליו. אמר רבי יוסי: מתניתין אמרה כן, וין של תרומה שנתגלה – ישפה, ואין צריד לומר של חליו.

הכרייא בשם רבי יוחנן: וין שנתגלה - אסור לשתותו, ואם שיהו והחמיין מאליו - אסור. תאנים וענבים שנקרו - אסור לשהותן, ואם שיהו וצמקו מאיליהן - מותרות.

באתריה דרבי היא רובא הוה מנקרא בתאינייא בגין דלא יוכלון חכרייא, והוה רבי היא אבוי אכל מינהון. ולית אסור? לדעתיה הוה עובדא. ואפלו בן לא אסיר? לא בן תני: ראה צפור נקרית בתאנה, ועכבר מנסרת באבטיח - אסור, אני אומר מקום הנקר אכלו מנטרא לחין הוות.

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי: החד והמר והמתוק - אין בו משום גלוי. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: החד והמר והמתוק - אין בהן לא משום גלוי ולא משום וין נסך.

רבי סימון מפרש, החד - קונדיטון, והמר - פסטיגון, והמתוק - חמרא מבשלא. רבי יהושע בר זידל הוה ליה חמרא מבשלא שנתייחד ברשות גוי, שאל לרבי ינאי בי רבי ישמעאל: אמר ליה: לא בן אמר רבי שמעון בן לקיש, מתוק - אין בו לא משום גלוי ולא משום וין נסך.

רבי ינאי בן רבי ישמעאל איבאש, סלקין לגביה רבי זעירא ורבי הושעיה ורבי בון בר כהנא ורבי חנניא חכריהון דרבנן מבקרתייה, חמוז לרבי יהושע בר זידל יתיב, אמרין הא מרא שמועתא והא מרא עובדא, אתון ושאלון ליה, אמר לון רבי ינאי בי רבי ישמעאל, בן אמר רבי שמעון בן לקיש: מתוק - אין בו לא משום גלוי ולא משום וין נסך.

אמר ליה רבי זעירא: דדילמא מה אילין דריש לקיש דהכין הכין. אמר ליה: לא, לעובדא, וסמכון עלוי. בד נחתון קם רבי אילא עם רבי בון בר כהנא, אמר ליה: אלולי דאתון מרחמיין שמועתא, ולא מתנייתא היא? דתני רבי היא: וין מבשלא של גוים למה אסור? מפני שהיה מתחלתו וין. חמין של גוים מפני מה הוא אסור? מפני שהיה תחלתו וין.

אמר רבי יוסי: מתנייתא אמרה בן, היין והחמין של גוים שהיה מתחלתו וין.

רבי אמי הוה ליה אורחין, אמר לון: אלולי דאיתגלי חמרא מבשלא ידי, הינה משקי לכון מיניה. אמר ליה רב ביבי: איתיה ואנא שתי. אמר: מאן דבעי ומות, ויוול וימות גו ביתיה.

בר יודני איגלי קונדיטון דידיה, אתא שאל לרבנן, אמרין ליה: אסור. ולא בן אמר רבי יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי: החד והמר והמתוק - אין בהן משום גלוי. רבנן דקיסרין בשם רבי היא בר טיטוס: בהיה דשחיק

[דף מ"ב ע"ב]

חד לתלתא. בעון קומי רבי אבהו: וין שנתבשלא שנתגלה מהו? אמר לון: קרינה צריכה לרבי יוחנן, ואתון שאלון לי, לא כל שבן וין מבשלא! עאל שאל לרבי יצחק, אמר ליה אסור. אינהר רבי אבהו דאמר רבי יוחנן אסור.

רבי יעקב בר אהא, רבי אימי בשם רבי אלעזר: אם היה נכנס ויוצא – מתר. בר נמוזא איתגלי ליה גיגיתיה, אתא שאל לרבי בא בר ממל, אמר ליה: אם היה יוצא ונכנס – מתר.

רבי יעקב בר אהא, רבי אימי בשם רבי לעזר: אם היה ישן – מתר. רבי חנניא ורבי יהושע בן לוי, חד אמר ישן – מתר, וחרנא אמר ישן – אסור. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. ומסתברא דאמר רבי חנניא ישן מתר, דככל אתר רבי אלעזר סמיך לרבי חנניא.

ורבי יוסי בן שאול משתעי אהן עובדא, חד איתתא הוות רחמנא מצוותא סגיא, חד זמן סליק גבה חד מספן, והבת קומי מיכול, כי אבל ארגשת בעלה איסלק, והבתיה גו עיליתא, והבת קומי בעלה דייכיל, אבל גם ודמד ליה, אתיא חיוויא אבל מן מה דהיה קומיה, והיה מסתפל ביה, מן דאיתער קם בעי מיכול מן מה דהיה קומיה, שרי ההוא דעיליתא מילי ביה, הדא אמרה ישן מתר. בריר הנה.

ואין אסור משום יהוד? מפנין דלא חשיד על הדא לא חשיד על הדא, כי נאפו ודם בדיהם.

מעשה בטבח אחד בצירפון שהיה מאכיל ישראל נבלות ומטרפות. פעם אחת שתה יין בערב שבת, ועלה לגג ונפל ומת, והיו כלבים מלקקים בדם. אתון שאלו לרבי חנניא מהו מירמיתי מן קמיהון? אמר לון: פתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכו אותו, וזה היה גזול את הכלבים ומאכיל את ישראל, אמר לון: ארפונן דמדידהון אינון אכלין.

מעשה בחסיד אחד שהיה מנגל בגילוי יין, פעם אחת לקה בדלקת, וראו אותו יושב ודורש ביום הכפורים וצלוהו של מים בידו.

חד בר נש איגלי לה גרב דחמר אול בערובא צומא רבא למישפכניה, חמתיה חד, אמר ליה: הכיה לי נשתנייה, אמר ליה: לאו מגלי הוא? אמר ליה: הכיה לי ומרי דצומא ליקום, לא איספק משתנייה עד דאיתחלהל.

רבי ירמיה בשם רבי הויה בר בא: כל הארסין מעלין חטמין, ואירוס דנחש מומית. רבי ירמיה שאל לרבי זעירא: מריה שמוענתא שאל ליה? מתנמנם היה רבי זעירא, הנה יתיב איכול, והנה דמיה, יתב ודיה על תומנתא ואמר לון אדלקין בוצינא, אדלקין ואשכחן שפופינא שהוא דומה לשערה פריד עלה, אמר ליה: רשיעא לא הוינא זהיר בדי? אמר רבי אמי: צריכין למחוש למה דבריינתא חששין, אסור דלא למיתן בר נש פריטין גו פומא.

[דף מ"ג ע"א]

ותבשילא תותי ערסא, פיתא תחות שיהיא. מצא סכינא גו פוגלא, סכינא גו אתרוגא.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: כל זיעא דנפקא מבר נש – סם חמות הוא, חוץ מזעת הפנים. כד שאלון

לְרַבִּי יוֹנָתָן, אָמַר לְהוֹן: עֲרָכָא דִּי נְפִשָׁךְ אָנָּא. אָמַר רַבִּי יַנְאִי: אִין קָטָא קָטָא שִׁיחֹר, וְאִין אוֹבֵד אוֹבֵד מוֹרְגָלִי, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: אֵילוּ וּבְנַת גְּרַמְדָּא לְלוּדִין, תְּנֵה מִזְבִּין לְהוֹן בְּדַמִּין יַמְרִין, וְהִכָּא בְּדַמִּין קָלִילִין.

תְּנִי, מִיָּם שְׁנַתְגָלוּ – לֹא יִרְבִּיץ בְּהוֹן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְלֹא יִשְׁפְּכֶם בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְלֹא יִשְׁקָה לְגוֹי, וְלֹא יִשְׁקָה מִהֶן בְּהֵמַת חֶבְרוֹ. אָבָל מִשְׁקָה הוּא בְּהֵמָתוֹ. מִיָּם שְׁנַתְגָלוּ – לֹא יִשְׁרָה בְּהֶן אֶת הַמַּיִם, וְלֹא יִכְבֵּם בְּהֶן אֶת הַכְּלִים, וְלֹא יִדִּיחַ בְּהֶן קַעְרוֹת כּוֹסוֹת וְתַמְחֻוּיִין, וְאִין צָרִיד לֹאמַר פְּנִיּוֹ יְדִיו וְרַגְלָיו.

אַהֲרִים אָמְרוּ: לֹא אָסְרוּ אֵלָּא מְקוֹם סִירְטָא. פְּנִיּוֹ – כְּסִירְטָא הַם, רֵאשִׁי אֲצַבְעוֹת יְדָיו וְרַגְלָיו – כְּסִירְטָא הַם.

מִיָּם שְׁנַתְגָלוּ – לֹא יִגְבַּל בְּהֶן אֶת הָעֶסֶה, רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: אִפִּיה מוֹתֵר, מִפְּנֵי שְׁאָרִם נָחַשׁ כְּלָה בְּאוֹר. רַבִּי סִימֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי אָמַר: בְּשִׂיאִינָה נּוֹפֶלֶת, אָבָל אִם הִיתָה נּוֹפֶלֶת – אָסוּר.

הַכֹּל מוֹדִים בְּמִיָּם שֶׁהוּחֲמוּ – שְׁאָסוּר. מַה בֵּין פֶּת מַה בֵּין חַמִּים? כָּאֵן הָאוֹר שׁוֹלֵט, וְכָאֵן אִין הָאוֹר שׁוֹלֵט. כָּאֵן הַכְּלִי מִפְּסִיק, וְכָאֵן אִין הַכְּלִי מִפְּסִיק. שְׁמוּאֵל אָמַר: מַה יַּעֲשֶׂה לִי רִשְׁעִי זֶה, אִין אֲנִי שׁוֹתֵה אֵלָּא חַמִּין. מִלְּתִיהָ אָמַר: צוֹנֵן שְׁנַעֲשֵׂו חַמִּין – מוֹתְרִין. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: רִשְׁעִי זֶה דַּעְתּוֹ נִקְיָה, וְאִינוּ שׁוֹתֵה חַמִּין שְׁנַעֲשֵׂו צוֹנֵן. מִלְּתִיהָ אָמְרָה, חַמִּין וְנַעֲשֵׂו צוֹנֵן – מוֹתְרִים.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדָנָן: בֵּין זֶה בֵּין זֶה אָסוּר. מוֹתְנִיתָא מְסִיעֵי לְרַבִּי יוֹדָנָן, חַמִּין כֹּל זְמַן שְׁמַעְלִין הַכֹּל – הֲרִי אֵלוֹ מוֹתְרִים, אָבָל מִיָּם הַמְּגוּלָיו, אִף עַל פִּי שְׁמַחְמִקוֹן – הֲרִי אֵלוֹ אָסוּרִים. מִי כְּבָשִׁין וּמִי שְׁלֻקוֹת וּמִי תוֹרְמִסִין – הֲרִי אֵלוֹ מוֹתְרִים. מִיָּם שֶׁהִדִּיחַ בְּהֶן כְּבָשִׁין וְשְׁלֻקוֹת וְתוֹרְמִסִין – הֲרִי אֵלוֹ אָסוּרִים. הִדִּיחַ בְּהֶן עֲנָבִים וְאוֹבָשִׁין לְהוֹלָה – אָסוּר:

הַמּוֹשְׁמֶרֶת שֶׁל יוֹי. רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: אִם הִיתָה פְּקוּקָה מְלַמְעֵלָה, אִף עַל פִּי שֶׁהִיא פְּתוּחָה מְלַמְטוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם הִיתָה הַתְּחַתּוֹנָה מְכּוּסָה אִף עַל פִּי שֶׁהַעֲלִיּוֹן מְגוּלָה מוֹתֵר מִפְּנֵי שְׁאָרִם נָחַשׁ עוֹמֵד בְּסִבְכָּה וְעוֹמֵד מְלַמְעֵלָן.

אָמַר רַבִּי לְעֹזֵר: בְּשִׁלָּא טַרְפָּא. אָבָל אִם טַרְפָּא – אָסוּר. לְגִין בְּתִיקוֹ – מוֹתֵר. מְכּוּסָה וְאִינוּ פְּקוּק – אָסוּר. פְּקוּק וְאִינוּ מְכּוּסָה, אִם הִיא פְּקוּקוֹ חוּץ – מוֹתֵר. תְּרִין אָמוֹרָאִין, חַד אָמַר: כְּדִי שִׁינְטָל בְּפִיקְקוֹ. וְחֲרַנָּא אָמַר: כְּדִי שְׁלָא יִכְנֵם לְתוֹכוֹ רֵאשׁ הַכְּרַכְרָא. אָמַר רַבִּי כָּא: מֵאֵן דַּעְבַּד טְבָאוֹת פְּקִיק לָהּ וּמְכַסָּה לָהּ.

לְגִין שֶׁהִנְיָהוּ בְּשִׂידָה תְּכָה וּמְגוּדָל וְשִׁכְחוּ וְחֹזֵר וּמוֹצֵא – אָסוּר. בְּדַק וְאַחַר כֶּף הִנְיָהוּ – מוֹתֵר. חַד עוֹבְדָא אֶתָּא קוּמִי רַבִּי בְּחַד דְּחִמְתִּיהָ מְגַלִּי וּמְכַסִּי, אָמַר מִפְּנֵי רִשְׁעִי זֶה נִקְלַקַּל אֶת הַכִּיסוּיִין. אָמַר רַבִּי מְנָא: לֹא מְסַתְּבָרָא דְלָא הִיא עוֹבְדָא

[דף מ"ג ע"ב]

דְּהוּוּוּ אָסוּר.

אָמַר רַבִּי יְרֵמְיָהּ: הֲלֵב שֶׁל גֹּי לָמָּה אָסוּר? מִפְּנֵי תַעֲרֻכַת בְּהֵמָה מִמָּאָה. וְתַנְיִנֵן עוֹמֵד הוּא גֹי וְחוֹלֵב בְּעֵדֵר, וְיִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גְּבוּי וְאִינוּ הוֹשֵׁשׁ. רָבָא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָא, רַבִּי סִימוּן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: הֲלֵב שֶׁל גֹּי לָמָּה הוּא אָסוּר? מִפְּנֵי הַגְּלוּי. וַיַּעֲמִיד! אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מִפְּנֵי הָאָרֶס הָעוֹמֵד בֵּין הַנְּקָבִים.

שְׁלֹשָׁה אֵירָסִין הֵן, אָרֶס שׁוֹקֵעַ, וְאָרֶס צָהָ, וְאָרֶס עוֹמֵד בְּסִבְכָה מִלְּמַעְלָה. בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי יְרֵמְיָה אֲתַנְגְּלִין גִּינֵייתָא דְּסַדְרָא רַבָּא, שְׁתּוֹן קְדָמִיין וְלֹא מֵייתוּן, אַחֲרִין וּמֵייתוּן. אֲנִי אוֹמֵר אָרֶס שׁוֹקֵעַ הֵיךְ.

פְּעֻלָּיִיא הוּוֹן בְּחַקְלָא, אֲתַנְגְּלִין קוֹלְתָא דְּמֵיָא וְאִישְׁתּוֹן מִינָה קְדָמִיין וְלֹא מֵייתוּן, אַחֲרִין וּמֵייתוּן. אֲנִי אוֹמֵר אָרֶס שׁוֹקֵעַ הֵיךְ. וְתַנִּי בֶּן: הַבֵּית שֶׁנִּתְנַגְּלָתָהּ, וְכֵן אֲבָטִיחַ שֶׁנֶּקַר וְאֲכָלוּ וְשִׁתּוּ רֵאשׁוֹנִים, לֹא יֵאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ אַחֲרֵזִנִּים, אֲנִי אוֹמֵר אָרֶס שׁוֹקֵעַ הוּא.

יֵין שֶׁנִּתְנַגְּלָה וְשִׁתּוּ מִפְּנֵי עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם, אָסוּר לֹוּכַל וְלִשְׁתּוֹת אַחֲרֵיהֶן, אֲנִי אוֹמֵר אָרֶס שׁוֹקֵעַ הוּא. הַכּוּשָׁה מִשְׁקִין אֵין בְּהֵן מִשׁוּם גְּלוּי, הַצִּיר וְהַמּוֹרִיִּים וְהַחֲמִץ וְהַשְּׂמֹן וְהַדְּבִשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר בְּדָבָשׁ. מוֹדִים הַכֹּמִים לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשָׂרָאוֹ אוֹתוֹ נֹקֵר. רַבִּי חִינְנָא בַר פֶּפְאָה הוֹוֹת בִּידֵיהּ צְלוּחִית דְּדָבָשׁ מִינְגְּלִיָּא, לֹא אֲסַפִּיק מִישָׂאֵל עַד דְּמַפְעַפְעַת בִּידֵיהּ.

רַב וְשְׁמוּאֵל תְּרוּוּהוֹן אֲמָרוּן: נִתְנָה רְשׁוּת לְאֶרֶץ לְבָקֵעַ מִפְּנֵי, וְלֹא נִתְנָה רְשׁוּת לְכָלִי לְבָקֵעַ מִפְּנֵי. רַבִּי חֵיָּיא רַבָּא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַבִּי, הוּוֹן יִתְבִּין בְּחַד בֵּית, אֲזִלִּין מִרְבָּרִין, אֲמָרוּן אֶפְשָׁר דְּהוּא מִתְחַמֵּי הֲבָא וְאִיתְחַמֵּי. אֲמָרוּן: בְּרוּךְ הוּא שֶׁבָחָר בְּהֵן בְּחַכְמִים שֶׁאֲמָרוּ: נִתְנָה רְשׁוּת לְאֶרֶץ לְבָקֵעַ מִפְּנֵי, וְלֹא נִתְנָה רְשׁוּת לְכָלִי לְבָקֵעַ מִפְּנֵי.

רַבִּי יִצְחָק הוֹוֹ מִיִּדְחַל מִינֵיהּ סַגִּין וְהוּוֹ יִהֵב עֲרִסְיָה עַל אַרְבַּעַה מְרוּשִׁין דְּמֵיין, חַד זְמַן פְּשַׁט יְדֵיהּ וְאִשְׁבַּחֵיהּ גְּבִיָּהּ, אָמַר אַרִימוּן מִינֵיהּ, שׁוֹמֵר פְּתָאִים ה'.

וְכַפָּה הוּא שִׁיעוּר נְקָב? רַבִּי יַעֲקֹב בַר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי חִינְנָא: מַחֲוִי בַּה חֵכִין, אָמַר: רֹאשׁ אֲצַבְעֵי קַמְנָה. רַבִּי יַעֲקֹב בַר אַחָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בַר רֹוֹא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: עַד כְּדִי שְׁלֹא תִכְנַס רֹאשׁ אֲצַבְעַ קַמְנָה לְתוֹכָהּ שֶׁל תִּינוּךְ בֶּן יוֹמוֹ. וְאֶפִּילוּ פָחוֹת מִכֵּן הוּא עָלִיל, אֲלֵא דֵלֵא יָדַע דּוּ נָפִיק לֹא עָלִיל.

הַדִּין סְלָמָא, אֶפִּילוּ קָמֵן כְּפֹה – אָסוּר, דְּהוּא עָלִיל בְּהֵדָא וְנָפֵק בְּהֵדָא. הֵדָא סְלָקוּתָא, אֶפִּילוּ הִיא תְּלוּיָהּ כְּפֹה – אָסוּרָה דְּהוּא מִשְׁתַּלְשֵׁל:

איזה מקום קרוב? אמר רבי שמואל: מאזן חבית ולפיה. ולא חמי ליה? אמר רבי חנינא: מין קטן הוא ושפיפון שמו, והוא דומה לשערה:

תני: הפנים בקרקעות – ארבעים סאה. רבי נחמיה אמר: כדי שתהא חבית שיחין מתמלא מהן. תינו, בין בכלים בין בקרקעות – כל שהוא. תינו, כל זמן שהוא תוסס – אין בו משום גלוי. כפה תוסס? עד שלשה ימים. ומעשה שמוצאו נחש

[דרך מ"ד ע"א]

בצד הכור של יין, ובא מעשה לפני רבי יהודה והתיר.

מעין, כל זמן שהוא מושך – אין בו משום גלוי. אמר רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא: מעשה שירד רבי יוחנן בן נורי אצל רבי יוחנן בן ברוקא אבא לבית שרין, והראהו גביה שלא היה בו אלא שלושת לוגין מים, והיו הגשמים מטפטפים ויורדין, ושחה ושתה, ואמר: כזה אין בו משום גלוי. ועד הכין? רבי מנא בר תנחום בשם רבי חנינא: עד כדי שתפוח הכרית. רבי לעזר ברבי יוסי בשם רב: עד כדי שיעשה ברגלי אוויו. אמר רבי יעקב בר אחא: מכיון שהתר מה שבשדה – התר מה שבבית.

תני רבי הושעיה: הגילויין – נוהגין בין בארץ בין בחוץ לארץ, בין בימות החמה בין בימות הגשמים:

אמר רבי יודא בן פוי: מאן תנא ניקורין? רבן גמליאל. דרבן גמליאל אמר: אף הנחש שהוא מקיא. אמר רבי יונה: מה אפקלן מצות גבי נקורים. ולא בן תני: ראה צפור נוקרת בתאנה, ועכבר באבטיח – הרי זה אסור. אני אמר מקום הנקר אכלו. ואמר רבי בא: דהוא אמר נחש חוזר ומקיא. אמר רבי יונה: מה אכפת לן למצות לגבי ניקורין ולענין מרפה.

ואמר רבי בא בשם רבן דתמן: שחטה וחספו זאבים בני מייעיה – פשירה שהזקת בני מעים בשר. וחש לומר שמוא נקבו הזקת בני מעים בשר, והכא את אמרת הכין! חומר הוא בסכנת נפשות וירדו בניקורין כרבן גמליאל. תני רבי לעזר אמר: אוכל אדם תאנים וענבים בלילה ואינו חושש שנאמר שומר פתאים ה'.

רבי יונה בשם רב: דג נקור – אסור. רבי חזקיה, רבי טבי בשם רב: דג נקור חי – אסור, ומליח על ידי מליחה מתהלהל. מת, נוטל מקום הנקר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי הניא בר בא: אבטיח שנקר שניתמסמסו בני מייעיה – אסור. חד בר נש הוה טעון מלפפון נקור, ואכיל מיניה לעשרה בני נש ומיתו, עברת רירין עלוי ופקסתיה.

חד בר נש הוה סני קופד דאימר, חד זמן הוה אכיל קופד, עבר חד ואמר ליה דאימר הוא, ואיתבלעם

ומית. הַמְרִיבֵי שְׂרוּן בַּפּוֹנְדָקוּיָא, אָמְרִין לֹא: הֵבוּ לָן מְלוֹפְחִין וְיִתְבוּן. אָמְרִין לֹא: הֵבוּ לֹא תִינֵן וְיִתְבוּן. אָמְרִין לֹא: קַדְמֵיָא הוּוּן טְבִין מְהֵאִילֵין. אָמְרִין לֹא: שְׁוֹרְתִיה דְּחֵוֵי אֲשַׁפְּחֵנן בְּהוּן, וְאִיתְפְּלַעְסִין וּמִיתוּן. כְּתִיב בְּרָצוֹת ה' דְּרָבִי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלִים אֹתוֹ. רַבִּי אוֹמֵר: זֶה הַכֶּלֶב. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי אוֹמֵר: זֶה הַנְּחֹשׁ. רַעֲיֵיא חֲלָבוֹן חֲלָב וְאֵתָא חֵוּוּיָא וְאָכַל מִינֵיהּ, וְהוּוּ בִלְבָא מִסְתַּפַּל בֵּיהּ, כִּד אֵתוּן יִיכְלוּן מִישְׁרֵי נְכַח בְּהוּן וְלֹא אֵתְבוּנְנוּן, בְּסוֹפָה אָכִיל וּמִית.

חד בר נש עביד תם שחיק גו ביתיה, ואתא חיויא דטור ואכל מיניה, והוי חיויא דבית מסתפל ביה, אתון בני ביתיה מיכל מיניה מישרי מתרתר עליהון עפר ולא אתבוננון וקלק גרמיה גויה.

[דף מ"ד ע"ב]

חד בר נש ומין חד רבן, ואיתיב בלבא גביה, אמר ליה: ביוזן אנא חיב לך! אמר ליה: רבי, מיבו אנא משלם ליה, שביין עלון לקרתא, עאל חד מינהון בעא מינסב איתתי, ואכל ביציו:

הַלְבָּא ד מתני' חֲבִית שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנוּלָד בָּהּ סֶפֶק טוּמְאָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם הִיתָה מִנְחַת בְּמָקוֹם תּוֹרְפָה – יִנְחָנָה בְּמָקוֹם הַמְּצַנֵּעַ. וְאִם הִיתָה מְגֻלָּה – יִכְפְּנָה. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אִם הִיתָה מִנְחַת בְּמָקוֹם הַמְּצַנֵּעַ – יִנְחָנָה בְּמָקוֹם תּוֹרְפָה. וְאִם הִיתָה מְכֻסָּה – יִגְלָנָה. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵל יַחֲדָשׁ בָּהּ דְּכָר.

חֲבִית שְׁנִשְׁבְּרָה בְּנֵת הַעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחַתּוֹנָה טְמֵאָה, מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שְׂאֵם יָכוֹל לְהַצִּיל מִמֶּנָּה רְבִיעִית בְּטַהֲרָה – יִצִּיל, וְאִם לֹא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: תֵּרַד וְתִטְמָא וְאֵל יִטְמָאנָה בְּיָדָיו. וְכֵן חֲבִית שֶׁל שְׂמֹן שְׁנִשְׁבְּכָה, מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׂאֵם יָכוֹל לְהַצִּיל מִמֶּנָּה רְבִיעִית בְּטַהֲרָה – יִצִּיל, וְאִם לֹא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תֵּרַד וְתִפְלַע וְאֵל יִבְלַעְנָה בְּיָדָיו. וְעַל זֶה וְעַל זֶה אוֹמֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא זֶה הִיא תְּרוּמָה שְׂאֵנִי מוֹחֵר עֲלֶיהָ מִלְּטַמְאָה, אֲלֵא מִקְּאֲכָלָהּ.

וְכַל תְּטַמְאָה בִּיצֵדָה? הִיָּה עוֹבֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְכִבְרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה בְּיָדוֹ, אוֹמֵר לוֹ נְכָרִי: "תֵּן לִי אַחַת מִהֶן וְאִטְמָאָהּ, וְאִם לֹא הָרִי אֲנִי מִטְמָא אֶת בְּלִין", רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִטְמָא אֶת בְּלִין וְאֵל יִתֵּן לוֹ אַחַת מִהֶן וְיִטְמָא. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יִנִּיחַ לִפְנֵיו אַחַת מִהֶן עַל הַסַּלַּע. וְכֵן נָשִׂים שְׂאִמְרוּ לָהֶן גוֹיִם עוֹבְדֵי אֱלִילִים: "תְּנוּ לָנוּ אַחַת מִכֶּם וְנִטְמָאָהּ וְאִם לֹא הָרִי אֲנִי מִטְמָאִין בְּלִכֶּם", וְיִטְמָאוּ אֶת בְּלִין וְאֵל יִמְסְרוּ לָהֶם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל:

גמרא אָמֵר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן מִדְּבָרֵי שְׁלִשְׁתָּן, תְּלוּיָה – אָסוּר לְשׁוֹרְפָהּ.

[דף מ"ה ע"א]

חֲבָרִיָּא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזֶר: חֲבִית הִרְאִשׁוֹנָה כְּרַבִּי יוֹסִי, וְהַשְּׁנִיָּה כְּרַבִּי מֵאִיר. חֲבָרִיָּא אָמְרִי: חֲבִית הִרְאִשׁוֹנָה כְּרַבִּי יוֹסִי וְלִית רַבִּי מֵאִיר מוֹדָה בָּהּ, וְהַשְּׁנִיָּה כְּרַבִּי מֵאִיר וְלִית רַבִּי יוֹסִי מוֹדָה בָּהּ. אוֹמֵר

לוֹן רַבִּי יוֹסִי: חֲמוֹן מַה אַתָּה מְרִין, חֲבִית הֲרֵאשׁוֹנָה כְּרַבִּי יוֹסִי, הֲאֵל כְּרַבִּי מֵאִיר שׁוֹרְפִין, וְכַרְבִּי שְׁמַעוֹן שׁוֹרְפִין, וְיִרְבּוֹ רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן עַל רַבִּי יוֹסִי וְיִשְׂרָאֵל וְעוֹד מִן הֵדָא וְאַנָּה חֲמִי רַבָּנָן אַתָּה עוֹבְדָא קוּמִיהוֹן וְאַמְרִין אֲזִיל תְּלִי.

וְהָא אֲשַׁכְּחֵן דְּאִמְר רַבִּי שְׁמַעוֹן שׁוֹרְפִין, דְּתַנִּינָן מוֹדָה רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שִׁשׁוּרְפִין זֶה לְעֶצְמָה וְזֶה לְעֶצְמָה, וְאִמְר רַבִּי יוֹחָנָן רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁנֵייהוּ וְאִין תִּימְרוּן לִיה לְרַבִּי מֵאִיר תְּלוּיָהּ, הָא תְּנִי תְרוּמָה תְּלוּיָהּ וְטַמְאָה שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּעַרְב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָּה; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּזַמְנָהּ.

אִמְר רַבִּי זְעִירָא קוּמִי רַבִּי מְנָא: תְּפַתֵּר בְּתְלוּיָהּ שְׁדַעְתּוּ לְהִשְׁאֵל עֲלֶיהָ. אִמְר לִיה: בְּזַן אִמְר רַבִּי יוֹסִי רַבָּן, כָּל תְּלוּיָהּ דְּבָנָן אִמְרִין הֵכָא, בְּתְלוּיָהּ שְׁאִין דַּעְתּוּ לְהִשְׁאֵל עֲלֶיהָ. אֲבָל דַּעְתּוּ לְהִשְׁאֵל עֲלֶיהָ – מְהוֹרָה הִיא. דְּתַנִּי תְלוּיָהּ שְׁאִמְר: "מְהוֹרָה הִיא" "טַמְאָה הִיא" – הֲרִי זֶה טַמְאָה. אִם אִמְר: "הֲרִינִי מִנִּיחָה עַל מְנַת שְׁאִשְׁאֵל עֲלֶיהָ" – מְהוֹרָה. אִמְר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן תְּפַתֵּר שְׁנֹלְדָה לָּהּ כִּפְסַ טַמְאָה עִם דְּמִדּוּמֵי חֲמָה וְלִית שְׁמַע מִינָה כְּלוּם.

[דף מ"ה ע"ב]

וְאִתָּהוּ אִמְרִין חֲבִית הֲרֵאשׁוֹנָה כְּרַבִּי יוֹסִי וְלִית רַבִּי מֵאִיר מוֹדָה בֵּיה, וְהִתְנִי: בְּמַה דְּבַרִּים אִמְרוּרִים? בְּכּוֹר שֵׁישׁ בּוֹ בְּדִי לְהַעֲלוֹת, אֲבָל בְּכּוֹר שְׁאִין בּוֹ בְּדִי לְהַעֲלוֹת, אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא אִסּוּר לְטַמְאוֹת. וְאִין כְּרַבִּי מֵאִיר, הָא יֵשׁ בּוֹ בְּדִי לְהַעֲלוֹת, הָא אִין בּוֹ בְּדִי לְהַעֲלוֹת אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא אִסּוּר לְטַמְאוֹת.

וְעוֹד מִן הֵדָא דְּתַנִּינָן: רַבִּי יוֹסִי אוֹמְר: אֵינָה הִיא חֲמִידָה, וְלִית בֵּר נִשׁ אִמְר אֵינָה, אֲלָא דְּהוּא מוֹדָה עַל קַדְמִייתָא. מֵאִי בְּדוֹן תְּמוֹן הַתּוֹרָה חֲסָה עַל מְמוּנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהֵכָא מַה אֵית לָךְ מִימְר! וְהֵכָא אֵינּוּ מִפְסִידוּ מְמוֹן שֶׁהוּא צְרִיךְ עֲצִים לְשׁוֹרְפָהּ זֶה לְעֶצְמָה וְזֶה לְעֶצְמָה. לְהַפְסֵד מְרַבָּה חֲשׂוֹ, לְהַפְסֵד מוּעֵט לֹא חֲשׂוֹ. אִמְר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: תְּפַתֵּר בְּמֵאֵן דְּאִמְר מוּדְבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה וּמוּדְבָרֵי רַבִּי חֲנִינָא בְּגַן הַכְּהֻנִּים וְלִית שְׁמַע מִינָה כְּלוּם:

רַבִּי אֵילָא וְרַבִּי זְעִירָא תְרוּיְהוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: חֲבִית הֲרֵאשׁוֹנָה כְּרַבִּי יוֹסִי, וְחֲשֻׁנִּיה בֵּין כְּרַבִּי מֵאִיר בֵּין כְּרַבִּי יוֹסִי. אִמְר רַבִּי זְעִירָא קוּמִי רַבִּי מְנָא: וְלִית הֵדָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי מֵאִיר! אִמְר לִיה: נִאִמְר דְּלֹא כְּרַבִּי מֵאִיר וְנִאִמְר דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹסִי.

לְפִי שְׁמַצִּינוּ רַבִּי מֵאִיר שׁוֹרֵף תְּלוּיָהּ בְּכָל מְקוֹם, אִמְר רַבִּי מְנָא: אֲזִלִּית לְקִיסְרִין, שְׁמַעִית חֲזַקְיָהּ בְּשֵׁם רַבִּי יְרִמְיָה: רַבִּי מֵאִיר שׁוֹרֵף תְּלוּיָהּ בְּכָל מְקוֹם. וְאִמְרִית לִיה: בְּגִין שֶׁהִיא תְלוּיָהּ דְּבַר תּוֹרָה. אִמְר לִיה: אִין.

אֲנָא פְתֵר לָּהּ שְׁנַטְמָאָה בְּמִדּוֹר שֶׁל גּוֹיִם, מַה אֵית לָךְ? דְּתַנִּי: מִדּוֹר שֶׁל גּוֹיִם – תּוֹלִין. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמְר: שׁוֹרְפִין. רַבִּי חוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי יְרִמְיָה: רַבִּי מֵאִיר שׁוֹרֵף תְּלוּיָהּ בְּשָׂרָה יְמוֹת הַשְּׁנָה,

דְתַנִּי: תְרוּמָה תְלוּיָה וּמִמָּאָה שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ עֶרֶב שֶׁבֶת עִם הַשְּׂכָה; דְבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בְּזִמְנָה. וְיִשְׂרָף בְּשִׁחְרִית! תַּפְתֵּר בְּשִׁנְתֵּעֲצֵל וְלֹא שָׂרָף. תַּדַּע לָךְ שֶׁהוּא בֶן, דְּלֹא תַנְיִן שִׁחְרִית, וְלֹא בְּשִׁנְתֵּעֲצֵל וְלֹא שָׂרָף. אָמַר רַבִּי אֲבָא מְרִי אַחֵי דְרַבִּי יוֹסִי: תַּפְתֵּר שְׁנוּלָד לָהּ מִמָּאָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְלִית שְׁמַע מִינָה בְּלוּם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁנִיחֵן אָמְרוּ דְבַר אֶחָד.

[דף מ"ו ע"א]

אָמַר רַבִּי אֵילָא: רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבִכּוּרוֹת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּתְרוּמוֹת, לֹא הִדִּין מוֹדָה לְדִין וְלֹא הִדִּין מוֹדָה לְדִין. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: מִסְתַּבְּרָא רַבִּי שְׁמַעוֹן מוֹדָה לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא מוֹדָה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי בּוֹן בַּר חֵיָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: עַל דְּעָתִיד דְּתֵימַר רַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹדֵי לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְהִתְנַיִן: מוֹדִין רַבִּי לְיַעֲזָר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁשׁוֹרְפִין זֶה לְעֲצֻמָּה זֶה לְעֲצֻמָּה, וְיִשְׂרָף שְׁתִּיחֵן בְּאַחַת! אָמַר לִיה: תַּמָּן מְהוֹרָה הִיא דְבַר תּוֹרָה, תְרוּמָה בְּעִינָהּ הִיא, אַתָּה הוּא שְׁגוֹרָת לְשׁוֹרְפָהּ. בְּכָל מָקוֹם וְלֹא נִפְסְלָה בְּהַפְסַח הַדַּעַת? לֹא בֶן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַפְסַח הַדַּעַת – דְּבַר תּוֹרָה! הִכִּית שְׁנֵייהּ בְּרַבִּי מֵאִיר תּוֹרָה, אַחֵיוֹת דָּם בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן תּוֹרָה.

אָמַר לִיה שֶׁהוּא מִשְׁמֵרָה שְׁלֹא תַגַּע בְּמְהוֹרוֹת אַחֵרוֹת. הַתִּיב רַבִּי יִצְחָק בְּרִיה דְרַבִּי חֵיָא בְּרַבָּה: הִנֵּעַ עֲצֻמָּד שֶׁהִיא נְתוּנָה עַל גְּבִי גְּחָלִים! אָמַר לִיה לְכִשְׁתִּינְנָהּ.

אָמַר רַבִּי מְנָא לְרַבִּי שִׁמְי: אַתּוֹן אָמְרִין יוֹדֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְאַפִּילוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לִית הִיא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ! אָמַר לִיה: תַּנְיִין אִינוֹן, תַּמָּן רַבִּי מֵאִיר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בְּרַם הִכָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

תַּמָּן תַּנְיִן: בְּכוֹר שְׁאֲחֻזוֹ דָּם, אֲפִילוּ מוֹת – אִין מוּקוּזִין לֹא אֵת הַדָּם; דְבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: יִקְוִי וְאֵף עַל פִּי שְׁעֵשָׁה בּוֹ מוּם. וְאֵם עֵשָׂה בּוֹ מוּם – הָרִי זֶה לֹא יִשְׁחַט עֲלֵיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: יִקְוִי וְאֵף עַל פִּי שְׁעֵשָׁה בּוֹ מוּם. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אַתְיָא דְרַבִּי יְהוּדָה בְּחֻכְמִים בְּרַבִּין גְּמִלְיָאֵל, וְדַרְבָּנִן בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְדְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְתַנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן: יִקְוִי וְאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְבָּוֵן לְעֵשׂוֹת בּוֹ מוּם וְאַתְיָא בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵיָא. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: טַעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה לֹא תֹאכְלֵנוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפֹּכְנוּ בְּמִים, לֹא הִתְרַתִּי לָךְ דְּמוֹ אֶלָּא לְשׁוֹפְכָם.

מִתִּיב רַבִּי אֲבָא מְרִי אַחֵי דְרַבִּי יוֹסִי: וְהָא בְּפִסְלוֹי הַמְּקַדְּשִׁים כְּתִיב לֹא תֹאכְלֵנוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפֹּכְנוּ בְּמִים, אָמַר

[דף מ"ז ע"ב]

רַבִּי חֵיָא בַר אֲבָא: לְהַכְשֵׁר אֶת אֲמֵרָתָהּ, מַה מוּם מְכַשִּׁירִים, אֵף דָּם מְכַשִּׁיר. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: וְשְׁנִיחֵם מִקְרָא אֶחָד דְּרָשׁוּ, תַּמִּים יִהְיֶה לְרִצּוֹן כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ, רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּרָשׁוּ, בְּשַׁעָה

מִסְכַּת בְּכוֹרִים פֶּרֶק ראשון

א. אין מביאין בכורים קדם לעצרת. ואם הביא - ימתין עד שתבא עצרת ויקרא עליהן:

ב. הקונה אילן אחד בתוך של חברו - הרי זה מביא ולא קורא, מפני שלא קנה קרקע; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: לא מביא ולא קורא:

ג. רבי יהודה אומר: כל הגרים בלן מביאין ולא קורין. בני קיני חותן משה - מביאין וקורין, שנאמר (במדבר י', לב): "והיה פי תלך עמנו" וגו':

ד. רבי יוסי אומר: היה רבי מאיר אומר: כהנים - מביאין ולא קורין, מפני שלא נטלו חלק בארץ. ואני אומר: כשם שנטלו לזים - כך נטלו כהנים, בין מדבר מרבה בין מדבר מועט:

ה. הפריש את בכוריו ומכר את שדהו - מביא ואינו קורא. והשני מהו להביא? מאותו המין - אינו מביא, ממין אחר - מביא וקורא. רבי יהודה אומר: אף מאותו המין - מביא וקורא:

ו. הרי שהפריש את בכוריו וקרא עליהן, וחזר וקנה שדה אחרת ונתבכרו לו מחמשת המינין, אף על פי שנתן לתוכן מאותו המין - מביא ולא קורא, שאין אדם קורא פעמים בשנה:

ז. רבי יהודה אומר: עד באר הגולה - חיב באחרייתו. מבאר הגולה - אינו חיב באחרייתו. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: שנים - אין חיבין עליהן חמש:

ח. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין מביאין בכורים מתמרים, חוץ מן התמרים

שביריחו. ואין קורין אלא על הכותבות בלבד. רבי שמעון בן אלעזר אומר: רמוני עמקים - מביאין וקורין:

ט. חמר בתרומה שאין במעשר שני ובכורים, ובמעשר שני שאין בתרומה. שהתרומה - אין נטלת אלא מן המקף, ואין נטלת אלא מן הגמור, ואין נטלת מן הטאהור על הטמא, ומדמעת, וחיבין עליה חמש, ונוהגת בכל הפרות. מה שאין כן בכורים. ונוהגת בשאר שנים, מה שאין כן במעשר שני:

י. חמר במעשר שני, שמעשר שני - קנה את הקנקן, ואוסר דמיו, וערוביו וספק ערובו - כל שהוא, אסור לאונן, וטעון חמש וטעון ודוי, ולא התר לאכילה אלא בפדיון, ואין מדליקין בו את הני. מה שאין כן בתרומה:

יא. חמר בתרומה ובמעשר שני שאין בכורים, שהתרומה ומעשר שני - נוהגין בעמון ומואב, ונוהגת בכל הפרות. מה שאין כן בכורים. חמר במעשר שני ובכורים שאין בתרומה, שמעשר שני ובכורים - טעונין הבאת מקום, וטעונין ודוי, ואסורין לאונן. מה שאין כן בתרומה. ורבי שמעון מתיר. וחיבין בבעור. רבי שמעון אומר: בכורים - פטורין מן הבעור. רבי יוסי אומר: מעשר שני - טעון ודוי, ובכורים טעונין ודוי, מה מעשר שני - טעון בעור, אף בכורים - טעונין בעור. אמר לו רבי שמעון: מה למעשר שני שטעון בעור - שכן דמיו טעונין בעור, תאמר בכורים - שאין דמיהן טעונין בעור?!

יב. וכן היה רבי שמעון אומר: בכורים לא אמרו גדוליהן לאכול בירושלים. מעשר! באיזה מעשר אמרו? בדבר שזרעו כלה, נכנס לירושלים ויצא, בשאין בו שוה פרוטה ובשאין לו פדיון. רבי שמעון בן

בטל ברב. ובאיזה מעשר שני אמרו? במעשר שאין בו שוה פרוטה ושנכנס לירושלים ויצא.

1 ב'חזון יהוקאל' גרס על פי הפרייתא המובאת בגמרא בבא מציעא (דף נא ע"א): מעשר שני

הַגְּבוּל כְּאֲנָשִׁים וְכֹנָשִׁים. וְאָמַר ה'רִינִי
נְזִיר שְׂזָה אִישׁ וְאִשָּׁה - הָרִי זֶה נְזִיר:

ו. דְּרָכִים שְׂאִינוּ שְׂוָה בְּהֵן לֹא לְאֲנָשִׁים
וְנָשִׁים: אֵין חֵיבִין עַל זִכְתּוֹ. וְאֵין שׁוֹרְפִין עַל
טְמֵאָתוֹ. וְאֵין נֶעְרָף לֹא כְּאֲנָשִׁים וְנָשִׁים. אֵין
נִמְכָר לְעֶבֶד עֲבָרִי, לֹא כְּאֲנָשִׁים וְנָשִׁים. אִם
אָמַר: 'הִרִינִי נְזִיר שְׂאֵין זֶה אִישׁ וְאִשָּׁה' - הָרִי
זֶה נְזִיר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֲנִדְרֹגִינוֹס - בְּרִיָּה
בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְלֹא הִכְרִיעוּ בּוֹ חֲכָמִים אִם אִישׁ
הוּא אוֹ אִם אִשָּׁה הוּא. אָבֵל טוֹמְטוֹס אֵינוֹ כֵּן,
אֲלֹא אוֹ סֶפֶק אִישׁ אוֹ סֶפֶק אִשָּׁה:

ז. כִּיצַד מְפָרִישִׁין אֶת הַבְּכוּרִים? יוֹרֵד אָדָם
לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, וְרוֹאֵה תְּאֵנָה שֶׁבְּכֶרֶה, אֲשֶׁכּוּל
שֶׁבֶכֶר - קוֹשְׁרֵן בְּמִשְׁיָחָה וְאוֹמַר: 'הָרִי אֵלוֹ
בְּכוּרִים'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: חֹזֵר וְקוֹרֵא
אוֹתָן 'בְּכוּרִים' מֵאַחַר שִׁיתְּלָשׁוּ מִן הַקֶּרֶקַע:

ח. מְצוּהָ לְהִבְיֵאֵם בְּשִׁבְעָה כְּלִים. וְאִם הִבְיֵאֵן
בְּכָלִי אֶחָד - יִצָּא. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מִבֵּיא
שְׁעוּרִין וְנוֹתֵן לְמִטָּה וְדֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהֶן.
חֲטִיף מְלֻמָּט וְדֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהֶן. תְּמָרִים
עַל גְּבִיָּהֶן וְדֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהֶן. זֵיתִים עַל
גְּבִיָּהֶן וְדֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהֶן. רְמוּנִים עַל
גְּבִיָּהֶן וְדֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהֶן. תְּאֵנִים עַל
גְּבִיָּהֶן וְדֹבֵר אַחַר עַל גְּבִיָּהֶן. עֲנָבִים לְמַעַל
מִכָּל, וּמְקִיפִין לָהֶם אֲשֶׁכּוּלוֹת שֶׁל עֲנָבִים
מִבְּחוּץ. לֹא הָיוּ עוֹלִין וְיָחִידִים אֲלֵא פְּלָכִים
פְּלָכִים. לֹא הָיוּ מְהַלְכִים כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ אֲלֵא
שְׁתֵּי יָדוֹת בַּיּוֹם. חֲזוּנֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת עוֹלִין
עִמָּהֶם וְלִגִּין בְּרַחֲבָהּ שֶׁל עִיר. לֹא הָיוּ
נִכְנְסִים לְבֵתִים מִפְּנֵי אֵהֵל טְמֵאָה. וְטַעוּנָה
עוֹלָה וּשְׁלָמִים. לֹא הָיוּ מִתְּעַסְקִין בַּחֲזֵרָה
כְּדָרָךְ שֶׁמִּתְּעַסְקִין בְּהֵן בְּהַלִּיכָהּ. זִמְן עֲצִי
הַכְּהֻנִּים וְהָעַם - בְּתַשְׁעָה בָּאֵב וְטַעוּנִין לֵינָה.
לֹא הָיוּ מִתְּעַסְקִין בְּהֵן כְּדָרָךְ שֶׁמִּתְּעַסְקִין
בְּבְכוּרִים. כָּל הַדָּרָךְ כְּלֵה הָרִשׁוֹת בִּידוֹ לְתַנֵּן
לְעַבְדוֹ אוֹ לְקָרוֹבוֹ, עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְהַר הַבַּיִת,
הִגִּיעַ לְהַר הַבַּיִת אֶפְלוֹ אֲגִרִיפֵס הַמְּלָךְ נוֹטֵל
אֶת הַסֵּל עַל כַּתְּפוֹ וְנִכְנַס עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְעִזְרָה.
הִגִּיעַ לְעִזְרָה, דְּבָרוֹ הַלּוּיִם בְּשִׁיר: "אֲרוּמְמָךְ
ה' כִּי דִלִיתָנִי וְלֹא שִׁמַּחְתָּ אוֹיְבֵי לִי" (תְּהִלִּים

יְהוּדָה וְאוֹמַר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּכוּרִים -
אֵין חֵיבִים עֲלֵיהֶם בְּמִחְבָּר לְקֶרֶקַע:

מִסְכַּת בְּכוּרִים פֶּרֶק שְׁנִי

א. כּוֹי כִּיצַד דּוֹמָה לְחֵיָה? דְּמוֹ טַעוֹן כְּסוֹי
כְּמוֹ הַחֵיָה. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אָמַר: חֵיבִין עַל
חִלְבוֹ אֲשֶׁם תְּלוּי. כִּיצַד שְׂוָה לְחֵיָה
וְלִבְהֵמָה? הַמְּפָשִׁיט בּוֹ - חֲבוּר כַּחֵיָה
וְכַבְּהֵמָה. וְנוֹהֵג בּוֹ גִיד הַנָּשָׂה כַּחֵיָה
וְכַבְּהֵמָה. אִם אָמַר: 'הִרִינִי נְזִיר שְׂזָה חֵיָה
וְכַבְּהֵמָה' - הָרִי זֶה נְזִיר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: כּוֹי
- בְּרִיָּה לְעֲצָמוֹ, וְלֹא יְכַלּוּ חֲכָמִים לְהַכְרִיעַ
עָלָיו אִם חֵיָה אִם בְּהֵמָה:

ב. אֲנִדְרֹגִינוֹס - יֵשׁ בּוֹ דְּרָכִים שְׂוָה לְאֲנָשִׁים,
וְיֵשׁ בּוֹ דְּרָכִים שְׂוָה לְנָשִׁים, וְיֵשׁ בּוֹ דְּרָכִים
שְׂוָה לְאֲנָשִׁים וְלְנָשִׁים, וְיֵשׁ בּוֹ שְׂאִינוּ שְׂוָה
לֹא לְאֲנָשִׁים וְלֹא לְנָשִׁים:

ג. דְּרָכִים שְׂוָה בְּהֵן לְאֲנָשִׁים: מְטֵמָא בְּלֶךְן
כְּאֲנָשִׁים. נוֹשֵׂא אָבֵל לֹא נוֹשֵׂא כְּאֲנָשִׁים. וְאֵין
מִתְּיַחַד עִם הַנָּשִׁים כְּאֲנָשִׁים. וְאֵינוֹ נִתָּן עִם
הַבְּנוֹת כְּאֲנָשִׁים. וְאֵין מְטֵמָא לְמַתִּים
כְּאֲנָשִׁים. וְעוֹבֵר עַל "כָּל תְּקִיף" ו"כָּל
תְּשַׁחִית" כְּאֲנָשִׁים. וְאִמּוֹ יוֹשְׁבֵת עָלָיו דֵּם
טָהֵר כְּאֲנָשִׁים. 'הִרִינִי נְזִיר שְׂזָה אִישׁ' - הָרִי
זֶה נְזִיר כְּאֲנָשִׁים. וְחֵיב בְּכָל הַמְּצוֹת
הָאֲמֻרוֹת בַּתּוֹרָה כְּאֲנָשִׁים:

ד. דְּרָכִים שְׂוָה לְנָשִׁים: מְטֵמָא בְּאָדָם
כְּנָשִׁים. וְאֵין מִתְּיַחַד עִם הָאֲנָשִׁים כְּנָשִׁים.
וְאֵין זוֹקֵק לְיִבּוּם כְּנָשִׁים. וְאֵין חוֹלֵק עִם
הַבְּנִים כְּנָשִׁים. וְאֵין אוֹכֵל בְּקֻדְשֵׁי קֻדְשִׁים
כְּנָשִׁים. וְפָסוּל לְכָל עֲדוֹת שְׁבַתּוֹרָה כְּנָשִׁים.
וְאִם נִבְעַל בְּעֶבְרָה - פָּסוּל בַּתּוֹרָה כְּנָשִׁים.
וְאִמּוֹ יוֹשְׁבֵת עָלָיו דֵּם טְמֵא כְּנָשִׁים. וְאִם
אָמַר: 'הִרִינִי נְזִיר שְׂזָה אִשָּׁה' - נְזִיר:

ה. דְּרָכִים שְׂוָה בְּהֵן לְאֲנָשִׁים וְלְנָשִׁים:
חֵיבִין עַל נִזְקוֹ הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה. הַהוֹרְגוּ בְּמִזִּיד
- נְהַרְגוּ, בְּשׁוּגָג - גּוֹלָה לְעָרֵי מְקוּלָט. אִמּוֹ
יוֹשְׁבֵת עָלָיו בְּדָם טָהֵר כְּאֲנָשִׁים וְכְּנָשִׁים,
וּמִבִּיאָה עָלָיו קֶרֶבֶן כְּאֲנָשִׁים וְכְּנָשִׁים, וְנוֹחַל
בְּכָל נַחְלוֹת כְּאֲנָשִׁים וְכְּנָשִׁים, חוֹלֵק בְּקֻדְשֵׁי

ל, ב). הגזלות שעל גבי הסלים - היו עולות, ומה שבידן נותנים לכהנים:

ט. תוספת הבכורים - מין במינו. ועטור הבכורים - מין בשאינו מינו. תוספת הבכורים - נאכלת בטְהֵרָה, ופטורה מן הודוי ואין צריך לומר מן הדמאי. עטור הבכורים - ממין על מינו, מדבר שהוא חייב בבכורים, פטור מן הודאי ואין צריך לומר מן הדמאי. עטור הבכורים - מין בשאינו מינו, דבר שאין חייב בדמאי ואין צריך לומר מן הדמאי. עטור הבכורים - ממין על מינו. דבר שאין חייב בבכורים, או מעצמן ומזאב אפלו דבר שחייב בבכורים - אין מקבלין הימנו:

י. המוכר ספר תורתו - אינו רואה סימן ברכה לעולם. כותבי ספרים תפלין ומזוזות, הן ותגריהן, ותגרי תגריהן, וכל העוסקין שלא לשם שמים - אינן רואין סימן ברכה לעולם. אם היו עוסקין לשם שמים - הרי הן בכלל ברכה. תגרי שמיטה, ומגדלי בהמה דקה, וקוצצי אילנות טובות - אינן רואין סימן ברכה לעולם. וכל העוסקין לגבוה, אם היו עוסקין לשם שמים - הרי הן בכלל ברכה:

מִסְכַּת שַׁבַּת פְּרָק רֵאשׁוֹן

א. ארבע רשיות לשבת: רשות היחיד, רשות הרבים, וכרמלית, ומקום פטור. איזהו רשות היחיד? חריץ שעמק עשרה ורחב ארבעה. וכן גדר שגבוה עשרה ורחב ארבעה - זו היא רשות היחיד גמורה. איזו היא רשות הרבים? סרטיא ופּלְטֵיא גדולה, ומבואות המפלישין - זו היא רשות הרבים גמורה. אין מוציאין מרשות היחיד זו לרשות הרבים זו, ואין מכניסין מרשות הרבים זו לרשות היחיד זו, ואם הוציא והכניס, בשוגג - חייב חטאת. במזיד - ענוש

כרת ונסקל. אחד המוציא ואחד המכניס, ואחד המושיט, ואחד הזורק - חייב.

ב. אבל היס והבקעה וכרמלית, והאסטונית, והאסקופה - אינן לא כרשות היחיד ולא כרשות הרבים. אין נושאים ונותנין לתוכן, ואם נשא ונתן - פטור. אין מוציאין, לא מתוכן לרשות הרבים, ולא מרשות הרבים לתוכן. ואין מכניסין מתוכן לרשות היחיד ולא מרשות היחיד לתוכן. ואם הוציא והכניס - פטור. חצר של רבים ומבואות שאין מפלישין, ערבו - מתרין. לא ערבו - אסורין.

ג. אדם עומד על האסקפה: נוטל מבעל הבית - ונותן לו. מעני - ונותן לו. ובלבד שלא יטול מבעל הבית ונותן לעני, מעני ונותן לבעל הבית, אם נטל ונתן - שלשתן פטורים. אחרים אומרים: אסקפה משמשת שתי רשויות, כל זמן שפתח פתוח - כלפנים. פתח נעול - כלחוץ. היתה גבוהה עשרה טפחים ורחבה ארבעה, הרי זו רשות לעצמה.

ד. כשם שמפסיקין לקריאת שמע - כך מפסיקין לקרות המגלה, לקריאת הלל, ולתקיעת שופר, ולנטילת לולב, ולכל מצות האמורות בתורה.

ה. לא יצא החיט במחטו התחובה לו בכגדו. ערב שבת סמוך לחשכה - שמא ישכח ויצא. ולא נגר בקיסם שלו, ולא הצבע בדגמא שלו, ולא שלחני בדינר שבאזנו, ולא סורק במשיחה שבאזנו, ולא גרדי באירא שבאזנו, ואם יצאו - כלן פטורין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אמן דרף אמנותו בכך - חייב. ושאר כל אדם פטורין. הסוחר לא יצא בכסות המקפלת ומנחת על כתפו לרשות הרבים, ואם יצא - הרי זה חייב. לא יצא אדם במעות הצרוורין לו בסדינו לרשות הרבים, ואם יצא - הרי זה חייב.

ו. יוצאין בתפלין עם חשכה וקורין בכתבי הקודש עם חשכה, אבל אין קורין בלילי שבת לאור הנר, ואפלו גבוה ממנו, ואפילו

יוס? - אף דיו סמנין וכרשינין וכיוצא בהן! אָמְרוּ לְהֵם בֵּית הַלֵּל: אֵי אַתֶּם מוֹדִים שְׁטוּעֵנִים קוֹרוֹת בֵּית הַבַּד, וְתוֹלִין עֲגוּלֵי הַגָּת עֲרַב שִׁבְתָּ עִם חֲשֻׁכָה? - אָף דִּי סַמְנִין וְכַרְשִׁינִין וְכִיּוּצָא בְּהוּ! אֵלּוּ עֲמְדוּ בְּתִשְׁבּוּכְתָן וְאֵלּוּ עֲמְדוּ בְּתִשְׁבּוּכְתָן, אֵלּא שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: "שִׁשְׁתּ יָמִים תַּעֲבֹד וְעִשִׂיתָ כָּל מְלֹאכְתְּךָ" (שְׁמוֹת כ, ט) - שְׁתַּהֲא כָּל מְלֹאכְתְּךָ גְּמוּרָה מֵעֲרַב שִׁבְתָּ. וְבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: "שִׁשְׁתּ יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכְהָ" (שְׁמוֹת כג, יב) - אַתָּה עוֹשֶׂה כָּל שֵׁשָׁה.

י. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹכְרִים לְנֹכְרֵי, וְלֹא טוּעֵנִים עֲמוּ, וְלֹא מְגַבִּיִּים עֲלֵיו, אֵלּא כְּדֵי שִׁיגִיעַ לְמָקוֹם קְרוֹב, וְבֵית הַלֵּל מַתִּירִין. אֲזִיזוּהוּ מָקוֹם קְרוֹב? עַד שִׁיגִיעַ לְבֵית הַסְּמוּךְ לְחוּמָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּדֵי שִׁיּוּצָא מִן הַפֶּתַח וְקָדַשׁ עֲלָיו הַיּוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעִזָּר בְּרַבִּי צְדוּק: שֶׁל בֵּית רַבִּין גְּמַלְיָאֵל הֵיּוּ מוֹלִיכִין כְּלֵי לֶבָן שֶׁלֵּהוּן לְכוּבֵס נֹכְרֵי - שֶׁלֶּשָׁה יָמִים קָדָם לְשִׁבְתָּ, וְצָבוּעִים בְּעֲרַב שִׁבְתָּ. לְפִי דִרְכָנוּ לְמַדְנוּ, שֶׁהַלְבָּנִים קָשִׁים לְכַבֶּסֶן יוֹתֵר מִן הַצָּבוּעִים.

יא. פּוֹתֵקִין מִים לַגְּנֵה בְּעֲרַב שִׁבְתָּ עִם חֲשֻׁכָה, וְהִיא שׁוֹתָה וְהוֹלֶכֶת כָּל הַשִּׁבְתָּ בְּלָהּ. נוֹתְנִין קִילוֹר לְעִין, וְאִיסְפְּלָנִית עַל גְּבִי הַמִּכָּה בְּעֲרַב שִׁבְתָּ עִם חֲשֻׁכָה, וְהֵן מַתְרַפְּאִין וְהוֹלְכִין כָּל הַשִּׁבְתָּ בְּלָהּ. נוֹתְנִין גְּפָרִית תַּחַת הַכְּלִים בְּעֲרַב שִׁבְתָּ, וְהֵן מַתְגַּפְּרִין וְהוֹלְכִין כָּל הַשִּׁבְתָּ בְּלָהּ. נוֹתְנִין מְגָמֵר עַל גְּבִי גְחָלִים בְּעֲרַב שִׁבְתָּ עִם חֲשֻׁכָה וְהֵן מַתְגַּמְרִין וְהוֹלְכִין כָּל הַשִּׁבְתָּ בְּלָהּ, אֲבָל אֵין נוֹתְנִים חֲטִים לְתוֹךְ רַחֲמִים שֶׁל מִים - אֵלּא בְּכַדִּי שִׁיטְחָנוּ מִבְּעוֹד יוֹס.

מִסְכַּת שִׁבְתָּ פָּרָק שְׁנַי

א. מְדַלִּיקִין בְּפִתְיָה מְחוּרְכָת, וּבְסַמְרֻטִין מְחוּרְכִין.² כָּל אֵלּוּ שְׁאָמְרוּ: 'אֵין מְדַלִּיקִין בְּהוּ בְּשִׁבְתָּ' - מְדַלִּיקִין בְּהוּ בְּיוֹם-טוֹב, חוּץ מִשְׁמֵן שְׂרָפָה. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: 'אֵין מְדַלִּיקִין

בְּבֵית אַחַר, וְאֶפְּיִלוּ עֲשָׂרָה בְּתִים זֶה לְפָנָיִם מְזֶה, אֲבָל מִסְתַּכֵּל לְתוֹךְ הַקְּעָרָה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר: תִּינוּקוֹת מִתְקַנִּין פְּרִשְׁיִיתֵיהֶן בְּלִילֵי שִׁבְתָּ לְאוֹר הַנֵּר. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: פַּעַם אַחַת קָרִיתִי לְאוֹר הַנֵּר וּבִקְשָׁתִי לְהִטּוֹתוֹ, אָמַרְתִּי: 'כַּמָּה גְּדוּלִים דְּבָרֵי חֲכָמִים! שְׁאוּמְרִין: אֵין קוֹרִין בְּלִילֵי שִׁבְתָּ לְאוֹר הַנֵּר'. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: הִטְהוּ וְדַאי, וְכַתֵּב עַל פְּנִקְסוֹ: 'יִשְׁמַעְאֵל בֶּן אֶלְיָשַׁע הִטָּה אֶת הַנֵּר בְּשִׁבְתָּ, לְכַשִּׁיבָנָה בֵּית הַמְקַדָּשׁ יִבֵּיא חֲטָאת שְׁמָנָה'.

ז. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעִזָּר: בֵּא וְרָאָה עַד הֵיכָן פָּרְצָה טְהָרָה, שְׁלֹא אָמְרוּ הָרֵאשׁוֹנִים: לֹא יֵאכַל טְהוֹר עִם הַנְּדָה, שֶׁהָרֵאשׁוֹנִים לֹא הֵיּוּ אוֹכְלִין עִם הַנְּדוּת. אֵלּא אָמְרוּ: לֹא יֵאכַל הַזָּב עִם הַזָּבָה מִפְּנֵי הַרְגֵל עֲבָרָה, כִּיּוּצָא בּוּ, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לֹא יֵאכַל זָב פְּרוּשׁ עִם זָב עִם הָאָרֶץ, וְבֵית הַלֵּל מַתִּירִין.

ח. אֵלּוּ מִן הַהִלְכוֹת שְׁאָמְרוּ בְּעֵלִית חֲנַנְיָה בֶּן חֲזַקְיָהוּ בֶּן גּוּרְיִין, כְּשֶׁעָלוּ לְבִקְרוּ, נִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שְׁמַאי עַל בֵּית הַלֵּל, וְשִׁמּוֹנָה עֲשָׂר דְּבָרֵי גְזָרוּ בּוּ בְּיוֹם, וְהָיָה אוֹתוֹ הַיּוֹם קָשָׁה לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל כִּיּוֹם שְׁנַעֲשֶׂה בּוּ הַעֲגַל. רַבִּי אֶלְעִזָּר אוֹמֵר: בּוּ בְּיוֹם גְּדָשׁוּ סְאָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בּוּ בְּיוֹם מַחְקוּ סְאָה. מִשָּׁל דְּרַבִּי אֶלְעִזָּר, לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְקַפָּה מְלֵאָה קְשׁוּאִין וְדִלוּעִין, אָדָם נוֹתֵן לְתוֹכָהּ חֲרָדֵל וְהִיא מַחְזָקֶת. מִשָּׁל דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְעַרְבָה מְלֵאָה דְּבַשׁ, נוֹתֵן לְתוֹכָהּ רְמוֹנִים וְאֶגְזוּזִים וְהִיא מְקִיָּאָה. בּוּ בְּיוֹם אָמְרוּ: כָּל הַמְטַלְטְלִין מִבֵּיאִין אֶת הַטְּמֵאָה בְּעֵבֵי הַמְרַדְע, וְנִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שְׁמַאי עַל בֵּית הַלֵּל. בּוּ בְּיוֹם אָמְרוּ: הַשׁוֹכֵחַ כְּלִים תַּחַת הַצָּנוּר בְּעֲרַב שִׁבְתָּ עִם חֲשֻׁכָה. וְנִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שְׁמַאי עַל בֵּית הַלֵּל.

ט. אָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לְבֵית הַלֵּל: אֵי אַתֶּם מוֹדִים שְׁאֵין צוֹלִין בְּשׁוּר, בְּצַל וּבִיצָה בְּעֲרַב שִׁבְתָּ עִם חֲשֻׁכָה, אֵלּא כְּדֵי שִׁיְצַלּוּ מִבְּעוֹד

² לְגֵרְסַת הַסְּפָרִים: וְלֹא בְּסַמְרֻטִין מְחוּרְכִין.

בְּשֶׁמֶן שְׂרָפָה בְּיוֹם-טוֹב? לְפִי שְׂאִין שׁוֹרְפִין, לֹא תְרוּמָה וְלֹא קֳדָשִׁים, וְלֹא חֶמֶץ בְּיוֹם-טוֹב:

ב. כָּל אֵלוֹ שְׂאֵמְרוּ אֵין מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּשַׁבַּת - מִתֵּר לַעֲשׂוֹתֶן מְדוּרָה, בֵּין עַל גְּבֵי הָאָרֶץ וּבֵין עַל גְּבֵי כִּירָה - בֵּין לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה, בֵּין לְהִתְחַמֵּם כְּנִגְדָּה. וְלֹא אֶסְרוּ אֱלָא לַעֲשׂוֹתֶן פְּתִילָה לְנֵר בַּלְבָּד:

ג. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מְדַלִּיקִין בְּצָרִי. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מְדַלִּיקִין בוֹ. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: אֵין מְדַלִּיקִין אֱלָא בְּיוֹצֵא מִן הַפְּרִי. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: אֵין מְדַלִּיקִין אֱלָא בְּשֶׁמֶן זַיִת בַּלְבָּד. עֶמֶד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי עַל רַגְלָיו, וְאָמַר: מַה יַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי בְּכָל שְׂאִין לָהֶם אֱלָא שְׁמֵן שְׁמֵשְׁמִין? מַה יַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי מְדֵי שְׂאִין לָהֶם אֱלָא שְׁמֵן אֲגוּזִים? מַה יַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי אֶלְכָסְנִדְרָא שְׂאִין לָהֶם אֱלָא שְׁמֵן צְנוּנוֹת? מַה יַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי קְפוּטְקִיא, שְׂאִין לָהֶם לֹא זֶה וְלֹא זֶה? אֵין לָךְ אֱלָא מַה שְׂאֵמְרוּ חֲכָמִים. וּמְדַלִּיקִין בְּשֶׁמֶן דְּגִים וּבְעֶטְרוֹן, רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמֵר: מְדַלִּיקִין בְּשֶׁמֶן פְּקוּעוֹת וּבְנֶפֶט. סוּמְכוּס אוֹמֵר: כָּל הַיּוֹצֵא מִן הַבֶּשֶׂר - אֵין מְדַלִּיקִין בוֹ, חוּץ מִשְׁמֵן דְּגִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ, אֵין בוֹ מִשׁוּם שְׁלֵשׁ עַל שְׁלֵשׁ, וּמְסַכְכִין בוֹ, חוּץ מִן הַפֶּשֶׁתָּן:

ד. כִּרְךָ דְּבַר שְׁמַדְלִיקִין בוֹ עַל גְּבֵי דְבַר שְׂאִין מְדַלִּיקִין בוֹ - אֵין מְדַלִּיקִין בוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שֶׁל בֵּית אַבָּא הָיוּ כּוֹרְכִין פְּתִילָה עַל גְּבֵי אֲגוּזֵי וּמְדַלִּיקִין בָּהּ:

ה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: כְּשֶׁהֵינּוּ שְׂרוּיִין בְּעַלְמֵית בֵּית נִתְּזָה בְּלוֹד, הֵינּוּ נוֹקְבִין שְׁפוּפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה, וּמְמַלְאִין אוֹתָהּ שְׁמֵן, וְנוֹתְנִין אוֹתָהּ עַל הַנֵּר בְּעֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה - שְׂיֵהָא שׁוּהָה וְדוֹלַק בְּלִילֵי שַׁבַּת, וְהָיוּ שֵׁם רַבִּי טְרַפּוֹן וְזֻקְנִים וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דְּבַר. אִם חִבְרָה כְּסִיד וּבְגַפְסִים בְּעֶרֶב שַׁבַּת - מִתֵּר:

ו. נוֹתְנִין טִיט וְחִרְסִית תַּחַת הַנֵּר בְּעֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה, כְּדֵי שְׂיֵהָא שׁוּהָה וְדוֹלַק בְּלִילֵי שַׁבַּת. נוֹתְנִין בּוֹלָ³ שֶׁל מְלַח וְכֵן גְּרִיס שֶׁל פּוֹל עַל פִּי הַנֵּר בְּעֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה, כְּדֵי שְׂתֵאִיר וְתַדְלִיק. מְעַלִּין בְּדִיּוּפִי, וּמְטִיפִין מִן הָאֲדָקָה⁴ לְחוֹלָה בְּשַׁבַּת:

ז. הַחוֹתָהּ בְּגַחְלִים - חֵיב חֲטָאֵת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יִצְחָק: חֵיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת, מִפְּנֵי שְׁמֻכְבָּה אֵת הָעֲלִיוֹנוֹת וּמִבְּעִיר אֵת הַתַּחְתּוֹנוֹת. הַחוֹתָהּ גַּחְלִים לְהִתְחַמֵּם כְּנִגְדָּן וְהַבְּעִיר מְאֲלִיהֶם - פְּטוּר:

ח. כָּלִים שְׁנִטְמָאוּ בְּאֵב הַטְּמָאָה - אֵין מְטַבְּלִין אוֹתָן בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמֵר: אִף בְּחוֹל אֵין מְטַבְּלִין אוֹתָן בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת, מִפְּנֵי שְׂצָרִיכִין הָעֶרֶב שְׁמֵשׁ. כָּלִים שְׁנִטְמָאוּ בְּלוֹד הַטְּמָאָה - מְטַבְּלִין אוֹתָן בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת. כָּלִל אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר: דְּבַר שְׁתִּיבִין עַל זְדוּנוֹ כֶּרֶת וְעַל שְׂגָגָתוֹ חֲטָאֵת - אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת, וְדָבַר שְׂאִין חֵיבִין עַל זְדוּנוֹ כֶּרֶת וְעַל שְׂגָגָתוֹ חֲטָאֵת - עוֹשִׂין אוֹתוֹ בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת:

ט. רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: אִף מִפְּנֵי נְדָרִים נָשִׂים מִתּוֹת בְּשַׁעַת לְדִתָּן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה

³ מִטְּפִמָּפִים הַמּוּם מִתַּחַת, וּכְשֶׁהוּא נוֹתֵן כְּלֵי מִתְּכַת תַּחְתּוּי, מִשְׁמִיעִים הַמּוּם קוֹל בְּנִפְלִיתָם - קוֹל זְמוּזִים, וְעוֹשִׂים בֶּן לְחוֹלָה כְּדֵי שְׂיִישׁוּ, גַּם עִתָּהּ, כָּא פְּרוֹפֶטוֹר רוּסִי לִידֵי הַכֶּרֶה כִּי הַקּוֹל הַמוֹנּוֹמוֹנִי יִפָּה לְשִׁינָה (חוּזוֹן יְהוּקָאל).

³ לְגִרְסַת הַסְּפָרִים: גִּרְגָּר.

⁴ כְּלֵי הוּא וּפְיוֹ צַר, וְשֶׁל מִתְּכַת הוּא, וּמִנְקַב בְּתַחְתּוּתוֹ נְקֻבִים דְּקִים, וּמְמַלְאֵ מִים וְמוֹתֵם אֵת פְּיוֹ הָעֲלִיוֹן, וְכֵל זְמַן שְׁהוּא סְתוּם - אֵין הַמּוּם יוֹצֵאִים מִמּוֹנֵה, וּכְשֶׁהוּא נוֹטֵל הַפְּקָק הָעֲלִיוֹן

הן דבקי מיתה מסורין לְנִשִּׁים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הלכות הקדש, תרומות ומעשרותיהן הן גופי תורה, ומסורין להם לעמי הארץ - שלשפן להעשות. מדליקין את הנר, מערבין וטומנין את החמין.

מסכת שבת פרק שלישי

א. כירה שהסיקה בגפת ובעצים - סומכין לה, ואין מקימין עליה, עד שתהא גרופה וקטומה. גחלים שעממו או שנתן עליהן נעורת של פשתן - הרי הן כקטומות. שתי כירות המתאימות, אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה וקטומה, משהין על גבי גרופה וקטומה, ואין משהין על גבי שאינה גרופה וקטומה. ומה הן משהין עליה? בית שמאי אומרים: אין משהין עליה כלום. ובית הלל אומרים: חמין, אבל לא תבשיל. עקר את המיחם - הכל מודים שלא יחזיר - דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בית שמאי אומרים - חמין, אבל לא תבשיל. ובית הלל אומרים: חמין ותבשיל. עקר - בית שמאי אומרים: לא יחזיר. ובית הלל אומרים: יחזיר.

ב. השוכח קדרה על גבי כירה, וקדש עליו היום, בשוגג - יאכל, במזיד - לא יאכל. במה דברים אמורים? בתבשיל שלא בשל כל צרכו, וחמין שלא הוחמו כל צרכו, אבל תבשיל שבשיל כל צרכו, וחמין שהוחמו כל צרכו, הרי אלו מתרין, מפני שרע להן - דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: חמין שהוחמו כל צרכו - הרי אלו מתרין, מפני שרע להן. אבל תבשיל שבשיל כל צרכו, כל המצטמק ויפה לו, כגון: כרוב, ופול ובשר טרוף - אסור. וכל המצטמק ורע לו - מתר.

ג. המבשל בשבת בשוגג - יאכל. במזיד - לא יאכל. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשוגג - יאכל למוצאי שבת. במזיד - לא יאכל. רבי יוחנן הסנדלר אומר: בשוגג - יאכל למוצאי שבת. לאחרים ולא לו, במזיד לא יאכל לא הוא ולא אחרים. כלל אמר רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה: דבר שחיבין על זדונו כרת, ועל שגגתו חטאת, ועשאו בשבת, בין בשוגג בין במזיד - אסור לו ולאחרים. ודבר שאין חיבין על זדונו כרת, ועל שגגתו חטאת, ועשאה בשבת, בשוגג - יאכל למוצאי שבת, לאחרים ולא לו. במזיד - לא לו ולא לאחרים.

ד. השוחט בשבת בשוגג - יאכל למוצאי שבת. במזיד - לא יאכל. פרות שלקטן עובד כוכבים בשבת, בשוגג - יאכל למוצאי שבת. במזיד - לא יאכל אלא בכדי שיעשו.

ה. התורם והמעשר בשבת, בין בשוגג בין במזיד - מעשרותיו מעשר. המטבל פלים בשבת, בין בשוגג בין במזיד - עלו לו ידי טבילה.

ו. הנוטע בשבת בשוגג - יקים. במזיד - יעקר. ובשביעית, בין בשוגג בין במזיד - יעקר. מפני מה אמרו: הנוטע בשבת בשוגג יקים, במזיד יעקר, ובשביעית בין בשוגג בין במזיד יעקר? לפי שמונין לשביעית ואין מונין לשבתות. דבר אחר: נחשדו ישראל על השביעית ולא נחשדו על השבתות. רבי יהודה אומר: חלופה הדברים: בשבת, בין בשוגג בין במזיד - יעקר. בשביעית, בשוגג - יקים, במזיד - יעקר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין מגלגלין

להקם בשבת בתולדות התפוח, ואין בו משום מבשל בלל, דאין בשול אלא באש. ובגפר אסור מפני שמוזי עפר ממקומו. אבל הגר"א סבר, דאיירי בסיד גמור דהוא תולדות האור, ובגפר

⁵ לפי גירסת הספרים: מגלגלין ביצים על גבי סיד רותה, ואין מגלגלין ביצים על גבי עפר רותה. וגרסת הגר"א היא להפוך, ככפנים. כי בגרסת הספרים איירי בסיד בתולדות התפוח היא, ומתר

ביצים בסיד רותח, אבל מגלגלין ביצים על גבי עפר רותח.

מִסְכַּת שַׁבַּת פֶּרֶק רְבִיעִי

א. לא תמלא אשה קדרה עססיות ותרמוסין ותתן לתוך התנור בערב שבת עם חשכה, אם נתנה - למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו. לא ימלא נחתום חבית מים, ויתן לתוך התנור, בערב שבת עם חשכה, ואם נתן - למוצאי שבת אסורין, עד כדי שיחמו.

ב. מרחץ שסתמו נקביו מערב שבת - למוצאי שבת רוחץ בו מיד. סתמו נקביו מערב יום-טוב - נכנס ביום-טוב ומזיע ויוצא ומשתטף בצונן. אמר רבי יהודה: מעשה במרחץ של בני ברק, שסתמו נקבין שלו מערב יום-טוב. והיה רבי עקיבא ורבי אלעזר בן עזריה נכנסין ומזיעין בתוכו, ויוצאין ומשתטפין בצונן, אלא שהיו חמין שלו מחפין בנסרים. כשבא הדבר לפני חכמים, אמרו: אף על פי שאין החמין שלו מחפין בנסרים. משרבו עוברי עברה - חזרו לאסור האמבטאות שבכפרים - מטילין בהן בשבת.

ג. אין משתטפין לא בחמין ולא בצונן - דברי רבי מאיר, ורבי שמעון מתיר. ורבי יהודה אומר: בצונן אבל לא בחמין. אמר רבי יהודה: מעשה בכיתוס בן זנבין, שהיו ממלאין לו כלי של צונן מערב שבת, ונותנין עליו בשבת כדי שייקר.

ד. ממלא אדם חבית של מים, ונותנה כנגד המדורה - לא בשביל שיחמו, אלא כדי שתפיג צינתן. רבי יהודה אומר: ממלא אדם צלוחית שמן, ונותנה כנגד המדורה - לא שתחם, אלא כדי שתפיג צנתו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: האשה מדיחה ידה בשמן, ומחממה כנגד הנר, וסכה את בנה. סך אדם את עצמו שמן ומתחם כנגד

המדורה, ואינו חושש. סכין כל מיני סיכות, וסכין וממשמשין בבני מעים, ובלבד שלא יעשה בשבת, כדרך שעושה בחול, וחונקין בשבת.

ה. מיחם אדם אלונתית ונותן על המעין בשבת, ובלבד שלא יתן עדשה מלאה חמין על מעיו, ודבר זה אסור אף בחול מפני הספנה. ממלא אדם כוס של יין ונותנו על פי מיחם, לא שיחם אלא כדי שתפיג צנתו. ממלא כוס מים ונותן לתוך הספל, בין להחם לו את הצונן, בין לצנן לו את החמין. המערה ממיחם למיחם, מאלפס לאלפס, ומקדרה לקדרה - מתר לשני ואסור לתן לראשון.

ו. חבית של טבל שנושברה, מביא כלי ונותן תחתיה. נתמלאה - אסור לטלטלה. עביט של ענבים, ומעטן של זיתים שמשכו - אין מסתפקין מהן ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת.

ז. חבית שנושברה בראש הגג - מביא כלי ומניח תחתיה, ולא יהא מביא כלי אחד וקולט, כלי אחר ומצרף. אם יש שם אורחים - מביא כלי אחד וקולט, כלי אחר ומצרף. נותן אדם כלי תחת הדלף בשבת. נתמלא - שופך ושונה ואינו חושש.

ח. גרף של רעי ושל מימי רגלים, נוטלו ושופכו, ונותן לתוכו מים ומחזירו למקומו.

ט. מטלטלין נר חדש אבל לא ישן - דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: כל הנרות מטלטלין, חוץ מן הנר שהדליקו בו באותה שבת. רבי שמעון אומר: כל הנרות מטלטלין, חוץ מן הנר הדולק בשבת. ככה - מתר לטלטלו. אבל כוס, וקערה, ועששית שפכו - לא יזיזום ממקומן. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: מסתפקין מנר שפכה, ומנר המנטף - ואפלו בשעה שהנר דולק.

מתר - כי הוא רק מוגלגל מעל גבו ואינו מזיז אותו (על פי יחזון יהוקאל).

הנר שעל גבי טבלא - מטה את הטבלא והנר נופל. ומחזיר את הטבלא למקומה.

י. אין מטלטלין את המנורה בשבת. רבי אלעזר בן רבי שמעון מתיר. אין מגרדין - לא מנעלים ישנים, ולא סנדלין ישנים - אבל מקנחין אותן. אין סכין - לא מנעלים חדשים ולא סנדלין חדשים, ולא יסודך את רגלו והוא בתוך המנעל, ולא יסודך את רגלו והוא בתוך הסנדל. אבל סך הוא את רגלו ונותן לתוך המנעל. סך הוא את רגלו ונותן לסנדל. סך אדם את עצמו שמן, ומתעגל על גבי קטבליא⁶ חדשה ואינו חושש. לא יתננה על גבי טבלא של שיש ומתעגל עליה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין לובשים מנעלים וסנדלים חדשים, אלא אם כן לבשן והלך בהם מבעוד יום.

יא. סכין ומדיחין ומפרכסין באדם, אבל לא בבהמה. זה חמור בבהמה שאין באדם, מפספסין את הזקן⁷ - ובלבד שלא יתלש. גזי צמר שבהפתק⁸ - אין מטלטלין אותן. אם התקינן בעל הבית להיות משתמש בהן - מטלטלין אותן.

יב. אין טומנין את החמין בתחלה בשבת. אבל מוסיפין עליהן פלים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: נוטל את הסדין ונותן את הגלפקרין⁹. נוטל את הגלפקרין ופורש את הסדין. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא אסרו להטמין, אלא מיחם שחממו בו מערב שבת. אבל מפנה הוא לתוך מיחם אחר, או לתוך קתון אחר - ומטמין.

יג. הטמין וכסה בדבר הנטל בשבת, או שהטמין בדבר שאין נוטל בשבת, וכסה בדבר הנטל בשבת - הרי זה נוטל ומחזיר. הטמין וכסה בדבר שאין נוטל בשבת, או שהטמין בדבר הנטל בשבת, וכסה בדבר שאין נוטל בשבת. אם מגלה מקצתו - נוטל. ואם לאו - אינו נוטל. רבי יהודה אומר: נעורת של פשתן דקה - הרי הן כזבל.

יד. טומנין מיחם על גבי מיחם, וקדרה על גבי קדרה, ומיחם על גבי קדרה, וקדרה על גבי מיחם, וטח פיהם בכצק. לא שיוחמו, אלא כדי שיהו שמורין.

טו. וכשם שאין טומנין החמין בתחלה בשבת. כך אין טומנין - לא את השלג, ולא את הצונן. אין מרסקין את השלג [ולא את הברד בשבת, בשביל¹⁰ שיוזבו מימיו, אבל מרסק הוא לתוך הכוס או לתוך הקערה, ואינו חושש.

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק חֲמִישִׁי

א. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: הסוס והפֶּרֶד [והדלובקוס¹¹], והחמור והגמל - נמשכין באפסר. רחלות יוצאות כבונות - למילת¹². שחוזות - שיעלו עליהן הזכרים. כבולות - שלא יעלו עליהן הזכרים.

ב. לא יצא החמור באכף שלו. ואף על פי שקשור בו. רבן גמליאל אומר: יוצא חמור באכף שלו, בזמן שקשור בו - לחממו. ובלבד שלא יקשרו בה. את המסריכין התלוי בו בזנבו - שייכנס בו. ויפשיל את הרצועה תחת זנבו.

⁶ עזר שלוק. ⁷ בנוסחת הספרים: הכפיו, ופרושו: כיפי צמר, ואין בו משום מוקצה. ⁸ הפתק - מוערכת גדולה שמעריכין לסחורה. ⁹ הגלפקרין - בגד חם שלא יצטנן בימות החורף. ¹⁰ מלים אלו יש בגמרא. ¹¹ מין חמור הבא מלוד. ¹² לעשות מהם כלי מילת.

בן אלעזר: כל נוי שלמטה משערה - יוצאין בה. למעלה משערה - אין יוצאין בה.

ח. לא ינעול אדם סנדל המסמר, ויטיל בתוך הבית - אפלו ממטה למטה. אבל נוטלו ומכסה בו את הכלים. רבי אלעזר בן רבי שמעון אוסר. נשרו רב מסמרותיו ונשתירו בו ארבע וחמש - מתר. רבי אומר: עד שבע. חפיה בעור מלמטה וקבע לו מסמרות מלמעלה - מתר. עשאו כמין קלבוס¹⁵, או כמין טס, או כמין יתד, או שחפיה בלו מסמרין כדי שיהלך עליהן, ולא תהא הארץ אוכלתו - מתר.

ט. איזה קמיע ממחה? כל שרפא ושנה ושלש. אחד קמיע של כתב ואחד קמיע של עקרון - יוצאין בו. ואין צריך לומר שנכפה, אלא אפלו שלא יכפה. ואין צריך לומר דבר שיש בו סכנה, אלא אפלו דבר שאין בו סכנה. קושרו ומתירו בשבת, ובלבד שלא יתננו לתוך השיר או לתוך הטבעת ויצא בו מפני מראית העין. קמיע שאין ממחה, אף על פי שאין יוצאין בו בשבת - מטלטלין אותו בשבת.

י. לא תצא אשה במפתח שבאצבעה לרשות הרבים, ואם יצתה - הרי זו חייבת חטאת. רבי אליעזר פוטר בכובלת. ובצלוחית של פליטון - בזמן שיש בה בשם. הא אם אין בה בשם - הרי זו חייבת. כללו של דבר: כל שהוא משום תכשיט - לא תצא. ואם יצאת - הרי זו פטורה. כל שאינו משום תכשיט - לא תצא. ואם יצאת - הרי היא חייבת. אבל יוצאת היא בסככה המזוהבת, ובטסיין, ובצפורין, ובחליות שלה, במנעלים, ובקורדוקיסיין המזוהבים. יוצאה באבן תקומה בשבת, משום רבי עקיבא אמרו: אף

ג. לא יצא גמל במטוטלת התלוי בו בזנבו שיפנס בו הרוח. אבל יוצא הוא במטוטלת הקשורה לו בזנבו ובחטטרתו - שלא תכנס בו הרוח. עקוד - שלא יכף ידו אחת ורגלו אחת ויקשר. רגול - שלא יכף שתי ידיו זו לזו, או שתי רגליו זו לזו ויקשרנו; רגול - שלא יכף ידו על גבי זרועו ויקשר.

ד. הסוס יוצא בשיר, וכל בעלי השיר יוצאין בשיר, ונמשכין בשיר, ומזין עליהן וטובלין במקומן. ובלבד שיהו מחלחלים. ומכניסי אפלו עשרה חבלים לתוך ידו, ובלבד שלא יכרך על גבי ידו ולא ישלשל חבלים מידו יותר מטפח.

ה. לא יצא הסוס בזנב שועל, ולא בזהורית שבין עיניו. לא תצא פרה בחוסם שבפיה. ולא סיחין בקרסטלין שבפיהם. ולא עזים בכיסין שבדדיהן. לא תצא בהמה בסנדל, ולא בקמיע, אף על פי שממחה, זה חמר בבהמה שאין באדם, אבל יוצאה היא באגד שעל גבי מכה, ובקשקשין שעל גבי השכר¹³, ובשליא המדלדלת, ופוקקין לה זוג, ומטילת בו בחצור.

ו. לא תצא אשה בעיר של זהב, ואם יצאת - חייבת חטאת, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: לא תצא, ואם יצאת - פטורה. רבי אליעזר אומר: יוצאה אשה בעיר של זהב, בטוטפת ובסנבוטיין, בזמן שהן תפורין.

ז. לא תצא אשה באסטמא¹⁴. ואם יצאת - הרי זה חייבת. שלשה דברים נאמרו באסטמא: אין בה משום כלאים, ואין מטמאה בנגעים, ואין יוצאין בה בשבת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף אין בה משום עטרות לכלה. כלל אמר רבי שמעון

¹³ עצם שנשבר, עושים בה דפים מפאן ומפאן וקושרים אותם, והם מעמידים העצם שלא תפנה הנזה והנה עד שהעצם מתחברת.

¹⁴ מוצנפת קמנה שקושרים השערות שיוציאים מקשוניה, והוא מין לבד, ואינו שנוע וטווי, ואינה יוצאה לרשות הרבים.

¹⁵ מין פתנת צרה.

השלים

תוספתא

במשקל אבן תקומה, ולא שהפילה אלא
שלא תפיל, ולא שנתעברה אלא שלא
תתעבר ותפיל. ואם נפלה - תחזיר. פורפת
לכתחלה בדבר הנטל בשבת.

APR 2019

Nissan

אייר

תשע"ט - 5779

14	ראשון Sunday	ט 9	<p>נץ החמה _____ 6:19 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:37 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:46 נ"ך: דברי הימים א ח-ט תוספתא: בכורים א</p> <p>עלות השחר _____ 5:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:01 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:19 שקיעה _____ 7:34 בבלי: חולין קלח ירושלמי: תרומות לט</p>
15	שני Monday	י 10	<p>נץ החמה _____ 6:17 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:36 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:48 נ"ך: דברי הימים א י-יא תוספתא: בכורים ב</p> <p>עלות השחר _____ 5:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:19 שקיעה _____ 7:35 בבלי: חולין קלט ירושלמי: תרומות מ</p>
16	שלישי Tuesday	יא 11	<p>נץ החמה _____ 6:16 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:35 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:49 נ"ך: דברי הימים א יב-יג תוספתא: שבת א</p> <p>עלות השחר _____ 5:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה _____ 7:36 בבלי: חולין קמ ירושלמי: תרומות מא</p>
17	רביעי Wednesday	יב 12	<p>נץ החמה _____ 6:14 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:35 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:50 נ"ך: דברי הימים א יד-טו תוספתא: שבת ב</p> <p>עלות השחר _____ 5:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:17 שקיעה _____ 7:37 בבלי: חולין קמא ירושלמי: תרומות מב</p>
18	חמישי Thursday	יג 13	<p>נץ החמה _____ 6:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:34 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:51 נ"ך: דברי הימים א טז-יז תוספתא: שבת ג</p> <p>עלות השחר _____ 5:01 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:58 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:17 שקיעה _____ 7:38 בבלי: חולין קמב ירושלמי: תרומות מג</p>
19	ששי Friday	יד 14	<p>נץ החמה _____ 6:11 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:33 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:40 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:52 נ"ך: דברי הימים א יח-יט תוספתא: שבת ד</p> <p>עלות השחר _____ 4:59 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:57 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16 שקיעה _____ 7:39 בבלי: בכורות ב ירושלמי: תרומות מד</p>
20	שב"ק Shabbos	טו 15	<p>נץ החמה _____ 6:10 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:32 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:40 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:53 נ"ך: דברי הימים א כ-כא תוספתא: שבת ה</p> <p>עלות השחר _____ 4:58 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:56 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16 שקיעה _____ 7:40 בבלי: בכורות ג ירושלמי: תרומות מה</p>

הדלקת הנרות 7:22 Candle Lighting

הדלקת הנרות 8:53 Candle Lighting

די כּוֹיֵת מְרוּר וְזֶאֱמַן עֶסֶט פֶּסַח, אִיז מְסוּגֵל פֶּאָר פְּרִנְסָה.

(סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת קְמוֹן סִימָן ל"ה)